

МІСТЯ УКРАЇНИ

ОРГАН СПІЛКИ ВИЗВОЛЕННЯ УКРАЇНИ

Ч. 1(31), 1974 р. — Ч. 1 (32), 1975 р.

Рік XVIII — XIX

"МІСІЯ УКРАЇНИ"

орган Головної Управи

СПІЛКИ ВИЗВОЛЕННЯ УКРАЇНИ

— 0 —

MISSION OF UKRAINE

published by

The Association for the Liberation of Ukraine

— 0 —

MISSION UKRAINE

Herausgeber

Bund zur Befreiung der Ukraine

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ

За 4 числа	За 2 чил.	Окреме чил.
Австралія — \$1.40	70 цтн.	35 цнт.
Австрія — 36 шіл.	18 шіл.	9 шіл.
Англія — 0:10:0	0:5:0	0:2:0
Аргентина — 72 пез.	36 пез.	18 пез.
Бельгія — 80 фр.	40 фр.	20 фр.
Бразилія — 28 крз.	14 крз.	7 крз.
Венецуела — 4.80 бол.	2,40 бол.	1,20 бол.
Німеччина — 4 н. м.	2 н. м.	1 н. м.
Нова Зеландія — 0:10:0	0:5:0	0:2:6
ЗСА і Канада — \$2.00	\$1.00	50 цнт.
Парагвай — 20 гвр.	10 гвр.	5 гвр.
Франція — 7,2 ф.ф.	3,6 ф.ф.	1,8 ф.ф.
Швеція — 6 кр.	3 кр.	1,5 кр.

Замовлення на передплату й грошові перекази

слати на адресу:

MISSION OF UKRAINE

Box 51, Postal Station "C"

Toronto, Ontario, Canada M6J.3M7

РЕДАГУЄ КОЛЕГІЯ

Головний редактор В. Коваль

Редакція застерігає за собою право скорочувати статті і правити мову. Статті, підписані авторами, не обов'язково висловлюють погляди чи становище редакції. Анонімних матеріалів і статей не поміщуємо. Передрук дозволений за поданням джерела.

Матеріали до друку слати на адресу:

A. L. U. (S. V. U.), Inc.

P.O. Box 38, Greenpoint Station

Brooklyn, N. Y. 11222, U.S.A.

ЗМІСТ

В. Наддніпрянець — "Нація над клясами! — Держава над партіями!	1
Український Конгресовий Комітет Америки в 50-річчя Спілки Визволення України й 45-річчя судової розправи	10
Statement of the Ukrainian Congress Committee of America on the 50th Anniversary of the Association (Union) for the Liberation of Ukraine and 45th Anniversary of the trail of its leaders	12
На українських платівках російські пісні	15
Степан Глід — Новий світ	15
Д-р Михайло Ю. Кульчицький (М. Трихрест)	16
Тиждень поневолених народів	17
Відновлення СВУ й брехня УРДП	18
В. К. — Московська агентура про СВУ-СУМ-УАПЦ	19
Наради Екзекутиви й Ради Директорів УККА	23
Де поділися 4 мільйони українців?	26
Українська "підсоветська культура" без українців	27
Гасло "СВУ" й "СУМ" в "Енциклопедії Українознавства"	29
В. Коваль — Забронзований Скрипник	31
Степан Глід — "Остання тасмиця"	34
"Україна для українців"	36
Жертви провокаційної гістерії	44
За А. Білинським — Ільницький і Гайвас	47
Л. Суслик — Московські опозиціонери у вільному світі ..	48
Скрипниківське охвістя	3 стор. обг.
Видавничі плани Спілки Визволення України ..	3 стор. обг.
"Щедрик" завоював Америку	4 стор. обг.

На обгортці — Голова колони на Маніфестації в Нью-Йорку в обороні історика Валентина Мороза, в'язня ко-муно-московських русифікаторів України, який оголосив голодівку-протесту проти нелюдяного поводження з ним у Володимирській в'язниці. Маніфестація відбулася у вересні 1974 року.

Printed in Canada

МІСІЯ УКРАЇНИ

ОРГАН СПІЛКИ ВИЗВОЛЕННЯ УКРАЇНИ

В. Наддніпрянець

»Нація над клясами! — Держава над партіями!«

(До 50-ліття заснування СВУ-СУМ)

“Маловіре! Чого ж ти потрапив у сумнів?”

Це запитання Христа до апостола Петра, коли той йшов до нього по поверхні озера, загубив віру і закричав: “Господи! Рятуй, бо потопаю” — вжив Сергій Єфремов на одному із засідань підпільного Братства Української Державности в 1923 році. З цим запитанням звернувся він до тих, що загубивши віру в майбутнє України, уважали, що дальша визвольна боротьба проти московсько-большевицької окупації є безперспективною.

“Маловіре! Чого ж ти потрапив у сумнів?”.

Це актуальне у всі віки Христове запитання, стояло й стоїть у всю широчінь перед певною частиною української провідної верстви на протязі всієї історії України. Особливо було воно гострим і пекучим після військової поразки УНР у 1921 році, а значне покращання умов і відносин в ССРСР за часів т. зв. Нової Економічної Політики (НЕП) у багатьох породило ілюзії, що Україна може існувати, як національна держава — УССР і в складі ССРСР.

До таких настроїв не мало спричинився й історик М. Грушевський — голова Центральної Ради, який ще будучи на еміграції писав про потребу співпраці з комуністами, а потім і сам у 1924 році приїхав на підсоветську Україну та підписав зобов'язання перед Москвою лояльно ставитись до советської влади. Також, постійні, поновні прохання бувшого прем'єр-міністра й Голови Директорії УНР — Вол. Винниченка про дозвіл на його повернення в Україну для “співпраці в державному будівництві соціалістичної УССР”, були розцінені українським суспільством під Советами, як політика капітуляції бувших керівників УНР перед ворогом і це, ще більше поглиблювало перекон-

ня про цілковиту безперспективність продовження боротьби.

Місцева влада, в ті часи в УССР, опинилася в значній мірі в руках українських комуністів шумських, любченків, і інших, які, під опікою Москви, намагалися створити враження, що підсоветська Україна є, нібито, “суверенною державою”.

Саме з цими українськими квіслінгами й почалася тісна й лояльна співпраця українських змінювачів, навіть і тих, що ще недавно боролися проти московського окупанта та його українських вислужників-комуністів. Духовим провідником цих змінювачів став, на жаль, акад. М. Грушевський, який, висловлювався про дальшу активну боротьбу з північним ворогом, як про “авантюру”, а Симона Петлюру називав “авантюристом”!

Треба було мати дуже гострий політичний зір, щоб передбачити майбутній розвиток подій в Україні, та непохитну віру в її майбутнє звільнення, надзвичайну мужність, а головне “любити Україну во время люте” більше за своє власне життя, щоб в тих умовах, піти проти загальної течії, проти загальновизнаних авторитетів і, не лише закликати до боротьби, але й створити центр для керівництва дальшою боротьбою з червоно-московським окупантом.

В історії визвольної боротьби різних народів, ми зустрічаємось з подібним явищем, що за самих несприятливих умовин боротьби, коли навіть найавторитетніші й найвидатніші провідники нації заломлювались духово, з'являлась велетенська постать, що очолювала спротив нації. Такою постаттю, велетнем національного духа для України, в ті часи і став “лицар безстрашний”, як про нього писав по-

кійний проф. Шувльгин, “сумління України”, як його називав наш народ — Сергій Єфремов. Коли в грудні 1924 року академік С. Єфремов разом з академіком А. Кримським, К. Воблим, професором О. Гермайзе, В. Виноградовим, В. Дурдуківським, О. Гребенецьким і іншими, заклали Спілку Визволення України, вони створили не партію, не місцеву підпільну організацію, що захищала б інтереси якоїсь однієї класи, або групи, але всеукраїнський національний революційний рух. Спілка Визволення України була першою визвольною організацією національних солідаристів. Був це рух, відкидав будь-який компроміс з окупантом та його спільниками українськими комуністами й пристосуванцями-змінювачами.

Поруч Симона Петлюри, Сергій Єфремов був тоді одним з небагатьох, які не зважаючи на зміну політичних кон’юктур, ніколи не сходили з позицій активної і безкомпромісової боротьби за українську державу. Саме в цьому й лежала причина конфлікту Симона Петлюри й Сергія Єфремова з Грушевським, Винниченком і з іншими змінювачами. Ця, властива їм національна принциповість і визначала їхнє місце в нашій історії, як велетнів української революційної духовости.

Ніколи в історії України не можуть бути викреслені факти, що коли Симон Петлюра в “трикутнику смерти” в майже безнадійній військовій ситуації на фронті Армії УНР, закликав до продовження безкомпромісової боротьби з московським більшевизмом, коли Сергій Єфремов в часи наступу армій большевицької Москви на Україну і в умовах безприкладного терору ЧеКа*) в своїх славетних статтях: “На вістрях штиків”, “Під обухом”, “Муравйов”, “Соціалізація думки”, “Лист без конверта” й в інших, з’ясував українському народові смертельну небезпеку московської експансії, — в той самий час Михайло Грушевський зі своєю групою “радянців” і В. Винниченко, — енергійно і вперто настоювали на замиренні з московськими большевиками, закликали до співпраці з ними в творенні “Радянської України” і в самому розпалі боротьби України, ще до військової поразки Армії УНР, втікали з поля бою в безпечну еміграцію.

*) ЧеКа — сьогодні КГБ.

Ніколи не можна забути того, що коли Українська Національна Армія, під проводом Симона Петлюри, скривавлена в жорстоких боях і напівзнищена тифом, осамітнена, без належної лікарської опіки в умовах катастрофальної нестачі медикаментів, Армія подолана, а на Україні Братство Української Державности, під керівництвом Сергія Єфремова провадило підготову до повстанської акції; коли вся Україна горіла в “огні й бурі” національної революції проти московських колонізаторів, коли вже виявилось повністю зв’язче обличчя московського комунізму, — в той час, із затишного Відня, Михайло Грушевський оприлюднював свої статті в яких закликав до “порозуміння” з большевиками.

Одним з його “аргументів” був погляд, що комуністи “провадять прогресивну працю для всього людства”. І, вже в 1920 році, група “радянців” на чолі з М. Грушевським, з Відня, розпочала переговори з большевиками про свою участь в “радянському уряді”.

Політична інтуїція Сергія Єфремова, накреслила шляхи визвольної боротьби, що були єдино правильними в умовах НЕП-у, а пізніше тотального терористичного режиму окупанта і, що найважливіше, що ті шляхи й сьогодні, в сучасну атомову добу, лишилися єдино-правильними в боротьбі за звільнення України. Сергій Єфремов ще в ті часи зі своїми найближчими товаришами по СВУ, аналізуючи поразки минулого, поставився критично до тих кон’юктурних ідей, що до того довели. Вже тоді провід СВУ розумів, що боротьба за Україну з комуністсько-большевицькою Москвою, яка посідала таку ідейну зброю, як комунізм, є в першу чергу, боротьбою за українські душі. Для них вже тоді було ясно, що боротьба з московським імперіалізмом-комунізмом повинна провадитись одночасно проти їх обох.

Тільки у вічних християнських принципах, Сергій Єфремов бачив єдине заборолло проти переможного тоді маршу комунізму, як ідеології й підставу для солідарного об’єднання нації. Цю його концепцію підтвердили пізніші події в цілій Західній Європі. Саме християнсько-демократичні партії вивели, після другої світової війни Європу, а зокрема Західню Німеччину, Італію і Францію з повоєнної руїни й врятували від зазіхань комуністів. Лише християнська ідеологія цих партій поставила чоло

ідеї безбожного комунізму й унеможливила його силам опанувати з середини ці держави.

Сергій Єфремов був прихильником європейського федералізму, був за створення З'єднаних Держав Європи, як противаги московській імперії. Але він підкреслював, що з'єднана Європа мусить складатися лише з національно-суверенних держав, що вона має бути вільною спілкою партнерів, а передумовою до цього, у першу чергу, має бути повернення державної суверенності на етнографічних землях всім поневоленим народам, що впали жертвами чужої агресії. Ця сама концепція є тепер засадою "атлантийської хартії", що стала правовою підставою Організації Об'єднаних Націй.

СВУ була проти воєнної інтервенції чужих держав на теренах України, але за національну антисоветську революцію, разом з іншими поневоленими Росією націями. Цю визвольну концепцію власних сил, С. Єфремов підкреслював і на судовому процесі СВУ, всупереч намаганням "суддів", українських комуністів — московських вислужників "довести", що СВУ "плянувала за продати Україну" чужоземним імперіялістам.

У передмові до "Стенографічного звіту судового процесу" під назвою "Спілка Визволення України", що був виданий у 1931 році в Харкові у видавництві "Пролетар", український комуніст Панас Любченко, що грав на процесі роллю "громадського обвинувача" писав, що СВУ хотіла "продати" Україну полякам і німцям, а для "підкріплення" своїх тверджень він приписав підсудному проф. Дурдуківському такі слова: "Ми гадали поділити Україну на Правобережну й Лівобережну: Правобережну віддати полякам, Лівобережну — німцям". Але цих слів проф. Дурдуківського ми в стенографічному "звіті" не зустрічаємо, натомість читаємо, якраз протилежне.

На запитання П. Любченка: "Чи СВУ ставила завдання боротися за визволення Галичини й взагалі Західньої України з-під Польщі?"

С. Єфремов відповів: "Зрозуміло ставила... Чехівський ставив питання про те, що розуміє свободу України, як визволення всіх частин, — це було в програмі, — всіх частин української території, етнографічної території, куди входять Підляшшя, Волинь, Галичина".

Марксістській клясовій боротьбі С. Єфремов протиставив солідаристичну концепцію **"Нація над клясами! — Держава над партіями!"**

Надзвичайно поступова, навіть з погляду сучасности була також соціально-економічна програма СВУ. Програма рівних економічних можливостей для кожного і в той же час, унеможливлення економічного панування фінансових диктаторів, або окремих груп, в такій мірі, щоб вони мали змогу впливати на державні інтереси нації. Соціяльне законодавство для працюючих, СВУ накреслило в такому аспекті й обсязі, що ті соціяльно-програмові засади й сьогодні є об'єктом домагань в багатьох країнах. На реорганізацію сільського господарства й механізацію промисловости в умовах окупації України, провід СВУ, зокрема Сергій Єфремов дивилися, як на один із засобів колонізаційної політики Москви.

"Індустріялізація країни", казав С. Єфремов, "може дати позитивний економічний і соціяльний наслідок для нашого народу, тільки в національній суверенній державі, лише в національно-державних умовах, лише тоді реконструкція всього народнього господарства, але без колгоспів піде на користь української нації. В умовах окупації, ця індустріялізація піде на задоволення життєвих потреб окупанта і тому економічно буде зміцнювати лише його силу".

Колективізацію Сергій Єфремов називав злочинним ожебрачуванням селянства. Це викликало лють ВКП(б) й КП(б)У, тому в часописах під час судового процесу були друковані статті під наголовками: **"Буржуазна СВУ проти індустріялізації і усупільнення сільського господарства"**, або **"Хуторянству Єфремова не пасує колгоспне будівництво"**.

Новим в революційних формах СВУ було те, що в умовах тотального терору підпільна структура СВУ, була побудована у формі малого центру й величезної периферії, якою була вся Україна, де десятки тисяч неоформленого організаційно членства, провадили революційну працю, втілюючи ідеї СВУ на всіх ділянках боротьби нації. Такої величезної організації без окреслених організаційних форм, не знав жодний підпільний рух. В цьому й полягала таємниця організаційних успіхів СВУ і той феномен, що в підсоветській дійсності СВУ працювала 10 років до процесу, і, що СВУ роками продовжувала свою діяльність і після про-

цесу. Всеукраїнський масштаб національно-революційного засягу СВУ-СУМ*) визначив їх, як підпільний уряд УНР в Україні.

Важко знайти порівняння революційної праці СВУ-СУМ-у в умовах тотального терору не тільки в кордонах ССРСР, але навіть і в світовій історії. Їх велетенська підпільна праця охоплювала і виховання юнацтва і студентства, провадилась в галузях науки, літератури й мистецтва, у війську, у промисловості, у сільському господарстві, поширена була на всі ділянки життя української нації.

Про це М. Скрипник, тодішній нарком освіти УРСР у своїх спогадах пише:

"На чолі внутрішнього центру стояла замкнута, цілком зіспівана суворо законспірована група... Спираючись на вплив Єфремова, як віцепрезидента Всеукраїнської Академії Наук, "СВУ" тримає в своїх руках цілу низку наукових установ ВУАН — Науково-педагогічне товариство, Інститут наукової мови, всенародню бібліотеку, медичне товариство, тощо.

"СВУ" організовує разом з тим цілу низку філіялів-груп по багатьох містах України: в Одесі, Харкові, Дніпропетровському, Полтаві, Чернигові, Вінниці, охоплюючи, переважно стару буржуазну українську інтелігенцію. "СВУ" мала в своїх лавах досить значне число професорів і викладачів різних вищих учбових закладів в Києві та інших містах, провадячи вперту хоч і приховану роботу виховання контрреволюційних кадрів з числа студентів..." (М. Скрипник, том 1-й, 1930 рік, Харків).

Що СВУ була загрозою для плянів Москви в Україні свідчить той факт, що сам Сталін, особисто, уважав за необхідне вплинути на вже засудженого Сергія Єфремова, щоб він "покався" перед советською владою. З харківської в'язниці, де перебували засуджені члени СВУ, Сергія Єфремова було перевезено до Москви. Але за кілька тижнів його знову повернули до Харкова, де під час побачень з О. Ф. Дурдківською та з Н. Павлушковою він про це розповідав.

У Москві, в Головному Управлінні ГПУ С. Єфремова було приміщено в мешканні з кількох кімнат, чудово умебльованих, з килимами, картинами на стінах, книжковими шафами, українською машинкою до писання і навіть з дзвінком, щоб викликати людину до послуг.

Ніщо, крім замкнених зовнішніх дверей, не нагадувало про ув'язнення. Їжу можна було одержувати за власним вибором, з доброго

ресторану, на стіл клали щоденні часописи. Деякий час ніхто не турбував С. Єфремова, а потім його почали відвідувати різні високої ранги урядовці ГПУ, в цивільному, які заводили з ним "дружню" розмову на теми літератури, мистецтва, історії. Розпитували про його стан здоров'я, цікавились, чи не має він якхось особливих бажань, що їх вони радо б виконали.

В розмовах зненацька торкалися таких питань, що зраджувало їхню цікавість відносно білоруського визвольного руху, зокрема, щодо Янка Купала та Білоруської Академії Наук. Відповіді Єфремова їх явно не задовольняли, але настирливіше вони не допитували.

Нарешті, відвідав С. Єфремова й сам нарком внутрішніх справ ССРСР, — Ягода. Звертався до нього "Сергій Олександрович", жартував, натякав, що С. Єфремов матиме незабаром нагоду викласти свої думки перед ще однією високою особою, і що лише від нього самого, залежатиме його повернення до нормального життя, та до можливості й далі працювати для українського народу. Конкретніших вимог не ставив, лише знову підкреслив, що Єфремов мусить добре подумати щодо свого минулого, та сам вирішити своє майбутнє.

За кілька днів після цих таємних натяків Ягоди, одного пізнього вечора, Єфремова в супроводі кількох осіб, повезли до Кремлю, де він був прийнятий Сталіним. Крім Сталіна були присутні Косіор, тодішній секретар ЦК КП(б)У, і Л. Каганович. Попросивши Єфремова сісти, Сталін проходжуючись запитав його про здоров'я та за поведження з ним у Москві, але не чекаючи на відповідь, перейшов до справи.

Почав розмову з гноблення України царатом, бажання Пеллери запрягти Україну в нове чужоземне ярмо, й перейшов до твердження, що лише разом з Росією Україна може забезпечити собі всебічний розвиток і самостійність. І, що "помилка", якої допустились Єфремов і СВУ, може бути цілком виправлена тепер, і саме тепер.

Бо тепер провадиться усуспільнення сільського господарства та індустріялізація, що приведе Україну до вищого рівня життя й розвіту культури, до чого Єфремов мусить прикласти також свої знання і здібності. Уряд готовий дати Єфремову всі можливості працювати науково. Отже, від самого Єфремова за-

*) СУМ — Спілка Української Молоді була складовою частиною СВУ.

лежить змінити своє становище й залишитись, поки що, цілком вільним у Москві. Його кандидатура буде рекомендована до Всесоюзної Академії Наук.

Косіор додав, що “український уряд” також піде назустріч усіх бажань Єфремова щодо нього самого і його близьких.

Побачення було завершено Кагановичем, який заявив, що відповіді від Єфремова вони очікують за кілька днів.

Але відповідь Єфремова була готова відразу, хоч висловити її він зміг лише пізніше на конкретні пропозиції Косіора в будинку ЦК ВКП(б).

Єфремова було запрошено підписати вже готову заяву до голови ВУЦВК-у Г. Петровського та голови Раднаркому УСРСР, де, в стилі промови П. Любченка на суді, найгостріше засуджувалась визвольна боротьба УНР, Петлюра, а політична діяльність Єфремова була названа помилковою. Наприкінці заяви був заклик до українського народу сприяти колективізації та індустріалізації України, бути відданим справі Леніна-Сталіна, і обов'язковий панегірик самому “найкращому другу українського народу”, — Сталінові.

Але Сергія Єфремова не можна було купити за вигідне життя в Москві ціною зради мети всього життя. Всі пропозиції він рішуче відкинув і після двох зустрічей з менше значними московськими “олімпійцями”, що проходили в усе холоднішій атмосфері, Єфремова відвезли назад, до його в'язничної камери в Харкові.

Від часу організації СВУ-СУМ минуло 50 років, але ідейні настанови СВУ, політичні концепції, програма і зміст її національної праці, викликають подив сучасників. Бо ще 50 років тому Сергій Єфремов передбачив шляхи майбутнього. Ще тоді ідейні принципи, політичні настанови й зміст праці СВУ були визначені так, що вони й сьогодні є ідеалом кожної визвольної організації і без перебільшення можемо твердити є вказівками в сучасній боротьбі з московським імперіалізмом-комунізмом. В цьому полягає велич СВУ і її далекозорого організатора й керівника Сергія Єфремова.

Слід пригадати, що СВУ провадила боротьбу проти Москви в спілці з іншими поневоленими Росією народами. Про це свідчать зв'язки СВУ з визвольними рухами того часу в Біло-

русі, Казахстані, в Грузії й в інших примусових “республіках” ССРСР.

В тяжких умовах доводилося працювати СВУ-СУМ-ові в Україні, ведучи одночасно боротьбу на три фронти: з безпосереднім московським окупантом; його вислужниками-українськими комуністами; та з пристосуванцями-зміновіховцями.

Викриття СВУ-СУМ почалося з ВУАН, де Сергій Єфремов займав становище віцепрезидента та мав часті конфлікти з акад. М. Грушевським (після його повороту в підсоветську Україну). М. Грушевський провадив тоді лінію тісної співпраці Академії з комуністичними колами УСРСР. Проти цього був Сергій Єфремов і чого до приїзду М. Грушевського не було. Вогнище української науки й культури було боронене С. Єфремовим перед прониканням в стіни Академії московських комісарів. Про цю боротьбу С. Єфремова та інших академіків і науковців, проти політики зміновіховців в ВУАН досить вичерпно описала, в своїй надзвичайно цінній праці “Українська Академія Наук” професор д-р Н. Полонська-Василенко.

В своїх спогадах про СВУ-СУМ Наталія Павлушкова*) відокремила великого вченого історика Грушевського від М. Грушевського — нещасливого політика й мала мужність, в ім'я історичної правди, виступити з фактами й подіями без огляду на авторитети і кон'юнктурні настановлення різних партій і груп на чужині. Про ці факти вона знає безпосередньо від С. Єфремова, акад. А. Кримського, Багалія та інших українських вчених. Вони підтверджуються багатьма документами й свідченнями не лише проф. д-р Н. Полонської-Василенко, але десятками осіб, що були самі учасниками цих подій в ВУАН в ті часи.

Українські комуністи, що провадили анти-українську роботу в тісній співпраці з пристосуванцями до московського окупанта, несуть рівну з Москвою відповідальність за знищення еліти української інтелігенції і десятків тисяч найкращих українських патріотів, що були зліквідовані в справі СВУ-СУМ-у. Зі сторінок історії СВУ, що розповідають про факти й події в ВУАН, крапле кров замучених українських патріотів, які були видані московському

*) Збірник СВУ-СУМ ч. 2, 1964 р.

окупантові спілкою змінювачів з українськими комуністами.

Але дуже прикро, що та боротьба СВУ з комуністами й змінювачами-притосуванцями в Україні має своє продовження, хоч і в менших розмірах і тут, на еміграції, на чужині, чого замовчувати не тільки не слід, навпаки це треба викривати, а найголовніше викривати ті приховані цілі, що за цим криються.

Хто ж є ті, що виступають проти СВУ?

Різні, нечисленні, але дуже активні уламки тих змінювачів-притосуванців, ворогів СВУ ще з 20-их років в Україні, серед яких є позапартійні, але тоді “колопартійні” советські активісти, бувші редактори советських часописів, які тоді засуджували визвольну боротьбу проти Москви, бо прагнули й вірили “в нашу УССР”. Для них і тоді скрипники й любченки були політичними зразками, з якими вони тісно співпрацювали. В советському доносицькому журналі “Критика”, який появлявся в українській мові в Харкові і в інших советських виданнях в ті роки, можна знайти статті, де ці редактори й літературні критики оспівували примусову звіринну колективізацію українського селянства й вітали “ліквідацію куркуля, як кляси”, або з піною в роті паплюжили з марксівсько-московських позицій про яви “українського буржуазного націоналізму” в літературних творах українських підсоветських письменників.

Дехто з-поміж них був навіть на засланні, після того, як їхні ідейні проводирі-комуністи не зважаючи на угодовство потропили в неласку Москви. Опинившись на еміграції вони прославляють цих своїх духових вождів скрипників, любченків, шумських і хвильових, що саме їхніми руками Москва знищила рух СВУ-СУМ на батьківщині та довершила ліквідацію Української Автокефальної Православної Церкви, очолюваної Митрополитом Василем Липківським.

І роблять це вони з єдиною метою “випродати” своє запроданство окупантові тим, що мовляв, українські комуністи дбали про національні інтереси українського народу, а що вони не здійснились, то у цьому винна, мовляв, виключно Москва, яка потоптала “здобутки жовтня” в Україні, що ними є робітничо-селянська УССР, яку червона Росія перетворила на свою колонію. Вони проти Москви, але й

проти СВУ, як “буржуазно-націоналістичного руху”, що боровся також і проти “жовтневих здобутків”. Тому їхні уламки на чужині паплюжать СВУ-СУМ і їхніх провідників, навіть пописують про те, що СВУ-СУМ “були провокацією” ГПУ з метою виявлення національних сил українського народу, щоб їх винищити. Натомість скрипників, любченків і хвильових вони підносять до степені українських патріотів, протиставляючи цих московських вислужників знищеному мізкові української нації.

На жаль, до паплюження й очорнювання СВУ-СУМ-у на батьківщині, прилучилися на еміграції й кілька бувших вчених з ВУАН. Там в умовах окупації ці перелякані люди, трусилися навіть від самої думки про спротив окупантові. Але деякі з них були вмонтовані Москвою в СВУ та навіть були в цій справі заарештовані. До кінця свого життя, ці тоді лояльні до окупанта люди не можуть простити свого арешту, але не Москві, а... Єфремову.

Їхній арешт, а в деяких випадках і заслання залишилися у них на все життя травмою і це можна розуміти, але за їх хворою логікою, свою образу за перенесені страждання вони переносять на провідника СВУ тільки тому, що коли б він був працював на культурницькому відтинкові, в дозволених окупантом межах, а не організував СВУ, то їм би не “пришили” участі в цій справі?

Ось в такий спосіб всі ці вороги СВУ виправдують свій опортунізм і примеренство до московського окупанта в ті часи. Але політично, своїм паплюженням СВУ вони без сумніву діють в інтересах Москви, бо продовжують справу ГПУ-НКВД-КГБ в чорнюванні українського визвольного руху 20-их років в Україні.

Всім цим протаскувачам, що “СВУ взагалі не було” дає добру відповідь в журналі “Мета” за липень-серпень 1955 року та повторно в часописі “Мета” ч. 1 (59) 1971 року п. М. Лівичий, теперішній президент ДЦ УНР в екзилі, який був поінформований про СВУ своїм батьком, покійним Андрієм Лівичийким — президентом УНР. Про це він пише:

“Зовсім же диким видаються думки, згідно з якими СВУ ніби, взагалі, не існувала, а була “вигадана” органами ГПУ, щоб мати можливість розправитися з українською інтелігенцією. На чужині й досі є люди, які знають, що члени СВУ Ганцов і Черняхівський приїздили у 20-их роках за кордон для навізання контакту з провідниками української еміграції з доручення цілком реаль-

ної й діючої організації на батьківщині — СВУ. Є також люди, які знають, що в Києві, після відступу військ УНР за межі України, залишилися члени Братства Української Державности з цілком реальним завданням продовжувати боротьбу на Батьківщині. Можна дивуватись, як під режимом большевицького терору, БУД, а потім СВУ змогли протриматися протягом десяти років, розвиваючи велику і всебічну діяльність... За цей час багато написано про СВУ, про-те ще й досі не виявлено у всій повноті величезну національно- визвольну роль та просто епохальне значіння існування і дії цієї організації... Харківський процес обернувся проти большевиків, бо через нього ідеї і гасла СВУ стали широко відомі всьому українському суспільству, яке керувалося ними після ліквідації провідної бази СВУ”.

Та найкращу відповідь фальсифікаторам і наклепникам на СВУ дав сам український народ. Під час німецької окупації України у 1941-43 роках, тисячі українців з сел, фабрик і заводів вимагали від Української Управи м. Києва добитися від німецької військової влади обміну С. Єфремова, М. Павлушкова, В. Чехівського й інших, на полонених визначних комуністів!

**

На початку своєї промови, Панас Любченко т. зв: “громадський обвинувач”, а насправді відпоручник ЦК КП(б)У*), на харківському монстер-процесі проти СВУ-СУМ заявив, що ці які сидять на лаві підсудних, різні “уламки” українських буржуазних партій дореволюційної України, хотіли повернути український народ у рабство бувших капіталістів; вони мовляв, ніякої самостійної України не хотіли, а намірялися продати її Польщі і Німеччині.

Цілком зайвим є цитувати дослівно всю ту дешеву пропагандивну балаканину “громадського обвинувача”, яка нічим не відрізняється в московській пропаганді проти української самостійницької ідеї і в наші часи.

Натомість, ми зачитуємо з промови Панаसा Любченка те місце, де він говорить про “УССР” і її майбутнє, посилаючись на Леніна й Сталіна:

“Великої історичної ваги дата 7 листопада ,або за старим стилем 25 жотня 1917 року. за один із перших актів радянської влади, за один із перших актів пролетарської диктатури, був історичний документ, опублікований на 8 день Жовтневої революції — 15-го листопада за підписом голови Ради Народніх Комісарів — Ульянова-

*) ЦК КП(б)У — Центральний Комітет Комуністичної Партії (більшовиків) України.

Леніна і народного комісара в справі національностей — Йосипа Джугашвілі-Сталіна: декларація прав народів Росії...

Саме в цьому документі заявили вони, як мислить собі пролетарська революція й комуністична партія майбутній державний устрій тих народів, що населяли стару Росію. У декларації прав народів Росії ми читаємо:

“Виконуючи волю цих з’їздів, Рада народніх комісарів вирішила покласти в основу своєї діяльності в справі про національностей Росії такі засади:

1. Рівність і суверенність народів Росії,
2. Право народів Росії на вільне самовизначення, включно до відокремлення й утворення самостійної держави,
3. Скасування всіх без винятку національних і національно-релігійних привілеїв і обмежень,
4. Вільний розвиток національних меншостей і етнографічних груп, що населяють територію Росії”.

Така була мова комуністичної партії, така мова Жовтневої революції — революції 25 жовтня 1917 року”.*)

Своє обвинувачення Любченко закінчив таким домаганням:

“І, коли я, як громадський обвинувач, як представник пролетарського суспільства, що послало мене сюди обвинувачувати українських контр-революціонерів, ставлю собі питання: чого мені треба вимагати від Найвищого суду, я зупинюся тільки на одній вимозі: уживіть, товариші судді, таких заходів, щоб Українську Радянську Республіку, щоб пролетарську диктатуру, щоб Союз Радянських Соціалістичних Республік було забезпечено від повторення укусів скажених собак!”**)

І сьогодні, через 45 років після виголошення Любченком наведених уривків з його кількогадинної обвинувальної промови, з вимогою знищення “скажених собак” — підсудних у справі СВУ-СУМ-у, можемо зробити підсумки, щож фактично дали українському народові “здобутки жовтня”.

Спочатку пригадаймо, що в дуже короткому часі після процесу СВУ-СУМ, Любченко й Скрипник і письменник-чекіст Хвильовий, який виклинав підсудних у советській пресі, покінчили самогубством, а інші московські вислужники потрапили у м’ясорубку ГПУ. Так віддячила Москва українським комуністам за їхнє вислужництво. А наслідки їхнього служіння “пролетарській” Росії були і є для українського народу катастрофальними. Після процесу над СВУ, Всеукраїнську Академію Наук було розгромлено, а її президента М. Грушевського спочаку вивезено до Москви, а потім на

*) “Пеглюрівщина перед пролетарським судом”, Вінніпег, Канада, 1930 р. (“Спілка Визволення України”).

**) Там же.

“лікування” до П’ятигорська на Північному Кавказі, де він і помер. В. Винниченко врятувався, бо завчасу втік з УРСР назад до Франції.

В наш час Академію Наук УРСР перетворено на філіял Академії Наук СРСР із завданням служити русифікаційним заходам Москви в Україні. З цією метою кілька років тому в Києві, кагебістами були спалені історичної ваги документи про українську державність з метою позбавити майбутні покоління української нації першоджерел української історії.

В Україні цілковито знищене українське релігійне й церковне життя, а на їх місце завведено комуністсько-російське православ'є.

Від дня “жовтневої революції”, яку вихваляв Любченко, український народ ТРИЧІ виморювано голодом за активною участю комуністів і комсомольців українського роду (1921-1933-1946 рр.). Це разом з винищенням “куркуля, як кляси” під час колективізації, коштує українській нації 20 мільйонів замордованих. Інші мільйони загинули під час Другої Світової Війни і після неї, як вороги “радянської влади”...

І сьогодні, як відомо з документів і від свідків недавніх в'язнів, що опинилися на заході, що в советських концтаборах і тюрмах найбільше українців!

Москва (ЦК КПСС) цілком не криється з тим, що її ціллю є зрусифікувати неросійські народи СРСР, а в першу чергу народ український. На всіх відтинках життя в УРСР прова-

диться тотальна русифікація та ліквідація української нації шляхом вивозу за межі України, а на місце вивезених спроваджується росіян, яких в Україні є сьогодні вже 9 мільйонів на 35 мільйонів українців.

В такий спосіб “твориться” т. зв. “советський народ”, а фактично народ російський, бо для всіх є обов'язковою російська мова й російська культура!

Одначе, пляни московських червоних колоніялістів у великій небезпеці.

Нові покоління української нації, які вже виховані в советській системі, і на мові Любченка, мові “жовтневої революції” є “будівничими комунізму”, дедалі все більше активізуються в протирусифікаційному русі та навіть домагаються права виходу УРСР з Союзу ССР. Хоч багато з-поміж тих, що протестують, роблять це з “ленінських позицій”. Москва репресує їх так само, як колись членів СВУ й СУМ-у та називає “буржуазними націоналістами”.

Таким способом московські колоніялісти, систематично винищують з покоління в покоління інтелектуальну верству українського народу, щоб позбавити українську націю провідної верхівки та гальмувати її культурний прогрес.

Тож відзначаючи 50-ліття постанови СВУ в підсоветській Україні, схилимо наші голови в пошані до тих, які стали дороговказом для майбутніх поколінь української нації в їх боротьбі за Українську Державу!

СКВУ В 50-РІЧЧЯ ЗАСНУВАННЯ СВУ-СУМ

В днях 1-2 лютого 1975 року в Торонті, в Канаді, відбулася ІХ-та Пленарна Сесія Секретаріату СКВУ (Світового Конгресу Вільних Українців).

Між іншими постановами, на внесок д-ра І. Марченка, представника Спілки Визволення України в Секретаріаті СКВУ, Пленум ухвалив відзначити в 1975 році 50-річчя заснування в підсоветській Україні нелегальних СВУ-СУМ-у та 45-річчя судової розправи над провідним складом цих організацій.

В зв'язку з цим, Президія Секретаріату СКВУ опублікує відозву до всіх українців, як це вже зробив раніше Український Конгресовий Комітет в Америці, якого звернення в ук-

раїнській і англійській мовах друкуємо на сторінках цього числа “Місії України”.

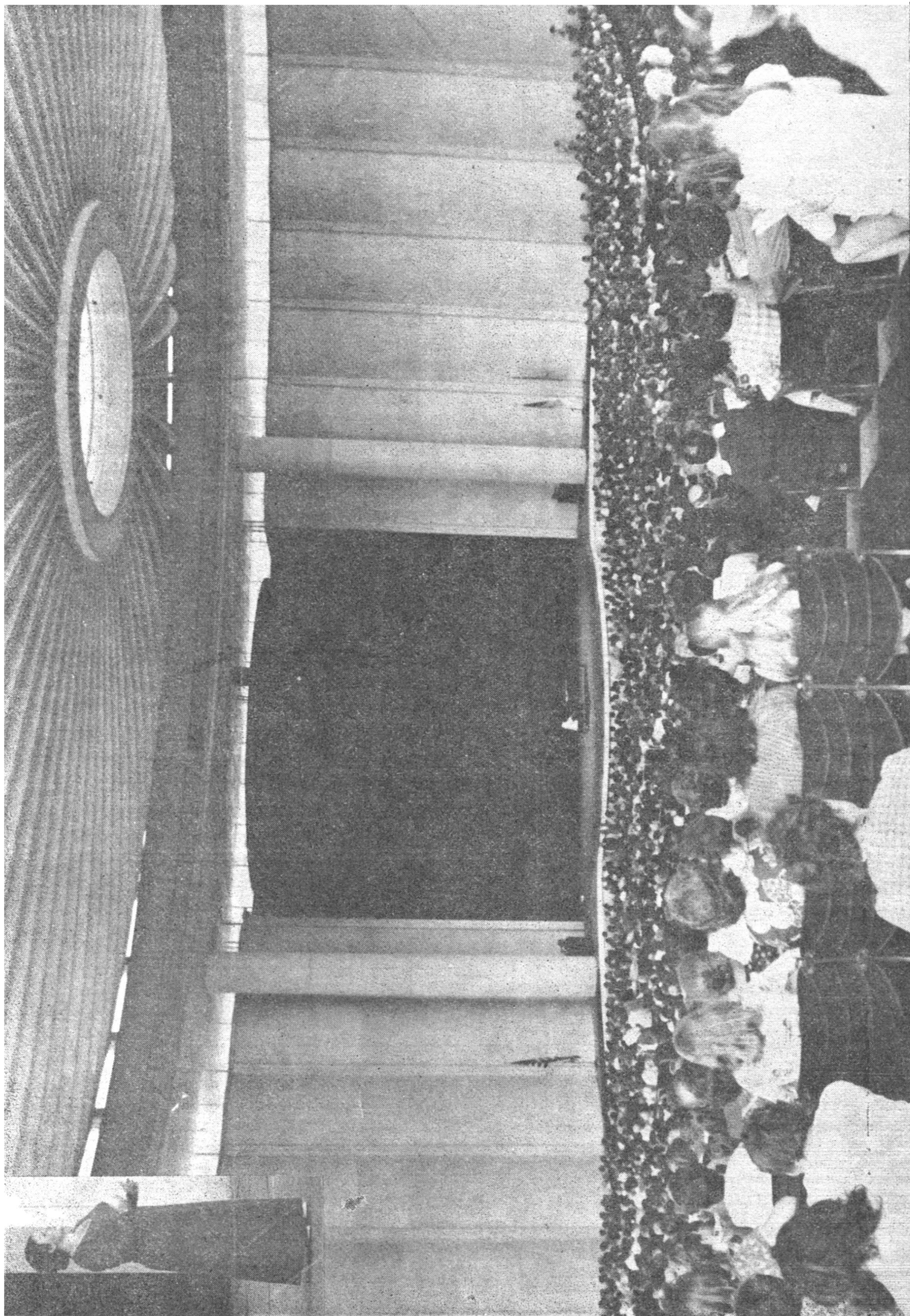

ВИПРАВЛЕННЯ ПОМИЛКИ

В “Місії України” ч. 1 (30) 1973 року, на сторінці 18-ій у правій колонці в статті “Дон кіхоти, Санчо Панси” і Ю. Шевельов”, другий уступ знизу, треба читати:

“...які відповідно до своїх поглядів, що “УРСР є переємницею УНР”, все те, що відноситься до конфронтації з СРСР, уникали в розроблюваних ними гаслах енциклопедії”.

Редакція “Місії України”

Перший Український Фестиваль пісні, танців та українського мистецтва — відбувся 9-го червня 1974 року у величезному Мистецькому Центрі в стейті Нью Джерсі. В амфітеатрі перед сценою, як це бачимо на фото світлині, розмістилися 8 тисяч глядачів, серед яких було найбільше українців також із сусідніх стейтів ЗСА.

Якраз на сцені півніст свігові слави Роман Рудницький. Вгорі зліва Ганна Колесник, мецо-сопрано Київської Опери, яка в 1972 році вибрала волю й тепер перебуває у ЗСА. Другий Український Фестиваль відбудеться тут 7-го червня 1975 року.

Український Конгресовий Комітет Америки в 50-річчя Співки Визволення України й 45-річчя судової розправи

Збройна поразка Української Народної Республіки (УНР) в 1921 році червоною імперіалістичною Росією та запровадження в Україні комуністичного терору т. зв. “воєнного комунізму”, спрямованого проти українських патріотичних сил, які в різних формах під ворожою окупацією продовжували спротив, а поряд з цим економічне покращання в період т. зв. Нової Економічної Політики (НЕП-у) в ССР, породило було в частини українського народу ілюзію, що Україна може існувати, як національна держава УССР і в складі ССР.

Місцева влада в той час у підсоветській Україні опинилася була в значній мірі в руках антинациональних елементів, українських комуністів та їх пристосуванців, які намагалися створити враження, що УССР є “суверенною державою” українських робітників і селян.

Треба було мати надзвичайне політичне чуття, щоб передбачити майбутній розвиток подій в т. зв. УССР, надзвичайну мужність, а головне “любити Україну во в'єрем'я люте” більше за своє життя, щоб у тих умовах створити підпільний центр для керівництва боротьбою за Українську Самостійну Соборну Державу.

Такою постаттю в той час став “лицар безстрашний”, як про нього писав покійний проф. Шульгин, “сумління України”, як його називав наш народ — **Сергій Єфремов**.

У грудні 1924 року, академік С. Єфремов з академіками А. Кримським і К. Воблим, проф. О. Гермайзе, В. Виноградовим, В. Дурдуківським, О. Гребенецьким і іншими створили нелегальну організацію **Співки Визволення України**, яка прийшла на місце, також нелегально, **Братства Української Державности (БУД)**, що його також очолював акад. С. Єфремов.

Співка Визволення України (СВУ) відкидала будь-який компроміс з комуністичними окупантами. Це був всеукраїнський таємний рух, який ставив собі за ціль, опанувати з середини всі відтинки українського життя в підсоветській Україні й скерувати його в бік національних інтересів української нації. Щодо здійснення цього великих труднощів не бу-

ло, бо тоді ще українські комуністи не мали своїх кадрів, а всі позиції в українському суспільно-громадському житті займала в основному українська некоммуністична інтелігенція.

Марксовий “клясовий боротьбі” СВУ протиславила загально-національну українську концепцію:

“Держава над партіями! — Нація над клясами!”

В умовах колоніальної залежності УССР від Росії, Співка Визволення України продовжувала визвольну боротьбу українського народу 1917-1920 рр., пристосовуючись до підсоветських обставин.

Через Всеукраїнську Академію Наук, віцепрезидентом якої був акад. Сергій Єфремов, Співка Визволення України тримала в своїх руках справу національного виховання українського народу, а зокрема молоді.

Член проводу СВУ, проф. В. Дурдуківський, як керівник Науково-педагогічної комісії Всеукраїнської Академії наук у Києві, організував її роботу в такий спосіб, що вона фактично, а не М. Скрипник і його комісаріят народної освіти УССР, була міністерством освіти в підсоветській Україні.

СВУ через своїх поставлених людей була повним господарем у таких державних видавництвах УССР, як “Слово”, “Книгоспівка”, “Сяйво”, “Рух”.

Велетенська підпільна праця охоплювала юнацтво в школах і студентство у середніх і вищих учбових закладах по всій Україні, яку провадила Співка Української Молоді (СУМ), яку очолював Микола Павлушков і яка була складовою частиною СВУ; провадилась у наукових установах; в літературі й мистецтві; у війську, у промисловості, в сільському господарстві, в кооперації. Була поширена на всі ділянки суспільно-громадського життя українців у ССР.

Співка Визволення України через професора В. Чехівського, була пов'язана з Українською Автокефальною Православною Церквою, яку очолював Митрополит Василь Лип-

ківський і яка мала великий вплив на широкі маси українського народу, виховуючи його в релігійному й національно-патріотичному дусі.

Цілком зрозуміло, що національне піднесення українського народу було зовсім не на руку червоній Москві й українських комуністів. Але тому, що українізація, яка була розгорнута ще за часів УНР, продовжувалася, комуністи мали на меті використати її, щоб запрягти український народ до будови т. зв. "комунізму", а головне селянство, яке в той час становило 75% українського населення в УССР.

Про це в "Тезах ЦК КП(б)У про підсумки українізації" — червневий пленум 1926 року — читаємо:

"Наша партія на Україні спирається на робітничу класу що її більшість говорить російською мовою. Так само російського походження є більшість наших старих більшовицьких кадрів. Партія повинна провадити українізацію, щоб не відірватися від робітничої маси (української, прим. наша) і тим не спричинити відірвання робітничої класи від селянства. Забарений темп українізації призводить би до відірвання від селянства".

("Робітня книга з укр. літератури", ст. 618)

В доповіді на XI з'їзді КП(б)У ген. секретар ЦК Косіор між іншим сказав:

"Треба відзначити, що останніми роками ми, безперечно, маємо зростання українського націоналізму... Причини цього зростання — це недостача наших кадрів-спеціалістів, економістів наукових робітників, коли досить солідну питому вагу в усьому апараті й наукових установах має українська буржуазна інтелігенція..." ("Робітня книга з укр. літ.", стор. 648, Харків, 1930 р.)

Викриття СВУ й СУМ-у почалося з Всеукраїнської Академії Наук. Вже навесні 1929 року відбулися масові арешти по всій Україні. Впродовж 1929 року провадилося слідство у справі СВУ й СУМ-у. Від 9-го березня до 19 квітня 1930 р., найвищий суд УССР, який складався переважно з українських комуністів, розглянув справу 45 провідних членів СВУ-СУМ, яких обвинувачено в тому, що вони мали на меті повалити "радянську владу" й запродали український народ "поміщикам і капіталістам", як також віддати Україну під панування Польщі й Німеччини.

Судовий процес відбувся у великій залі Державної Опери в Харкові, з допущенням сторінних осіб, що мало б доказувати, що він був відкритий. Хід процесу транслювали через радіо.

17-го квітня 1930 року судовий процес закінчився, 19-го квітня було оголошено вирок підсудним, з яких 12 обвинувачених на чолі з С. Єфремовим були засуджені на кару смерти, але суд "змилювався" й замінив розстріл ув'язненням на 8-10 років. Інших засуджено на менші терміни. Але терміни ув'язнення в комуністичній імперії СРСР і в її "республіках" не мають ніякого значення. За винятком одного!) — всі підсудні були знищені...

Тільки 45 провідних осіб були посаджені на лаву підсудних, а тисячі заарештованих в справі СВУ й СУМ-у по всій Україні знищено й заслано до концтаборів без суду й слідства.

Після суду тодішній комісар освіти УССР, а перед цим чекіст²⁾ і комісар юстиції підсоветської України, який фактично керував допитами й слідством, Микола Скрипник у одній своїй статті писав:

"Спираючись на вплив Єфремова, як віцепрезидента ВУАН, "СВУ" тримає в своїх руках цілу низку наукових установ ВУАН, Науково-педагогічне товариство, Інститут наукової мови, Всенародну бібліотеку Медичне товариство тощо. "СВУ" організує разом з тим, цілу низку філіялів-груп по багатьох містах України: в Одесі, Харкові, Дніпропетровську, Полтаві Чернігові, Вінниці охоплюючи переважно стару буржуазну українську інтелігенцію.

"СВУ" мала в своїх лавах досить значне число професорів і викладачів різних ВИШ-ів³⁾ у Києві та інших містах, провадячи вперту, хоча приховану, роботу виховання контрреволюційних кадрів з числа студентів.

Молоді контрреволюційні сили були об'єднані у додатковій організації "СУМ" (Спілка Української Молоді), що її члени повинні були бути за масових агітаторів "СВУ" серед студентства і куркульського селянства. Разом з тим "СУМ" серед студентства і куркульського селянства мала бути й бойовою групою контрреволюційної організації. "СУМ" за вказівками Єфремова та інших опрацювала й підготовляла терористичні замаху на низку комуністичних робітників"⁴⁾

М. Скрипник, як нарком освіти УССР, і П. Любченко, як "громадський обвинувач", на наказ Москви, використовуючи процес СВУ й СУМ-у, знищили в Україні майже всю українську національну еліту інтелектуалістів. Від 1929-го до 1933-го року було зліквідовано лише одних письменників і поетів понад 200 осіб!!!

Вже після суду, на наказ Сталіна, С. Єфремова було перевезено до Москви. В присутності Косіора, ген. секретаря ЦК КП(б)У, і Л. Кагановича, одного з катів українського народу, Сталін запропонував С. Єфремову підписати покайну заяву, в якій С. Єфремов мав за-

судити діяльність СВУ. За це Сталін обіцяв йому "дарувати волю" й "вільну" наукову працю в Москві. Але С. Єфремов "пропозицію" Сталіна відкинув і, як і інші члени проводу СВУ, загинув невідомо де і коли... (Збірник "СВУ-СУМ", ч. 2, ст. 70, 1964 р.)

Була знищена УАПЦ, Митрополит Василь Липківський і 32 єпископи, а духовенство УАПЦ й тисячі вірних запроторено до концентраційних таборів.

В т. зв. "Українській Радянській Енциклопедії", том 11, стор. 577-578, під гаслом "Процес СВУ" в кінці написано:

"Відкритий судовий процес у справі "СВУ" мав велике політичне значення. Він розкрив ворожі наміри українських буржуазних націоналістів запродати український народ в капіталістичне рабство і перетворити Україну в безправну колонію імперіалістичних хижаків".

Нічого цього на судовому процесі СВУ-СУМ-у доведено не було. Але фактом є, що редактори "УРЕ" написали таке, взоруючись на сьогоднішній стан українського народу в т. зв. "суверенній" УССР, де він перебуває в комуністичному рабстві, а УССР є безправною колонією комуністичної Росії.

Сотні років московські колоніялісти нищать український національно-визвольний рух. Проводять наступ на цілковите винищення української нації.

Але стремління українського народу до здобуття своєї власної і незалежної держави продовжується й триватиме так довго, доки українська нація досягне повну перемогу!

Екзекутива Українського Конгресового Комітету Америки

Пояснення СВУ:

1) "За винятком одного" — це Кость Туркало, який під сучасну пору перебуває у ЗСА та відомий із своїх "спогадів" про СВУ-СУМ, у яких твердить, що такої організації в УССР ніколи не було, а під цією назвою діяла фіктивна "СВУ" створена ГПУ (КГБ) з провокаційною метою. К. Туркало на процесі СВУ в Харкові був засуджений умовно на 3 роки й після суду відразу звільнений. Постійно жив у Києві, перетривав "ежовщину" (?) й виринав на еміграції після Другої Світової війни.

2) Чекіст — ЧеКа — органи терору.

3) ВИШ-ів — вищі учбові заклади.

4) М. Скрипник, том I-ий, стор. 413, 1930, Харків. Український Інститут Марксизму-Ленінізму.

STATEMENT OF THE UKRAINIAN CONGRESS COMMITTEE OF AMERICA ON THE 50th ANNIVERSARY OF THE ASSOCIATION* (UNION) FOR THE LIBERATION OF UKRAINE AND 45th ANNIVERSARY OF THE TRAIL OF ITS LEADERS

Following the armed defeat of the Ukrainian National Republic (UNR) by imperialist Red Russian in 1921, the Kremlin introduced in Ukraine a Russian Communist reign of terror, the so-called "War Communism," directed against the Ukrainian patriotic forces, which under various forms continued the resistance against the enemy. Yet, with some economic improvement during the "New Economic Policy" (NEP) period in the USSR, an illusion was created in the minds of some Ukrainians that Ukraine could exist as a national state — the Ukrainian Soviet Socialist Republic — and as a member of the USSR.

The local authority at that time in Ukraine in great measure was in the hands of anti-national elements, Ukrainian Communists and their puppets, who endeavored to create the impression that the UkrSSR was a "sovereign state" of Ukrainian peasants and workers.

It was absolutely imperative to have exceptional political perception to foresee the future development of events in the UkrSSR, as well as to demonstrate superhuman patriotism and heroism and, above all, to "love Ukraine in a dire time" more than one own's life, in order to establish under existing conditions an underground center to direct the struggle for an Independent

and Sovereign Ukrainian State.

This task fell upon a great man, "in intrepid knight," as he was characterized by the late Prof. Alexander Shulhyn, and "a conscience of Ukraine," as he was called by the Ukrainian people. He was **Serhiy Yefremov**.

In December, 1924, Academician S. Yefremov, along with Academicians A. Krymsky and K. Vobly, and Professors O. Hermaize, V. Vynohradov, V. Durdukivsky, O. Hrebenetsky and others, established an illegal organization in Ukraine, the "Association for the Liberation of Ukraine" (**Spilka Vyzvolennia Ukrainy — SVU**), which replaced another illegal organization, the "Brotherhood of Ukrainian Statehood" (BUD), and which was also headed by Academician S. Yefremov.

The Association for the Liberation of Ukraine rejected any and all compromises with the Russian Communists occupiers. It was an all-Ukrainian underground movement, which endeavored to penetrate within all sectors of Ukrainian life under the Soviet regime and direct it toward the development of national interests

*) Many authors also call this organization "Union for the Liberation of Ukraine".

of the Ukrainian nation. That task at the time was not so difficult, inasmuch as the Ukrainian Communists had not as yet developed their own cadres, and all important posts and positions in Ukrainian social and community life were occupied basically by the non-Communist Ukrainian intelligentsia.

Thus, the SVU challenged the Marxist "class struggle" with the all-national Ukrainian concept:

"The State is Above Parties — the Nation is Above Classes!"

Under conditions of colonial subjugation of the UkrSSR by Russia, the Association for the Liberation of Ukraine continued the 1917-20 liberation struggle of the Ukrainian people in adapting itself to the Soviet circumstances.

Through the All-Ukrainian Academy of Sciences (VUAN), whose vice-president was Acad. S. Yefremov, the SVU kept in its hands the direction of the national education of the Ukrainian people, especially the youth.

One of the leaders of SVU, Prof. V. Durdukivsky, as Director of the Scientific-Pedagogical Commission of the VUAN in Kiev, succeeded in expanding educational activities in such a way that it, and not Mykola Skrypnyk and his "People's Commissariat of Education of the UkrSSR," was actually the ministry of education in Ukraine.

The Association for the Liberation of Ukraine had its members in leading posts of such state publishing houses of the UkrSSR, as "Slovo," "Knyhospilka," "Syayvo" and "Rukh."

The gigantic underground work embraced the youth in the lower schools and students in intermediate and higher institutions of learning throughout Ukraine, and was conducted by the Ukrainian Youth Association (SUM) (headed by student Mykola Pavlushkov), a component member of the SVU. The same work went on in scientific institutions, in literature and the arts; in the armed forces, industry and in agricultural organizations, especially in the cooperatives. Literally speaking, Ukrainian national, non-Communist activities encompassed all sectors of Ukrainian life in the USSR.

Moreover, the SVU, through Prof. Volodymyr Chekhivsky, was closely allied with the Ukrainian Autocephalic Orthodox Church, headed by Metropolitan Vasyl Lypkivsky. The Ukrainian Autocephalic Orthodox Church exercised great influence upon the masses of the Ukrainian people, imbuing them with a religious and national-patriotic spirit.

It is quite understandable that the national and cultural renaissance of the Ukrainian people was a thorn in the side of Communist Russia and the Ukrainian Communists. But inasmuch as the "Ukrainization" of Ukraine, which actually began in the times of the Ukrainian National Republic, continued unabated, the Communists attempted to harness it and utilize it for the purpose of "building Communism", especially among the Ukrainian

peasantry, which at that time constituted 75 percent of the Ukrainian population in the UkrSSR.

This problem was emphasized in "The Theses of the Central Committee of the Communist Party of Bolsheviks of Ukraine on the Results of Ukrainization" (the June, 1926 Plenum) as follows:

"Our party in Ukraine is dependent on the working class, the majority of which speaks the Russian language. Likewise, the majority of our old Bolshevik cadres in of Russian origin. The party should pursue the Ukrainization so as not to be separated from the working class (i. e., *Ukrainian* — italics ours) and thus prevent the alienation of the working class from the peasantry. The delayed tempo of Ukrainization could lead to alienation from the peasantry..."

(Working Book from Ukrainian Literature, Kharkiv, 1930, p. 618)

In his address at the XIth Congress of the Communist Party of Ukraine (CP(b)U), Stanislav Kossior, the general secretary, stated:

"We must admit that in the last few years we have undoubtedly seen the growth of Ukrainian nationalism... The cause of this growth is the lack of our cadres of specialists — economists, scientific workers, and so forth. But as we know, the Ukrainian bourgeois intelligentsia has a strong hold in all the apparatus and scientific institutions..."

(Working Book from Ukrainian Literature, Kharkiv, 1930, p. 648)

The uncovering of the SVU and SUM began in the All-Ukrainian Academy of Sciences. Already in the spring of 1929 the Soviet secret police began mass arrests of the Ukrainian intelligentsia throughout the whole of Ukraine. During the entire year of 1929 intensive investigations were conducted of SVU and SUM members. Finally, a trial of 45 leading SVU and SUM members was held from March 9 to April 19, 1930 before the Supreme Court of the UkrSSR in Kharkiv. All the defendants were accused of planning to destroy the "Soviet authority" and to sell out the Ukrainian people to "landowners and capitalists" and to bring Ukraine under the domination of Poland.

The trial was held in the great hall of the State Opera in Kharkiv to which some people were admitted as evidence that the trial was "open".

The trial ended on April 17, 1930, but the verdict was announced two days later, on April 19. Of the 45 defendants, twelve, including Academician S. Yefremov, were condemned to death, while the rest received severe terms of imprisonment. Eventually the death sentences of the twelve SVU leaders were commuted to 8-10 years imprisonment as a proof of Soviet "leniency." Actually, all 45 leaders, with the exception of one, perished in Soviet jails.

But only 45 leading members were put on a "show trial," while thousands of other SVU and SUM members throughout Ukraine were executed without trial or investigation.

After the trial, Mykola Skrypnyk, then the Commissar of Education of the UkrSSR, and former chekist and Commissar of Justice, who personally conducted the inquiries and investigations, wrote on the subject:

"Relying on the influence of Yefremov as vice-president of the All-Ukrainian Academy of Sciences, the 'SVU' was holding in its hands a series of scientific institutions of the VUAN, such as the Scientific-Pedagogical Commission, the Institute of Scientific Language, the All-National Library, the Medical Society, and others. The 'SVU' organized at the same time a number of group-branches in several cities of Ukraine: Odessa, Kharkiv, Dnipropetrovsk, Poltava, Chernyhiiv and Vynnytsia, embracing for the most part the old Ukrainian bourgeois intelligentsia...

"The 'SVU' had in its ranks a significant number of professors and lecturers of various VYSH-es (institutions of higher learning — explanation ours) in Kiev and other cities, pursuing stubborn yet surreptitious educational work among students for counterrevolutionary cadres.

"The young counterrevolutionary forces were united in a supplementary organization of 'SUM' (Ukrainian Youth Association), whose members were scheduled to become mass agitators of 'SVU' among students and the *k u r k u l* peasantry. Parallel to that, the 'SUM' was also destined to serve as combat groups of the counterrevolutionary organization. The 'SUM', upon the instructions of Yefremov and others, planned and prepared terroristic attacks on a number of Communist workers..."

(M. Skrypnyk, Vol. 1, p. 413, 1930, Kharkiv, Ukrainian Institute of Marxism-Leninism)

Mykola Skrypnyk, as People's Commissar of Education of the UkrSSR, and Panas Lubchenko, as a "community leader," upon orders from Moscow, in exploiting the trial of the SVU and SUM members, destroyed almost all the Ukrainian national intellectual elite. From 1929 to 1933, 200 Ukrainian writers alone were executed.

After the trial, on orders from Stalin, S. Yefremov was brought to Moscow. There, in the presence of S. Kossior, secretary general of the Central Committee of the CP(b)U, and Lazar Kaganovich, one of the hangmen of the Ukrainian people, Stalin proposed that S. Yefremov write a statement repudiating all activities of the SVU in exchange for "freedom" and "scholarly work" in Moscow. Prof. Yefremov rejected Stalin's proposal, and like all other leading members of the SVU, perished in a Soviet dungeon. (Collection of SVU-SUM, No. 2, p. 70, 1964)

Subsequently, the Ukrainian Autocephalic Orthodox Church was destroyed, and Metropolitan Vasyl Lypkivsky

and 32 archbishops and bishops were liquidated, while thousands of the faithful were sent to concentration camps.

In the so-called **Ukrainian Soviet Encyclopedia**, Vol. 11, pp. 577-578, in the column titled, "Trial of SVU," the concluding sentence reads:

"The open trial in the case of the SVU had a great political significance. It revealed the inimical designs of the Ukrainian bourgeois nationalists to sell out the Ukrainian people into capitalist slavery and to transform Ukraine into an illegal colony of imperialistic vultures..."

Needless to say, at the trial of the SVU and SUM members forty-five years ago no crimes imputed to these Ukrainian patriots were proved. It is possible that the editors of the **Ukrainian Soviet Encyclopedia** wrote the above statement, describing the presentday status of the Ukrainian people in the so-called "sovereign" Ukrainian SSR, where Ukrainians are subjected to Russian Communist slavery, and the UkrSSR is a veritable colony of Communist Russia.

For centuries the Russian colonialists have been trying to destroy the Ukrainian national liberation movement, but to no avail. The same brutal persecution and oppression of the Ukrainian people is being carried on today by the Russian Communists. They, too, will fail.

The aspirations of the Ukrainian people for the attainment of their independent and sovereign state continue and will continue unabated until the Ukrainian nation achieves full victory — the establishment of a free and independent state of the Ukrainian people.

EXECUTIVE COMMITTEE
UKRAINIAN CONGRESS COMMITTEE OF AMERICA

СПІВЧУТТЯ

Висловлюємо наше глибоке співчуття п. Т. Тарахівському — Генеральному Секретареві ГУ СВУ з приводу смерті його дружини Софії, яка померла 22-го жовтня 1974 року в Нью-Йорку в ЗСА. Хай американська земля буде їй легкою!

Головна Управа СВУ,
Крайова Управа СВУ в ЗСА,
Осередок СВУ в Нью-Йорку.

НА УКРАЇНСЬКИХ ПЛАТІВКАХ РОСІЙСЬКІ ПІСНІ

Русифікація України набирає щораз перфідніших форм. Вже від років у програми українських співочих капел, чи ансамблів, а то й аматорських хорів є обов'язковим включати також пісні російські. Сьогодні русифікаційний тиск в цьому напрямку вже так само відноситься й до концертів поодиноких українських співаків і співачок.

Це також підтвердила солістка Київської Опери Ганна Колесник, яка через Болгарію і Югославію з цілою родиною проїхалася на Захід і в 1974 році відвідала багато канадійських і американських міст зі своїми концертами.

Тепер це саме московські русифікатори звели на патефонних платівках!

В перемішку з українськими піснями також награвся пісні російською мовою. Часто виконавці пісень в українській мові наспівують їх і в мові російській.

Московським русифікаторам дуже легко контролювати грамофонний запис тому, що єдина на увесь СССР фабрика грамзапису "Мелодія", — "Апрелевський завод" знаходиться біля Москви.

УСРСР, як і інші "республіки" позбавлені можливості випускати грамофонні платівки, а тому наприклад в Україні важко дістати ці такі доступні закордоном речі. Тим часом для пропаганди "розквіту" української "радянської культури" платівки з українського мистецтва виробу "Мелодія" можна купити в сателітах Москви, в Канаді і в ЗСА.

В ЗСА й Канаді щодо грамзапису неіснує жодних проблем. В цих країнах та очевидно і в Зах. Європі техніка цієї продукції стоїть на дуже високому рівні й має найширшу сітку щодо обслуговування населення.

Не відстають у цьому відношенні й власники українських книгарень, головню в ЗСА й Канаді у найбільших центрах українського поселення, як Нью-Йорк, Філадельфія, Лос Анжелос, Бофало Чікаго, Детройт і інших (ЗСА), також в Канаді: Торонто, Монреаль, Вінніпег, Ванкувер, Саскатун і інших.

Майже кожна така книгарня випускає українські платівки виробу американських, чи канадійських фірм грамзапису. Для цього непотрібно жодного урядового дозволу й не існує жодної цензури. Маєш гроші записуй, що тобі забажається.

Наспівують українські платівки чи награвать музику в ЗСА й Канаді також місцеві українські співаки й мистецькі ансамблі, які їх розповсюджують або через книгарні або власним коштом. Книгарні дублюють все що появляється українською мовою (без советчини) в УСРСР чи СССР виробу "Мелодії".

В останніх роках награвать українські платівки також відомі американські фірми грамзапису, як "Колумбія", "РСА-Віктор", "Колоссеум", "Монітор" і інші.

В основному це репродукції грамзапису з українського пісенного й музичного репертуару СССР.

Слід підкреслити, що в підсоветській Україні після Другої світової війни, не дивлячись на русифікаційний тиск, виросло ціле покоління співаків з великим голосовими даними й дехто з-поміж них досягнув світової слави, як Белла Руденко, Дмитро Гнатюк, Євгенія Мирошніченко, Ганна Колесник. Про інших довідуємось лише з грамзапису, бо їх закордон московські колоніалісти не випускають.

Московські сателіти, як Польща, Румунія, Болгарія, Мадярщина чи Чехо-Словаччина, супроти неросійських "республік" СССР, є в більш щасливому положенні, бо посідають власні фабрики грамзапису, незалежні від московського держиморди, а тому мають змогу широко попларизувати своє національне мистецтво, як закордоном так і серед власних народів.

Степан Глід

НОВИЙ СВІТ

Чи так і раніш було у світі? —
Того не бачив і не знаю.
А що в теперішнім столітті? —

Скрізь коло справи всім святої,
Тепер шахрай, брехун й безбожник
А злодій, п'яниця й розпусник —
Творцем моралі нам нової.

Вони до церкви навіть ходять,
Вдають із себе найсвятіших,
А з сатаною мир заводять,
Що є учинком найпідлішим.

Загарбник чи палій-руїнник —
Тепер найбільшим добродійцем,
А терорист, гнобитель-вбивник —
Не уважається злочинцем.

Свого народу й краю зрадник —
Тепер є щирим патріотом.
Донощик й ворогам дорадник —
Скрізь славиться тепер народом.

Найбільші ледарі між нами —
В суспільстві, дома і в громаді —
Є скрізь великими панамі,
Вони усюди у пошані.

Без знань політики політик —
Тепер творець життя нового,
А доктори без знань науки —
Творці знання для нас чужого.

Дійшло вже навіть до такого,
Що комуністи-кагебісти —
Усі у світі до одного —
Вже — "моралісти й гуманісти".

Д-р МИХАЙЛО Ю. КУЛЬЧИЦЬКИЙ (М. ТРИХРЕСТ)

(Некролог)

Михайло Юркович Кульчицький народився 12-го листопада 1897 року в селі Кульчиці на Поділлі. Середню освіту здобув у Кам'янці-Подільському, а вищу в Харкові — Сільсько-Господарський Інститут і в Полтаві — Інститут Фармацевтичний.

Під час визвольної революції (УНР) вступив добровольцем в Українську Армію, після поразки якої повернувся до Кам'янця-Подільського.

По якомусь часі його заарештувало ГПУ й вислало подалі від кордону з Польщею. В 1928 році він разом з двома своїми сестрами, які були вчительками, був заарештований знову й спроваджений до в'язниці. Сестри були заслані на Боркату з "присудом" по десять років, "без права переписки".

Під час слідства М. Кульчицькому повибивали зуби, провалили голову — вимагаючи, щоб він підписав список на кількох осіб з якими підготовляв "повалення советської влади".

Людина твердого й невгнугого характеру терпіла тортури, але не піддалася. Не дізналися тоді кати, що М. Кульчицький належав до СВУ.

Випустили його з в'язниці в 1930 році, з гангреною ноги сподіваючись, що він не виживе. Але рідня врятувала його через ампутацію хворої ноги.

Його дружина Марія теж була заарештована за приналежність до СУМ-у й перебувала у в'язниці.

Опинившись на еміграції, Михайло Кульчицький і його дружина Марія непокладаючи рук працювали на суспільно-громадській і політичній ниві, як члени відновленої на чужині Спілки Визволення України, Осередку в Чикаго.

Покійний був активним журналістом. Співпрацював у багатьох журналах і часописах. Основні його праці були присвячені критиці марксизму, соціалізму, ленінізму та московсько-комуністичного колоніалізму.

М. Кульчицький був націоналістом — безкомпромісним самостійником.

Помер Михайло Юркович 27-го січня 1974 року в Чикаго й похований на цвинтарі Елмвуд. Похорони відбулися з Української Православної Церкви Св. Тройці.

Невблагана смерть не дала йому побачити Україну вільною й незалежною, для визволення якої він присвятив усе своє життя.

В глибокому смутку залишилися вдова Марія, син Любомир з дружиною Орисею й синами Богданом, Любомиром і Ярославом та ближча рідня Віра, Оксана й Роман Петрошук.

Дня 27-го січня 1974 року, на 77-ому році життя, помер у Чикаго, ЗСА, член місцевого осередка Спілки Визволення України

**Д-р МИХАЙЛО ЮРКОВИЧ КУЛЬЧИЦЬКИЙ
(М. Трихрест)**

Член Світової Ради СВУ й член Ради Директорів організації Американці за Визволення Поневолених Націй, безкомпромісний самостійник, співредактор пресового органу СВУ "Місія України", автор Маніфесту Християнського Націоналізму, визначний публіцист — дописувач до багатьох пресових органів і видань на еміграції.

З його смертю Спілка Визволення України втратила одного зі своїх найактивніших провідних членів, а українці самостійники невтомного й безкомпромісного націоналіста, досвідченого знавця підсоветської дійсності з власного досвіду й пережиття, політичного діяча на зовнішньо-українському відтинкові — члена Американської Ради Безпеки.

Горем прибитій дружині Марії й синові Любомирові з Родиною висловлюємо наше глибоке співчуття.

**Президія Світової Ради, СВУ,
Головна Управа СВУ,
Редакція "Місії України".**

Ділимося сумною вісткою, що 10-го липня 1973 року, в Новому Ульмі в Німеччині, на 85-ому році, помер секретар Організаційного Бюра СВУ

НИКАНОР ГРИГОРОВИЧ НІМЧЕНКО

Покійний народився 28-го липня 1888 року в селі Кривуші на Полтавщині. Під час визвольних змагань 1917 року, служив в Українській Армії та брав участь в боях проти московських білих і червоних загарбників.

Був зразковим господарем на своїй землі. Коли ж советчики почали заганяти людей до колгоспів, він був одним із тих, що не пішли в рабство. За це його "розкуркулили" й він був змушений жити за селом в землянці. Залишився "індусом" — в одному черевикові й в одному лапті.

Під час німецької окупації України, місцеві селяни вибрали Ніканора Григоровича старостою села Кривуші.

На еміграції покійний брав активну участь в політичній діяльності СВУ, був релігійною людиною, переконаним соборноправником.

В церковному житті приймав активну участь, був старостою 22 роки, надзвичайно жертвенний. Похований на цвинтарі в Новому Ульмі серед українців.

Спи спокійно наш Великий Друже. Хай чужа земля буде тобі легкою! Члени Орг. Бюра СВУ,
Земляки.

ТИЖДЕНЬ ПОНЕВОЛЕНИХ НАРОДІВ — АВПН

Нью-Йорк (СВУ) — В неділю 21-го липня 1974 року біля Статуї Свободи відбулася маніфестація з нагоди 15-тих роковин Тижня Поневоленних Народів (ТПН), яку влаштувала Організація Американці за Визволення Поневоленних Націй (АВПН) з ініціативи і при активній допомозі Українського Відділу АВПН, членом якого є Спілка Визволення України (СВУ).

Учасників маніфестації було коло 300 осіб, представників різних національностей зі своїми прапорами.

Після Молитви президент АВПН д-р Валентина Калиник, привітавши всіх учасників, запросила до Президії представників різних національностей та прочитала Становище АВПН до теперішньої т. зв. політики "детанту", яка є небезпечною для Америки і некоммуністичного світу та корисною для московського коммуністичного імперіалізму, метою якого є при допомозі ЗСА і її союзників в Європі і Японії отримати на десятки мільярдів кредитів для розбудови економічних ресурсів, промислово-мілітарних комплексів та ще більш суворо переслідувати й поширювати терор проти поневоленних Москвою народів шляхом фізичного геноциду, русифікації та переміщування національностей. Доповідачка підкреслила,

що без свободи поневоленим Москвою народам — миру у світі не буде!

Після Становища АВПН, була зачитана Проклямація про ТПН президентом Ніксоном.

Привітальні листи і телеграми були від Республіканської Ради Національностей з Вашингтону; від Мадярської Фундації Кардинала Міндсенті; телеграма від сенатора Джакоба Джевїца; привітального листа і текст звернення від конгресмена Джона Рарика; від конгресмена Едуарда Коча і конгресмена Маріо Біяджі та привіт від активного діяча американсько-кубинської етнічної групи д-ра Рауля Коменсаньяса. Виступали з короткими привітаннями й промовами: командант Острова Свободи Луїс Гарсія-Курбело; від кубинців Феліп Гарсія; від Польсько-Американського Конгресу Стефан Марковські, від білорусів д-р Роберт Горошко; від американського консервативного руху п-і Р. Голтерз та інші.

Після офіційної частини Маніфестації, учасники зі своїми прапорами маршували до Статуї Свободи з вінком, який поклали від імені АВПН жертвам за своє національне визволення.

Багато туристів з різних кінців світу приглядались маніфестації. Члени СВУ роздали коло три тисячі летючок.

НЕ МАПА УКРАЇНИ, А УССР

Видавництво "Орел Лімітед" у Вінніпезі в Канаді, видало англomовну мапу України. Один примірник цієї мапи В-во надіслало на адресу ГУ СВУ.

Ознайомившись з цією мапою висловлюємо про неї свою думку, яку надіслано до Видавництва.

"Вельмишановні видавці англomовної мапи України!

Цим підтверджуємо одержання зразкового примірника мапи, яка фактично, охоплює кордони не України, а УССР.

Треба признати, що мала видана чепурно і в українській транскрипції, якщо не рахувати кільканадцять русизмів у назві таких міст, як Мелітопіль, а на мапі "Мелітополь", Симфіропіль, а на мапі "Сімферополь".

Але найголовнішою її хибкою є факт узаконення об'єкту Москвою української етнографічної території. Виходить, що Ваше В-во визнає територію України в межах сьогоденної УССР?

Це, що дрібними, мало помітними червоними цяточками, як можна припускати, означено українські етнографічні території, які є поза кордонами УССР, ніхто не помітить і незвертатиме на те уваги, бо й пояснень до цих цяточок ніде на мапі немає.

А треба було зробити навпаки. На мапі показати цілість етнографічної території України, а на цій цілості означити сучасні кордони УССР.

Тоді учень, бо Ви пишете, що мапа також призначена для шкіл українознавства, відразу бачитиме, яка є справжня територія українських земель, а яку відведено сьогодні для московської колонії УССР.

А ця мапа, що Ви її видали є копією мапи УССР, яка не принесе жодної користі вихованню української дітвори в українському патріотичному дусі. Навпаки, українська дитина, вже змалечку уважатиме територію УССР, як територію України".

ВІДНОВЛЕННЯ СВУ Й БРЕХНЯ УРДП

Вкінці брошури з матеріалів т. зв. "конгресу української вільної політичної думки" (Збірник ч. I, Мюнхен, 1972) надрукована "автобіографія" УРДП, що її написав Федір Гаєнко, один з вождів УРДП-Гришка, а який знаний з того, що порвав український синьо-жовтий прапор і поламав Тризуб в українському таборі втікачів у Австрії (Зальцбург).

Про цю подію свідчить С. Федорівський, приналежний до УРДП-Степаненка ("Місія України" ч. 3 (26), 1970 р.).

Отже в згаданій "автобіографії" УРДП Ф. Гаєнко твердить, що відновлена на чужині СВУ, нібито постала з "ворохообництва" от. Бульби-Боровця в 1952 році, якого було "виключено з УРДП. Згадано тут і про "суди" над І. Багряним, Дивничем, Гришком, Костюком і Підгайним, які "інспірувалися й фінансувалися сторонніми чинниками".

Щодо згаданої брехні Ф. Гаєнка спростовуємо: от. Т. Бульба-Боровець ніколи з УРДП "виключений" не був, а вийшов з цієї партії впізнавши її московсько-агентурні цілі, приховані за параваном т. зв. "хвильовизму".

В "Комунікати" Головної Команди Української Національної Гвардії, що його було опубліковано в журналі "Меч і Воля" ч. 5 за травень 1952 року, командантом якої був от. Тарас Бульба-Боровець читаємо:

"3. На знак протесту проти намагання УРДП підпорядкувати собі УНГ, майже всі члени Головної Команди УНГ, що досі, індивідуально були членами УРДП зложили заяви про свій вихід з цієї партії".

Сам от. Бульба-Боровець у названому числі журналу в статті "Причини мого розходження з проводом УРДП" пише:

"...УРДП... продовжує кампанію глорифікації Хвильового, що застрілився з большевицьким партбилетом на серці. Коли хто пробував писати та говорити, що Україна чекає не Хвильового, а Петлюру і що нашою ідейною базою є не хвильовизм, а розстріляна хвильовистами національна революція, тоді такі писання не були друковані, а людей викидалося з партії".

Так само от. Т. Бульба-Боровець немає найменшого відношення до відновлення СВУ на чужині.

В органі СВУ "Місія України" ч. 2 (5), 1958 року опубліковано документ — "Постанову Головної Управи Спілки Визволення України і Головної Команди Української Національної Гвардії про те, що "члени УНГ вступають у СВУ, як її члени й разом з дотеперішніми членами СВУ організують спільні керівні органи".

Що ж до "інспіраторів і фінансистів" судів над Багряним і його "соратниками", то вони виступили під своїми іменами і відомі з того, що в УРСР були жертвами "кадрів з КП(б)У й комсомолу" та божків УРДП, Хвильового й Скрипника!

Ініціатором відновлення Спілки Визволення України був п. Олекса Калиник. В той час він очолював Центральний Комітет, також відновленої на чужині в 1946 році, Спілки Української Молоді. За його ініціативою був створений перший Осередок СУМ-у в українському таборі втікачів в Авсбургу в Німеччині.

За підпільну діяльність у СУМ-і під Советами, п. О. Калиник був запроторений на московську каторгу в Сибірі, де витримав 6 років. Його діяльність, як бачимо, по лінії СУМ-у й СВУ на еміграції не є випадковою.

В червні 1951 року п. О. Калиник скликав ширшу нараду в справі відновлення СВУ, яка відбулася в Мюнхені в Німеччині в приміщенні ЦК СУМ-у.

На цій нараді були присутні проф. Г. Ващенко, проф. В. Щербаківський, Г. Гришко (гетьманець), д-р В. Плющ, проф. П. Курінний, сот. І. Галушка й інші.

На пропозицію п. О. Калиника на цій нараді був створений Ініціативний Комітет відновлення СВУ на чолі з д-ром В. Плющем, якого на це становище також рекомендував п. О. Калиник як учасника руху СВУ в підсоветській Україні. Завданням Комітету було підготувати Статут і Програму СВУ.

На Зборах у Мюнхені, які відбулися 25-го травня 1952 року, офіційно проголошено відновлення Спілки Визволення України після доповіді д-ра В. Плюща.*)

Відновлення СВУ на чужині перелякало скрипниківське охвістя. Бо це становило загрозу дальшому поширенню т. зв. "націонал-комунізації" українців на еміграції, що її провадили "кадри з КП(б)У й комсомолу" через УРДП.

Другий З'їзд СУЖЕРО ("Союз Українців Жертв Російсько-Комуністичного Терору", а насправді союз тих, що репресували. Прибудівка УРДП), який відбувся в Канаді в 1952 році ("Український Прометей" з 18-го вересня 1952 року), виніс спеціальну постанову:

"Застерегти всіх українців на еміграції від морального злочину — ставати членами новоствореної організації під назвою Спілка Визволення України" і просити "достоїнників усіх церков та керівників громадсько-політичних організацій вплинути не творити цю організацію".

Свій переляк скрипниківське охвістя "мотивувало" тим, що мовляв, СВУ є "власністю" всього українського народу, а тому "ніхто" немає права "привласнювати" собі це ім'я.

І мабуть це все, що появилася з-під пера урдепівських писак за понад 20 років існування УРДП, про СВУ, як Костюка, Лавриненка, Гришка, Багряного і різних "Пишкалів", начинене провокаціями й наклепами, аж до того, що "СВУ була створена Москвою"!

*) Про відновлення СВУ й СУМ-у на еміграції вже підготовлені до друку документальні матеріали, які пов'яляться у виданні Головної Управи СВУ.

МОСКОВСЬКА-АГЕНТУРА ПРО СВУ-СУМ-УАПЦ

Під час Другої світової війни, разом з втікачами з ССРСР, московське КГБ висилало на Захід своїх агентів з різними завданнями, а головне для шпигунства між втікачами.

Ось, хоч би відома справа московського агента Віктора Петрова, який займав відповідальні пости в середовищі української самостійницької еміграції. Був від 1945 року, аж до втечі назад до ССРСР у 1949 році, професором Українського Вільного Університету і Богословської Академії у Мюнхені в Німеччині; співробітником в-ва "Українська Трибуна"; членом редакційної колегії журналу "Арка" та українським письменником під літ. псевдом "В. Домонтович".

Зібравши для КГБ усі потрібні матеріали про українську еміграцію, він повернувся до ССРСР та був нагороджений "орденом великої вітчизняної війни".

Не зважаючи на це в "Енциклопедії Українознавства", том 6, стор. 2037, під гаслом "Віктор Петров", цього кагебіста відзначено, як "діяча української культури", але ні слова про те, що він був агентом Москви в середовищі української еміграції?

І сьогодні, українська еміграція є свідком багатьох подій в українському житті, які в зовсім відвертій формі відбуваються на користь Москви.

Але говорити про це голосно, а тим більше боротися проти цього, називаючи речі своїми іменами, тим більше виявляти прізвища людей, які служать Москві, а ще тоді, коли ці користуються довір'ям впливових середовищ, чи установ — шельмується, як "сіяння розбрату" серед українців, "непошаною" до "заслужених авторитетів" і т. п.

Часто впіймана на гарячому московська агентура, спираючись на політичних невігласів і "культурних" базикалів в українському самостійницькому таборі, ще й переходить в атаку і тих, які цю агентуру викривають, — таврує "московськими агентами". Мало цього, агентурність підшивається й протимосковським рухам і організаціям, які діяли в Україні, під совето-російською окупацією.

Цим способом, КГБ має замір вбити двох зайців. Пришиваючи скажемо СВУ в Україні,

пов'язання з комуно-московською розвідкою того часу — ГПУ, криється ціль скомпромітувати й відновлену СВУ на еміграції, як також СУМ і УАПЦ, які були пов'язані зі Спілкою Визволення України на рідних землях.

Бо якщо названі організації, чи церква, були створені московськими розвідчими органами, то виходить, що й відновлені на чужині СВУ, СУМ і УАПЦ, якщо й не є агентурними, то наслідують фікції, які в Україні ніколи не боролися за українську справу, а навпаки, служили Москві за ціль викрити українські національні сили, щоб їх винищити.

Саме в цьому напрямку, ось вже понад 25 років, московська агентура на чужині, систематично й цілеспрямовано випикує провокації проти СВУ, СУМ-у й УАПЦ, використовуючи для цього "ювілейні дати", "наукові праці" про підсоветську Україну, статті в українській пресі, "спогади учасників" і т. п.

В останніх роках є вже й "посилання" на "захальвщину" в УССР. Так наприклад В. Чорновіл у своєму листі до секретаря ЦК КПУ Шелеста "Я нічого у Вас не прошу" (Видання УНО, Торонто 1963, ст. 103) нібито пише:

"Тоді ж розправилися з групою відомих вчених (Єфремов, Гермайзе та інших), які хоч і не приховували своїх опозиційних настроїв, ніякої організаційної боротьби проти Радянської влади не вели, а для розвитку української культури зробили дуже багато. НКВД сфабрикувало СВУ (Спілку Визволення України), обіцянками чи погрозами з учених (хоч і не всіх) витиснули зізнання і перевели ВІДКРИТИЙ ПОКАЗОВИЙ ПРОЦЕС над керівниками неіснуючої спілки...".

Це якраз те, чим "оперують" під сучасну пору у своїх писаннях московські агенти на еміграції в справі СВУ.

Однак для тих, що були в той час в Україні, а надто для тих, які були членами СВУ й СУМ-у, чи відновляли УАПЦ це, що пише Чорновіл лише доводить, як Москві та її агентурі в УССР, таки вдалося приховати від молодшого покоління визвольні процеси й боротьбу українського народу проти т. зв. "радянської влади".

Хоч не виключене, що це місце написало КГБ, перед переданням закордон "захальвної" літератури. Так як це є зі "спогадами" Шумука, які зрадаговані "спецами" московської роз-

відки в українських справах. І як бачимо ця кагебівська провокація шириться серед українського громадянства та підноситься йому "смолоскипами", як "дороговказ".

Знаємо, що Москва створила не одну організацію, до яких органи терору вербували свої жертви, щоб пізніше з ними розправитися за "антирадянську конспірацію" й можливо, що рівнобіжно десь існувала в Україні й агентурна група "СВУ", про яку навіть писав "вождь" однієї з розламаной на троє УРДП В. Гришко й можливо, що цей Гришко до такої "СВУ" й належав, чи Іван Багряний, який теж писав, що "СВУ була провокацією ГПУ", або Г. Костюк, який твердить у своїх писаннях, що "СВУ й СУМ ніколи не існували". Але про те, що підпільна Спілка Визволення України й Спілка Української Молоді були створені українськими патріотами й діяли, зібрано стільки документального матеріалу і вже опублікованого (Збірник СВУ ч. 1, 1953 р. Мюнхен і Збірник СВУ-СУМ ч. 2, 1964 р. Нью-Йорк—Мюнхен), що тим, які цікавляться цією справою не є жодною проблемою розпізнати провокації московського КГБ.*)

А як Москва боїться, навіть сьогодні, через 40 років після судового процесу, розголошувати справу СВУ-СУМ-у, щоб молоде покоління в УРСР не насмілилося замість "опозиції" з метою "направи" советської системи, а відновлення Спілки Визволення України, кожний переконається, коли візьме до рук т. зв. "Українську Радянську Енциклопедію".

В цій "енциклопедії" є гасло "Союз Визволення України (Том 13-ий ст. 359), який був створений в 1914 році у Львові з характеристикою: "організація українських буржуазних націоналістів австро-угорської орієнтації", але немає окремого гасла про "Спілку Визволення України". Натомість є гасло "Процес СВУ" (УРЕ, том 11-ий, стор. 577).

"УРЕ" згадує Спілку Визволення України в УРСР і в багатьох інших гаслах. Лише в одному 17-ому томі є такі посилання:

В розділі "Історія", ст. 142:

"Підриzną роботу провадили українські буржуазні націоналісти, зокрема контрреволюційна організація "Спі-

*) Також: В.— Наддніпрянця — "Українські націонал-комуністи. Їх роля у визвольній боротьбі України 1917-1956 рр.", Мюнхен, 1956, Василь Плющ — "Боротьба за Українську Державу під советською владою", Лондон, 1973 р.

лка Визволення України" (СВУ), очолювана колишніми верховодами Центральної Ради і Директорії Єфремовим, Гермайзе, Чехівським та іншими. Антинародну суть СВУ було викрито на відкритому судовому процесі (березень-квітень 1930 р.)".

Далі в розділі "Література" — Література 20-их років, ст. 558:

"Існували також окремі письменники та групи, вороже настроєні проти революції та Радянської влади (С. О. Єфремов, А. В. Ніковський та інші учасники майбутньої контрреволюційної "Спілки Визволення України" — "СВУ"."

В розділі "Релігія і Церква", ст. 624, читаємо:

"У 1930 р. на судовому процесі в справі контрреволюційної української буржуазно-націоналістичної організації "СВУ" ("Спілка Визволення України") було викрито антирадянську діяльність автокефалістів і їхні осередки розпались".

Найбільш активним на еміграції щодо паплюження Спілки Визволення України та намагання прилатати їй агентурність ГПУ (КГБ) є Кость Туркало (якого величають то "інженером", то "професором"). Цей Туркало фігурував на процесі СВУ в Харкові в числі 45 підсудних Засуджено його було на 3 роки **УМОВНО** й лише він **ОДИН** з підсудних залишився в живих, мешкав у Києві й опинився на еміграції після Другої Світової Війни.

У своїх безліку написаних й опублікованих "спогадах" про СВУ, головню на сторінках лєнінославногo журналу "Нові дні", що появляється в Торонті в Канаді, К. Туркало признався, що до СВУ він не належав, з обов'язковим додатком, що **НЕ НАЛЕЖАЛИ** й інші, й що вся ця справа була спрепарована ГПУ для того, щоб мати привід для винищення української інтелектуальної еліти. Щодо цього твердження, то він вдається до різних "варіантів", як наприклад: то він пише, що "СВУ взагалі не існувала", а то раптом пише про "програмові" цілі СВУ? Очевидно, що ці його розбіжності проявляються в залежності від того, яке коло читачів має те видання, в якому він поміщує свої "спогади" про СВУ.

Найбільше активний К. Туркало в паплюженні СВУ тоді, коли наближається якась заокруглена дата від судового процесу. Отже, коли наближається "ювілейна" дата (рік) знищення проводу СВУ К. Туркало обов'язково пише на цю тему чергову провокацію.

В останніх роках він облюбував для цієї справи церковні пресові видання в ЗСА.

В 1975 році припадає 45 річниця судового процесу СВУ-СУМ і Туркало почав діяти...

В "Українському Православному Віснику" (УПЦ в Америці, Архiep. Андрій) за червень 1973 року появляється стаття К. Туркала "Спілка Визволення України", в якій він твердить:

"Тому ГПУ й створило церковну групу СВУ з Володимиром Чехівським на чолі, щоб ліквідувати самого В. Чехівського та разом із ним знищити найліпшу українську інтелігенцію".

А відомо ж, що В. Чехівський був представником СВУ в АУПЦ!

На іншому місці К. Туркало пише:

"Коли 9-го березня 1930 року нас 45 осіб, нарешті, звезли на суд докупі, бо перед тим ніхто з нас не мав змоги бачитись з кимсь іншим, то ми зразу почали питатися один одного: "Ви (чи "ти") були членом СВУ?".

І далі:

"Ніхто із 45 осіб не знав, що таке було СВУ, бо його й не було. Це витвір Москви, а режисура місцева-київська.. А що багато людей було заарештовано й заслано та знищено поза судом, то вже — тактика, треба було створити "грандіозність".

Згідно з надісланими матеріалами Головної Управи СВУ цю провокацію К. Туркала спростовано в "Українському Православному Віснику" за грудень 1973 року.

Зовсім в іншому пляні написана стаття (без підпису), але стилю К. Туркала в "Українському Православному Слові" ч. 9 за вересень 1973 року. В довжелезній статті "Погроми української інтелігенції" справа СВУ переплутана з Хвильовим, Скрипником і Любченком, але немає й згадки про те, що Скрипник брав участь у слідствах, а Любченко був "громадським" обвинувачем на процесі СВУ.

Щодо самої СВУ, то тут ті самі нотки, але обережні, що її "створило ГПУ" з наказу Москви, як провокацію:

"Тих 45 підсудних було обвинувачено в приналежності до контрреволюційної організації, що мала на меті повалити комуністичний режим методами пропаганди націоналістичних ідей, терору і повстання.

За головних підсудних цього процесу комуністична влада **ВИСУНУЛА** (підкр. наше)..."

На іншому місці читаємо зовсім протилежне щодо "обвинувачень" СВУ з боку комуністичної влади, а саме:

"Отже СВУ ставила ставку на переродження (регенерацию) советської системи і основною своєю метою ста-

вила змагання за душу людини на засадах загальнолюдської моралі і чистої науки. Судді були в прикрій ситуації: судовим слідством не пощастило ствердити так званого "составу преступлення".

Тут автор, як бачимо, вдається до пришивання підсудним "радянськості" поглядів?

І це тоді коли акад. С. Єфремов настоював на терористичних заходах проти визначних комуністичних верховодів, коли СВУ тримала контакти з Урядом УНР на еміграції а зокрема з С. Петлюрою, а на 1933 рік було заплановане масове повстання в Україні.

Очевидно, що тут К. Туркало (бо є посилення на його статті про СВУ в "Нових днях") хотів "довести", що тому, що "советська влада" не могла "ствердити" злочинів підсудних (Бо ж СВУ не було!), сьогодні "самі совети мовчать про справу СВУ і не подають про суд ніяких відомостей".

"Навіть в таких", твердить автор, "довідкових книгах, як Українська Радянська Енциклопедія, немає і згадки про СВУ".

Як бачимо К. Туркало "перестарався", бо про СВУ в т. зв. "УРЕ" ми подавали факти попередю.

Слід звернути увагу, що взагалі в "Українському Православному Слові", органі УПЦ в ЗСА (Митрополит Мстислав) систематично повторюються напади на СВУ, як в Україні так і щодо відновленої на чужині.

В ленінославних "Нових днях" за жовтень 1973 року К. Туркало в статті "Двадцять років", також написав чергову провокацію про СВУ. На самому її закінченні він пише:

"... а 1929 Москва вигадала політичну організацію "Спілка Визволення України" (СВУ) і, базуючись на тому, розгромила Українську Академію Наук, Історичні Установи, ІУНМ, Науково-Дослідні Інститути".

В усій цій провокації напрошується висновок, що коли б не Спілка Визволення України "вигадана ГПУ", чи справжня, то всі ці знищені московсько-комуністичними окупантами і їхніми українськими прислужниками культурні заклади і наукові установи існували б без перешкод, мабуть аж до сьогодні?

К. Туркало у згаданій статті, очевидно для піднесення власного авторитету, "пригадує" "свою розмову" зі Скрипником в ІУНМ в Києві:

"У розмові навіть хтось зауважив М. Скрипникові, чи не слід було б дати хоч невеличку газету для росіян, які

не розуміють української мови. На це він дослівно сказав так:

“Нічого звикнуть і будуть розмовляти”.

Найновіша провокація К. Туркала проти СВУ-СУМ, надрукована в лєнінславних “Нових днях” за травень 1974 року. Тут в статті “Ще кілька слів про Спільку Визволення України” на свого “свідка” він притягає А. Солженіцина, автора “Архіпелаг ГУЛаг” та цитує з цієї книжки місця, де Солженіцин пише про те, що ГПУ спеціально творило різні “протисовєтські” організації, щоб пізніше їх “викрити” та знищити тих людей, які до цих організацій вступали довіряючи їх організаторам.

Але тому, що Солженіцин згадує про Спільку Визволення України (“Архіпелаг ГУЛаг”, частина I-II, стор. 63):

“На початку 1930 року судять Спільку Визволення України (проф. Єфремов, Чехівський, Ніковський і інші), а знаючи наші пропорції оголошеного й таємного — скільки там ще за їх спинами? скільки таємно?”

але не каже, що й СВУ була створена органами ГПУ, Туркало недвозначно пише, що мовляв, Солженіцин згадує і... “Союз Визволення України”, а читає, мовляв, подумайся, що й СВУ створило ГПУ.

З “Архіпелаг ГУЛаг” Туркало цитує, де заарештовані на слідствах “признаються”, що тепер вони “прозріли”, а раніше “помилялися” і тут додає, що й Павлушков “покаявся”, що “тюрма вплинула на зміну його світогляду”. Звідкіля про це знає Туркало?

Більше цього, Туркало, як виявляється, знає про долю деяких засуджених членів СВУ-СУМ на судовому монстер-процесі в Харкові?

У названому числі “Нових днів” він пише:

“Беручи до уваги те, що Ніковський, діставши за судовим вироком, як і М. Павлушков, 10 років суворої ізоляції, був на волі й працював, можна припускати, що й М. Павлушков десь, можливо працює, але йому заказано обзиватися й виявляти себе кому б то небуло”.

Виходить, що хоч Павлушкову було “заказано обзиватися”, але Туркало знає, що і він і Ніковський десь “на волі”?

Це вже не просто провокація самого Туркала, а супер-провокація КГБ!

Туркало “повчає” і відновлену на еміграції СВУ, та визначає її “корисну діяльність”: “СВУ була б корисною”, пише він, “колиб вона викривала більшовицьку провокацію зі Спількою Визволення України 1929-1930 років,

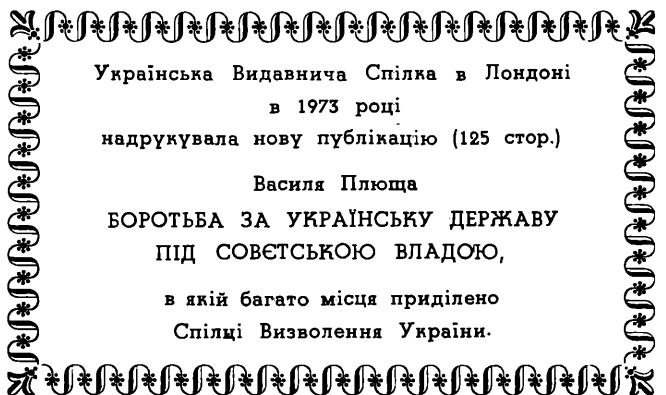
та взялася не до роботи визволення України, а до роботи, що сприяло б визволенню України”.

Так “товаришу” Туркало ми й робимо! Викриваємо московських провокаторів і агентів на еміграції, які різними способами шкодять нашій допомозі українському народові визволитись з комуністсько-московського рабства.

І нарешті, юда закінчує свою провокацію проти СВУ, таким жалобним рефреном:

“... схилимо наші голови та в жалобі згадаймо з пошаною тих наших найцінніших представників науки, що загинули в наслідок провокаційної Спільки Визволення України”.

Як бачимо “товарищ” Д. Ієвлев (Д. Кислиця), редактор лєнінславних “Нових днів”, не дармує своє гостювання у “товарища” Белодеда. Треба ж обмінятися думками, як тих клятих “буржуазних націоналістів” компромітувати.

В зв'язку зі згаданими провокаціями К. Туркала проти СВУ-СУМ, постає питання: Чому якраз, д-р В. Кубійович має до нього таке велике довір'я, що як головний редактор “Енциклопедії Українознавства”, на підставі його “свідчень” про СВУ-СУМ, збирається писати гасло для енциклопедії?

Чи це і буде та “правдива наука”, про яку каже д-р В. Кубійович у своїй відповіді на запитання, що її надруковано в кварталнику “Нові Напрями” — Літо, 1974 року:

“Кожна наука повинна бути правдива, вільна і незалежна, а не так, як в Радянському Союзі, де все йде під наказом партії. Але коли ми нарікаємо, що більшовики фальшують історію, то ми повинні бути дуже науково точні і недопускати прикрас, навіть в пропагуванні нашої справи серед чужинців”.

На жаль, слова В. Кубійовича розходяться з дійсністю, бо редагована ним “ЕУ”, щодо під-

советської дійсності в Україні, є пофальшованою на користі московських окупантів! Та й чому ж ні, коли серед її авторів аж кишить від туркалів.

Про це Стілка Визволення України й інші українські патріотичні організації, списали вже тони паперу, але... Кубійович фальшує да-

лі. Тому й цінність редактованої ним "ЕУ" не є більшою від т. зв. "Української Радянської Енциклопедії".

Колись у вільній Українській Державі, ці антинаукові твори, підуть на перерібку у фабриках паперу.

НАРАДИ ЕКЗЕКУТИВИ Й РАДИ ДИРЕКТОРІВ УККА

Дня 14-го грудня 1974 року в Нью-Йорку відбулися наради керівних органів Українського Конгресового Комітету Америки — Екзекутиви й Ради Директорів.

Про це у "Свободі" були надруковані "інформації" і, як ми вже писали не раз про подібні "інформації" в цьому щоденникові в ЗСА, так і цим разом, ніхто з них не довідається нічогосінько, про що говорили на цих нарадах представники різних політичних чи суспільно-громадських організацій, які виступали в дискусіях по офіційних звітах, чи які були пропозиції та ухвали. Це значить, що позитивна критика діяльності УККА не доходить ні до відділів УККА, ані до платників національного датку — Українського Народного Фонду.

Це й змушує СВУ поінформувати громадянство, бо дай про діяльність на форумі УККА представників СВУ.

На засіданні Екзекутиви, перед нарадами Ради Директорів, представник СВУ п. О. Калиник став рішуче по стороні Українського Літературно-Мистецького Клубу в Нью-Йорку в його проханні допомогти фінансово, щоб перебороти труднощі, які під сучасну пору має згаданий клуб.

Проти уділення такої допомоги був головуючий о. Харина, голова "Провидіння", який мотивував це тим, що УЛМКлуб робить різні мистецькі (малярські) виставки, то "хай продасть кілька картин і тоді матиме гроші"...

І треба підкреслити, що й інші члени Екзекутиви були такої самої думки, бо ніхто з них не виступив проти запропонованого вирішення справи.

Щойно виступ п. О. Калиника в користь допомоги українським мистцям Нью-Йорку перерішив справу й Директор Канцелярії УККА зобов'язався її полагодити, позитивно.

На цьому засіданні, представник СВУ поставив внесок відзначення прокламацією Екзекутиви **50-річчя заснування СВУ в підсоветській Україні**. Внесок був схвалений, але у звіті в "Свободі" про це немає ніякої згадки.

Після звітів на Раді Директорів про діяльність УККА в 1974 р., представник СВУ п. В. Коваль виступив в дискусії по цілому ряду справ.

На вступі він заявив, що говорив про це рік тому на Раді Директорів і повторює знову, що відсутність власного інформаційного видання УККА знеохочує до праці відділи УККА і представників різних організацій у Політичній Раді.

А це тому, що як члени УККА, так і українське громадянство в ЗСА цілком не обізнані з внутрішніми проблемами УККА, як також насвітленням діяльності представників різних організацій в УККА.

Тому й представники організацій в УККА не цікавляться засіданнями Політичної Ради, бо з її нарад ніколи немає докладних звітів. Політична Рада є фікцією, бо її постанови Екзекутива УККА, згідно Статуту не зобов'язана респектувати, як тіла лише дорадчого. Яскравою ілюстрацією до цього є кілька постанов Політичної Ради про дослідження справи "Енциклопедії Українознавства". Було кілька рішень: то передавали її на розгляд Культурної Комісії, то Екзекутиви, а останньо Комісії Публікацій під головуванням ред. М. Стахова. Але в протоколі Ради Директорів за 1973 рік, з наради в цій справі, каже п. В. Коваль, цього не записано?!

Подібна картина й у справі багатьох постанов щодо вияснення взаємовідносин УККА з катедрою Українознавства при Гарвардському Університеті. Виявляється, що як проф. О. Прицак (Гарвард), так і д-р В. Кубійович, головний Редактор "ЕУ" не РЕСПЕКТУЮТЬ УККА й уникають дати будь-які інформації.

Щодо "культобміну" ЗСА з УССР через Москву, п. В. Коваль сказав, що як УККА, так і СКВУ "умили руки" від цієї справи, натомість непокликані до цього організації, як "Смолоскип", ТУСМ і СУСТА опублікували свої звернення до українського громадянства на сторінках "Свободи", де закликали "пікетувати й бойкотувати" українських співаків світової слави з УССР, Беллу Руденко, яка в часі голодування В. Мороза мала концерти в ЗСА, а Д. Гнатюк і Є. Мірошниченко в Канаді.

В парі з цим "Смолоскип" робить таке "сенсаційне" ствердження:

"2. Надії з-перед кількох років, що приїзд українських мистецьких ансамблів з УССР допоможе в поширенні українських культурних надбань серед чужинецької спільноти і сприятиме розвиткові українських культурних надбань в самій Україні — не оправдали себе. Відгуки на багато виступів були мінімальні. В багатьох випадках українських мистців оточуювано з російськими й російською культурою, чого ані в одному випадку не спростовували самі мистці чи київський советський уряд. Рівночасно з цим, замість полегш в Україні прийшло до повного

затиску всього українського, а політика советського режиму спрямована на повний етноцид українців в СССР".

Це лише один уступ із шести, примітивно скомпанованого набору слів і цілих речень, як наприклад "етноцид" замість "геноцид" (народовбивство). Й тут треба додумуватися, що українці під Советами вже не нація, а якась етнографічна група?

Але найголовніше, що "Смолоскип", який є лише "видавництвом", щойно прийшов до таких "висновків" про "культобмін" аж у 1974 році, а Спілка Визволення України пікетувала "культобмінників" від 1960 до 1970 року, й не лише підсоветської України, але й з Москви, як ансамбль Мойсеева, чи Червоноармійський Ансамбль Пісні і Танцю СССР і інші. Про це широко писала американська і канадійська преса. А "Смолоскип" і ТУСМ-СУСТА закликають пікетувати (самі вони цього не спроможні робити!) і БОЙКУТУВАТИ лише мистців з України.

Геть з "культурною" диверсією Москви!

Фотокореспонденція Агенції Асошіейтед Прес, яка була поміщена в "Нью-Йорк Таймсі" з 27 серпня 1961 року. На світлині члени хору червоної армії з Москви, скидають чобітьми зі сцени театру в Торонті летючки Спілки Визволення України, скеровані проти російського колоніалізму в Україні.

Недолугі "советознавці" в ув'язненні українських інтелектуалістів обвинувачують "советський режим", а тих, що їх Москва примусово висилає за кордон уважають "зрадниками" чи "шкурниками"? Що їхній приїзд треба використовувати для пікетувань — це так. Бо це нагода протестувати проти русифікації України й проти переслідування української національної й інтелектуальної частини українського народу, але заклики до "бойкоту" приведуть до того, що Москва взагалі українських мистців за кордон не випускатиме й тоді "Смолоскип" не матиме нагоди пописуватися закликами, як тепер.

Як бачимо, сказав п. В. Коваль, "пізні Івани" зі "Смолоскипу" й ТУСМ-у-СУСТА спізналися на 14 років від подібної акції СВУ. Але цікавим є факт, що редактори "Свободи" аж з ніг збиваються, щоб якнайбільше розрекламувати саморекламу "Смолоскипу", а про багато успішніші акції СВУ українська преса не лише мовчала, але й називала їх "невідповідними", а "Свобода" з 4-го травня 1962 року в передовій "Ми — з України" пророкувала: "...треба сподіватися, що жодна з організацій не думає пікетувати Метрополітен Опери, де відбуваються виступи Ансамблю, чи в інший спосіб виявляти супроти його членів свою неприязнь".

Цієї самої тактики, сказав п. В. Коваль, дотримується редактор "Свободи" А. Драган і в рекламуванні "Енциклопедії Українознавства". Спілка Визволення України й УККА алармують українське громадянство про те, що в "ЕУ" є багато фальшувань на користь Москви й гасел написаних в просоветському дусі, а на сторінках "Свободи", щоб заперечити ці твердження появляються передовиці, в яких рекламується ця ж сама енциклопедія, як така, що "сьогодні єдина репрезентує достойно Україну в усіх наукових бібліотеках світу" ("Свобода" з 19-го травня 1973 року. Передова).

Представники СВУ в УККА не раз вимагали від п. П. Лисогора, виконавчого віцепрезидента УККА й голови УНСоюзу в ЗСА, щоб він пояснив, як розуміти його поведінку, коли він на форумі УККА схвалює постанови про усунення фальшувань з "ЕУ", а на сторінках "Свободи", яка є прес. органом УНСоюзу закликається до поширювання цієї енциклопедії?

Якщо УККА хоче бути авторитетом для українського громадянства, сказав п. В. Коваль, його Екзекутива мусить завчасу реагувати на різні події, щоб громадянство знало, що має робити, а "смолоскипам" і іншим "видавництвам" треба заборонити виступати із "закликами", які не відповідають становищу багатьох членів УККА. Тим більше, що "Смолоскип" є членом УККА.

Тут підкреслюємо, що якраз Комітет Українців Канади, цілком правильно з'ясував своє становище до канадійсько-советського культурного обміну, чого не зробили ні УККА, ні СКВУ.

Політична акція в обороні В. Мороза. Зі звітів проф. Л. Добрянського — Президента УКК, проф. І. Вовкуча — голови Політичної Ради УККА, п. Й. Лисогора — виконавчого віце-президента УККА й інших, які докладно насвітлили заходи УККА в обороні голодуючого у Володимирській тюрмі біля Москви, українського історика В. Мороза, ясне одне, сказав п. В. Коваль, що йому не допоможуть ані наші голодівки під будинком Об'єднаних Націй, чи біля Білого Дому у Вашингтоні, як і маніфестації та демонстрації українців по цілому світі.

З московськими гангстерами, які за всяку ціну намірилися винищити українську національну, інтелектуальну верству, як це вже не раз було у минулому, треба й поводитися по-гангстерському. Якщо б ввіймати "громика", чи якогось іншого, або захопити советського літака,

Пропагандивні матеріали СВУ, які були розповсюджені під час пікетувань "культобмінників" з ССРСР.

ось так, як роблять араби, то напевно Мороз і інші загрожені знищенням українські інтелектуалісти, вже давно були б за межами сатанинського царства. Але ми не араби, а наші організації з прикметником "революційні" на такі подвиги не здібні.

Представники СВУ п.п. В. Коваль, О. Калиник і І. Марченко не погоджувались з пропозиціями Екзекутиви УККА щоб і в 1975 році продовжувати політичні акції під гаслом в "обороні прав людини в ССРСР", натомість пропонували, щоб політична акція УККА проходила проти русифікації підсоветської України й проти вивозів українського населення за межі українських етнографічних земель", а зокрема з УССР.

"Оборона прав людини" є добра для росіян, а поневолені Росією народи ССРСР, найперше загрожені національно й територіально, а тому наголос треба ставити на ці речі, бо в першому випадку ми підсилюватимемо вимоги російських опозиціонерів супроти власного режиму.

Чому кремлівська кліка викидає і випускає за кордон РОСІЯН і ЖИДІВ, а українців нищить, — так поставив питання п. В. Коваль і відповів:

На прикладі В. Мороза, можна прийти до безпомилкового висновку про те, що для Москви страшнішою від атомової бомби є українська проблема.

Бо й справді, жиди домагаються лише виїзду з ССРСР, а тут, за кордоном вони стають пропагаторами Росії. Не дивлячись на те, що багато жидів виїздить з УССР, то при різних нагодах, чи в інтерв'ю з американською пресою, жидівські емігранти з України кажуть, що вони з Росії й при цьому називають міста: Одеса, Київ, Харків і інші. Таким чином жидівська нова еміграція працює на Росію, чого Москві й треба. Що ж до жидівських протисовєтських виступів, то вони для червоної Москви ніякої "погоди" не зроблять, бо все це вже відоме на Заході.

На перший погляд дивним виглядає, що КГБ за останніх кілька років викинуло й випустило за кордон кількох росіян-опозиціонерів до советського режиму. А серед них і такі визначні особи, як письменники А. Солженіцин, Максимов, Некрасов, Синявський. Ми не беремо тут під увагу інтелектуалістів-жидів Єсеніна-Волпіна, Літвінова, Каржавіна й інших, бо вони потрапили за кордон порядком жидівської еміграції з ССРСР.

Не дивлячись на те, що Солженіцин своїм "Архіпелаг ГУЛАг" заслуговує на шибеницю, його "викинули" з СССР з цілою родиною, а інших "випустили", а українця, який відвідав письменника Некрасова в Києві заарештували.

Таємниця цього дуже проста. ЦК КПСС знає, що ні Солженіцин, ані будь-який інший дисидент-росіянин не буде пропагувати за кордоном розчленування Росії. Навпаки, завжди стоятиме за її цілість, чого якраз і потрібно червоній Москві. Стара російська еміграція вмирає, яка всю свою діяльність на Заході скеровувала на захист "єдиної і неделимої Росії". Ця пропаганда вже дуже послабла й тому треба її підсилити.

І ми спостерігаємо, що Солженіцин у своїх виступах, далі не виразних розмов про "окраїни" Росії не йде, а про таку "окраїну", як Україна з територією більшою за Францію й з населенням понад 45 мільйонів, взагалі нічого виразного не говорить, хоч всі ці опозиціонери включно із Сахаровим, який знаходиться у Москві (!?) заявляють, що національне питання неросійських народів в СССР є одним із найсерйозніших під сучасну пору й знаходиться на межі вибуху.

ДЕ ПОДІЛИСЯ 4 МІЛЬЙОНИ УКРАЇНЦІВ?

В журналі "Пекінг Ревю" за липень 1974 року, який появляється в червоному Китаї різними мовами, між іншим написано, що московські колоніалісти вивезли з України від 1970 року 5 мільйонів українського населення.

Про зменшення української людности в УССР, майже на це число, заявив у своїй статті В. Щербицький, московський наставник ЦК КПУ. В інформації "Міжнародне значіння досвіду національних відносин" він пише, що "В УССР, крім українців, які становлять 2/3 населення, проживає більше, як 100 націй і народностей" ("Комуніст України" ч. 12, за грудень 1974 року).

Згідно перепису населення, в 1970 році українців в УССР було 35.3 мільйони, а згідно заяви Щербицького їх є тепер лише 32.4 мільйони. До цього треба врахувати приріст населення від 1970 р. до 1974 р., приблизно по 300 тисяч річно. Таким чином за чотири роки в УССР недостає понад 4 мільйони українців.

На місце вивезеного українського населення, московські червоні колоніалісти навозять в Україну чужонаціональний елемент, а головне росіян, яких є вже сьогодні в УССР 9 мільйонів.

Якщо Сталін планував вивезти всіх українців за межі України, але не здійснив цього, як це заявив свого часу Хрущов, бо мовляв, українців є забагато, то теперішнє ЦК КПСС здійснює замір Сталіна відповідними етапами, мабуть розклавши їх на п'ятирічки.

Російські й жидівські "дисиденти" домагаються "пошанування прав людини в СССР", але русифікацію неросійських народів, їх перемішування та вивезення з рідних земель обходять мовчанкою.

Про оце "непередришенство" в розв'язанні національних проблем з боку російських дисидентів, які опинилися на Заході, пише російський шовініст Н. Отрадін на сторінках "Нового Русского Слова" (Нью-Йорк) у числі з 16-го лютого 1975 року.

В розділі "Попутные заметки" в статті "Куда ідти"? він пише:

"Є одне велике розходження між нашою еміграцією і найновішою: в національному питанні".

Але, стверджує:

"Великого натиску" на "роз'єднання співдружби народів", очевидно Росії, "нинішня опозиція не робить", а "лише припускає таку можливість".

З цього виходить:

"Що опозиція лишає це питання на вирішення керівництву ЦК КПСС, а це значить, що "єдиною додатньою його розв'язкою може бути лише т. зв. "советський народ".

Це і є найкращою ілюстрацією до того, для чого цих людей "викинуто" з СССР на Захід!

Було б для нас великою несподіванкою, коли б ми помилялися в наших висновках.

Мабуть в душі вони леліють надію, що російським комуністам таки вдасться зліквідувати на просторах СССР "національне питання" й, що вони, антикомуністи не матимуть на своєму сумлінні цього злочину, зате матимуть Росію вже без жодних національних проблем.

Русифікація України й вивезення українців поза її межі, є катастрофою для українського народу. Тому українці в некомуністичному світі мусять об'єднаними силами допомагати всіма засобами, як у випадку з Валентином Морозом, тим патріотичним силам в Україні, які чинять опір замірам московських народовбивців.

Опортуністи й капітулянти на еміграції "радіять" українцям в УССР "ї.ристосовуватись до обставин", отже "радіять" поповнити національне самогубство. Таким чином вони допомагають Москві й заслуговують на викинення з українського самостійницького середовища!

П О Р Т Р Е Т И

Акад. С. Єфремов — провідник СВУ

і

М. Павлушков — провідник СУМ-у

Міцний, еластичний, кремовий папір.

— Розмір 14" X 22" —

Побільшення з оригінальних фотознімок.

Ціна портрета — 2.00 дол. Набувати:

A.L.U. (S.V.U.) Inc.

P.O. Box 38, Greenpoint Station

Brooklyn, N. Y. 11222, U.S.A.

УКРАЇНЬКА "ПІДСОВЕТЬКА КУЛЬТУРА" БЕЗ УКРАЇНЦІВ

("Український фестиваль на льоду")

Національний склад артистів і репертуар ансамблю "Український фестиваль на льоду" з УССР, який порядком "культурного обміну" з ССРСР, виступав у ЗСА в 1974 році, вказує на те, що московські червоні шовіністи-русифікатори повністю контролюють культурне життя т. зв. "суверенної" УССР, переставляючи його цілковито на російські рейки.

Ще такої ганебної й цинічної компромітації українського імені й української культури за кордоном, як це продемонстрував "Український фестиваль на льоду", до цього часу небачено.

Фактично, згідно з програмою цього фестивалю, його треба називати не українським, а російським під українською звіткою.

В розкішно виданій, великого формату — журнального типу, 20-ти сторінковій кольоровій програмі, з численними ілюстраціями до поодиноких її точок та з широким текстом пояснень, хоч і рясніє від слів "Україна", "український", "українці", але все це зредаговано в такий спосіб, щоб невтаємничений в русифікаційній еквилібристиці Москви глядач, розумів так, що "українець в Рф" це те саме, що мешканець степу Пенсильвенії в ЗСА.

Тому й не дивно, що в оголошеннях про цей фестиваль, друкованих в американській пресі повідомлялось, що "Український фестиваль на льоду" виконуватиме на ковзанцях "російські народні танці й балетні точки" ("Сандей Нюз", Нью-Йорк, серпень 1, 1974).

На розвороті програми — через дві сторінки, надрукована тінь цілого ряду церковних бань (цибуль), стилю російської церковної архітектури, а на останніх двох сторінках фотосвітлина артистів "українського фестивалю" на оглядинах Ленінграду (?). На одній світлині група артистів в козацьких вбраннях з підтекстом: "Козаки біля Літнього Палацу Петра Великого".

З історії знаємо, що московський цар Петро збудував Петроград (Ленінград) на кістках запорізьких козаків!

Напрошується питання: Чому цих артистів не сфотографовано для програми ансамблю в Києві, Харкові або Одесі?

Вони ж з УССР!

Очевидно розрахунок такий, що ось, мовляв у ЗСА живуть українці в Нью-Йорку, в Рочестері, в Бостоні, так і в ССРСР-Росії, українці живуть у Ленінграді чи в Москві. Одне слово українців у ССРСР прирівняно до етнічних груп у ЗСА.

Найкраще були поставлені точки програми з російської тематики: "Сніжна дівчина", "Наташа Ростова", "Російська сюїта", а українська "Схід сонця над Хортицею" — це суцільна компромітація козаків.

Ватага п'яних, напів-голих гультіпак, одягнених в що попало, крутилася й ковзалася на льоду зі списками й шаблями, а між ними пописувався п'яний піп, як доказ

комуно-московського атеїзму. Все це радше нагадувало гірку сатиру. Не критикуємо тут техніки виконання, бо вона була бездоганною, а звертаємо увагу лише на естетичний бік запорізької братії.

Врятувало українську фірму фестивалю виконання ансамблем "Української сюїти". Стилеві українські вбрання в різнобарвних кольорах, комбінація найрізноманітніших позицій, викликали у глядачів захоплення.

Але в Програмі до "Схід сонця над Хортицею", немає жодного річового пояснення: що то за Хортиця, де вона знаходиться і яке її історичне значення в житті українського народу? Це зумисно приховано...

Текст у Програмі й імена артистів, так само, як і в програмах ансамблю П. Вірського, чи співачки Белли Руденко й інших мистців з УССР — скрізь у російській транскрипції. Тут русифікація досягла свого повного завершення!

Національну приналежність артистів, мистецьких керівників, адміністрації, членів оркестри й допоміжного персоналу, дуже легко впінзати по прізвищах. Як в ансамблі П. Вірського, так і тут, **росіяни становлять 80% усього складу:** Пушкін, Голомазов, Крічков, Орехов, Орлов, Бакшеева, Євдокімов, Подобін, Толстопятова, Решетников, Михайлов, Мойсєєв, Кашірцева, Захаров...

Це є найкращий доказ, що українців в т. зв. УССР, усувається від творення української культури.

Росіяни в УССР загарбали засоби української культури з єдиною метою: знищити її й залишити для неї лише звітку!

Навіть умову про виступи "Українського фестивалю на льоду" в ЗСА підписано у Москві, Комітетом Спорту ССРСР, а не в Києві спортивним комітетом УССР.

З цього бачимо, що Москва позбавила "уряд" УССР права навіть користуватися "українським гопаком" закордоном для пропаганди "розквіту" української культури в УССР.

"Український фестиваль на льоду" для ньюйорчан і околиць, мав свої виступи в Колізеї-Нассау від 3-го до 9-го вересня 1974 року. Саме в цей час відбувалася на терені ЗСА інтенсивна політична акція в обороні В. Мороза. Українська преса у ЗСА й Канаді закликала бойкотувати й пікетувати концерти солістки Київської Опери Белли Руденко, а в Канаді співала Гнатюка й співачку Мирошніченко — обоє з Київської Опери, що саме в цьому часі подорожували з концертами в цих країнах.

Але за 30 миль від Нью-Йорку, московські русифікатори цілий тиждень зневажали українську націю й ніхто, дослівно ніхто, проти цієї затії не протестував!

Та за найбільшим поличником українцем треба вважати проголошену від імені артистів на фестивалі в суботу 7-го вересня 1974 року, "здравниці", за мирне співжиття між "Росією і З'єднаними Стейтами Америки". Отже не з ССРСР, не з Україною, а з Росією! **Глядач**

ЗА ЛІКАРЯМИ... ІНЖЕНЕРИ

Товариство Українських Інженерів Америки з нагоди 25-ти річчя свого заснування, пожертвувало 4.700 доларів на закуп 2-томових комплектів Енциклопедії Українознавства в англійській мові, що її видано коштом УНСоюзу. Як і лікарі, Т-во Інженерів, як написано в "Свободі" з 23-го квітня 1974 р., "висилатимуть цей подарунок тим американським політикам, що мають найбільший вплив на формування американської публічної opinio — видатнішим американським пресовим та радіо-телевізійним коментарям, які часто плутають Україну з її поневолювачами".

Такі самі подарунки енциклопедії зробило Українське Лікарське Т-во американським сенаторам і конгресменам.

Якщо всі ці американці будуть цікавитись згаданими енциклопедіями, то вони не тільки "плутатимуть" Україну з "її поневолювачами", але, й це напевно, називатимуть її "УССР", як також побачать, що в цій "УССР" під московським караулом українцям таки добре живеться.

Про те, що "ЕУ" наповнені просоветським змістом, та що про "УССР" в них написано, що вона є "пересмищеною УНР", вже й горобці цвірінькають.

Цю справу представники СВУ піднімали на багатьох засіданнях Політичної Ради, Ради Директорів і Екзекутиви УККА у висліді чого було прийнято кілька постанов, якими зобов'язувано відповідні комісії УККА зайнятися справами фальшувань в "ЕУ", головним редактором яких є д-р В. Кубійович.

І представники від Т-ва Інженерів і Т-ва Лікарів, як члени УККА, про все це чули й голосували за згадані постанови.

Замість того, щоб примусити В. Кубійовича виправити незгідні з історичною правдою фальшування багатьох гасел в редактованих ним енциклопедіях, українські лікарі й інженери стали кольпортерами протиукраїнської отрути.

ЖИДИ ДОМАГАЛИСЯ КРИМУ

В "спогадах Хрущова" (стор. 259-260), які опубліковано на Заході, знаходимо сенсаційні відомості про те, що після "звільнення" України від німецьких окупантів, тобто поновної окупації України Росією, Жидівський Комітет, який очолював Лозовський в писемному зверненні на ім'я Сталіна, домагався заснування в межах ССРСР "Єврейської Советської Соціалістичної Республіки на території Кримського півострова, після ліквідації татарського населення через виселення його в Середню Азію.

Але Сталін назвав це домагання затією "американських сіоністів", розігнав Жидівський Комітет, а Лозовського й інших було знищено.

Напрошується питання: А де ж поділася Жидівська Советська Соціалістична Республіка "Біробіджан", яку Сталін подарував жидів у 30 роках на Далекому Сході, біля кордонів Манджурії.

На сьогоднішніх мапах ССРСР, на місці "Біробіджану" означено територію з написом "Єврейська Автономна Область" — 36 тисяч кв. кілометрів з населенням 172 тисяч та головним містом Біробіджан.

З цього бачимо, що жиди під Советами претендували на другу "республіку" в ССРСР.

АМЕРИКАНСЬКИЙ ГЕНЕРАЛ ПРО ЖИДІВСЬКІ ВПЛИВИ

Голова шефів об'єднання штабів збройних сил ЗСА, ген. Джордж Бравн у своєму виступі у Дюкському Університеті, перед зборами студентів сказав, що араби є невдоволені зі ЗСА за їхню допомогу Ізраїлеві й тому наклали були ембарго на вивіз нафти до ЗСА. Згодом вони його відкликали, але якщо б це знову повторилося, то американці "могли б стати невгнуги настільки, що вони б викоринили жидівські впливи в цій країні і по-розривали б позалаштункові контакти", маючи на думці американські жидівські кола, які мають великі впливи на політику американського уряду. Він заявив, що Ізраїль має забагато впливів у Конгресі ЗСА і що жиди "є власниками банків і преси у цій країні".

Генерал Бравн був шефом штабу летунства ЗСА від 6-го до 22-го жовтня 1973 року, тоді коли американські літаки постачали Ізраїлеві зброю під час арабсько-ізраїльської війни.

Ясно, що жидівські організації в ЗСА після того, як зміст промови ген. Бравна став відомий на цілий світ, почали проти нього кампанію "обвинувачуючи" в "антисемітизмі".

Чим це може скінчитися для заслуженого американського патріота нам покищо невідомо, але лемент, який підняли жиди, в загальній американській масі розглядається, як нечуване нахабство.

РУСИФІКАЦІЯ — ПРАВИЛЬНИЙ ВИСЛІВ

На сторінках деяких українських видань, появляються протести з приводу вживання терміну "русифікація" на означення обмосковлення України й українського народу Росією.

Критики такої думки, що мовляв тому, що Україна колись називалась "Русь", слово "русифікація" треба розуміти в позитивному значенні, бо з цього виходить, що Москва дбає про культуру "русинів", тобто теперішніх українців. Критики пропонують, щоб замість слова "русифікація" вживати "московізація".

В цій справі вияснюємо, що тому, що слово "русифікація" є похідним від "Росії", а похідним від "Русі" є слово "русинізація", вислів "русифікація" є правильний.

ГАСЛО "СВУ" Й "СУМ" В "ЕНЦИКЛОПЕДІЇ УКРАЇНОЗНАВСТВА"

Відкритий лист до д-ра В. Кубійовича

До д-ра В. Кубійовича, головного редактора Енциклопедії Українознавства, Сарсель, Франція.

До відома: Президента УНР в екзилі п. М. Лівницького; Секретаріята СКВУ, НТШ в ЗСА й Канаді; УВАН в Німеччині; УВАН у ЗСА, УККА і КУК; ЦК СУМ-у і ГУ СУМА в ЗСА; УНСоюзу й "Свободи"; проф. В. Плюща — першого голови відновленої СВУ на еміграції, п-ні Н. Павлушкової — почесної голови відновленої на чужині Спілки Визволення України.

Вельмишановний Пане редакторе В. Кубійович!

На початку квітня м-ця 1974 року, під час Вашої зустрічі з українським громадянством у Ванкувері в Канаді, Ви між іншим сказали, що "СВУ вимагає поміщення в ЕУ гасла про СВУ в Україні", але тому, що Ви маєте "інформацію", що в дійсності "СВУ" була провокацією ГПУ, а не українською підпільною протисовєтською організацією, то Ви, "мабуть", гасло про "СВУ" й "СУМ" згадаєте під гаслом "Процес СВУ". В запитах виявилось, що ці "інформації" Ви маєте від п. К. Туркала, який фігурував на процесі СВУ в Харкові у 1930 році й після суду був звільнений та під час другої світової війни опинився на еміграції.

Найперше спростовуємо Ваше твердження, що нібито "СВУ вимагала" помістити таке гасло. А це тому, що нам і до голови не приходила думка, що це гасло поміщене не буде?

Ми лише рекомендували Редакції ЕУ, а зокрема Вам, знаних нам осіб, які найкраще обізнані з діяльністю СВУ й СУМ-у під совєтами та перестерігали Вас, щоб наświetлення цього гасла не потрапило в невідповідні руки. Ми побоювались, щоб з гаслом СВУ-СУМ не трапилось чогось такого, щоб пізніше треба було спростувати, як це має місце з гаслом про "УНР" та "УССР", де написано, що УССР є "пересмицею" УНР, або про померлих з голоду в Україні в 1933 році, яких в ЕУ "обчислено" на 2,5 мільйони, чи гасло А. Білинського про концтабори в СССР, у яких годували так, щоб в'язнів "втримати працезратними".

Очевидно, що з появою "Архіпелаг ГУЛаг" Солженіцина Ви самі переконались, що писанина автора цього гасла є злочинною компромітацією ЕУ.

Покійна д-р Н. Полонська-Василенко, бувший член Редакційної Колегії Енциклопедії Українознавства у своїх численних працях, зокрема про Українську Академію Наук у Києві та в окремих статтях, дуже докладно писала про українських вчених, членів СВУ, про зв'язки СВУ з українською еміграцією писав п. М. Лівницький, теперішній президент УНР в екзилі, писали про СВУ й СУМ І. Крилов, д-р М. Ковалевський, проф. В. Плющ — перший голова ГУ відновленої на чужині в 1952 році Спілки Виз-

волення України, також д-р В. Наддніпрянець, п-ні Н. Павлушкова, рідна сестра М. Павлушкова, яка також перебувала під слідством у 1929 році в справі СВУ-СУМ в Україні.

Документальні матеріали про діяльність СВУ й СУМ під совєтами, опубліковані на еміграції у двох збірниках, авторами яких є люди добре обізнані з існуванням цих організацій.

Але дивно, що для Вас атворитетом у справах СВУ-СУМ є К. Туркало, який хоч і фігурував у числі 45-ти підсудних на процесі СВУ-СУМ у Харкові, то у своїх "спогадах" сам признається, що членом СВУ не був, а ті, що його "спогади" перечитали твердять, що він був на послугах ГПУ, як донощик на членів СВУ. Якраз до цього листа залучаємо таку аналізу під назвою "К. Туркало і судовий процес СВУ-СУМ".

Це саме про СВУ й СУМ твердить і Г. Костюк, голова Об'єднання Українських Письменників на Еміграції "Слово" у своїй книжці, надрукованій в англійській мові в ЗСА у 1960 році, під назвою "Сталінське правління в Україні".

Джон Армстронг, автор рецензії на цю книжку в "Славонік Рев'ю" за жовтень 1961 року пише, що це вперше він довідується від Костюка, що "СВУ й СУМ" під совєтами були "вигадані совєтською владою".

Для відновленої на чужині СВУ, писанина Г. Костюка є свідомою провокацією, бо тоді логічно виходить, що провідні особи СВУ-СУМ, відігравали на процесі СВУ-СУМ-у в Харкові, ролю агентів ГПУ, а між ними й акад. С. Єфремов і М. Павлушков.

Очевидним є факт, що викриття підпільної протисовєтської організації СВУ-СУМ, ГПУ використало, як причину не лише для арештів, а потім розстрілів і заслання тисячів українських патріотів по всій Україні, тих, що належали до СВУ-СУМ, як і таких, що членами цих організацій не були.

І якщо Ви, як головний редактор ЕУ не можете розібратися в справі СВУ-СУМ в Україні, натомість для Вас є атворитетним те, що провокують Туркало, Костюк, а з ними Багрянний, Гришко, Лаврінєнко й інші т. зв. "хвилювисти" тоді залишається лише один вихід: скликати Конференцію запросивши на неї осіб, які б допомогли Вам розібратися в фактах.

Для нас цілком ясно, що маємо тут справу з бiвшими московськими вислужниками в т. зв. УССР, які на еміграції силкуються "довести", що не СВУ й українська національна еліта дбати про національні інтереси українського народу, а вони — "націонал-комуністи".

Але правдою є, що українські комуністи на догоду Москви, якраз винищували фізично українські національні сили, як "буржуазних націоналістів", а такі "наркоми", як Скрипник і Любченко були активними співпра-

цівниками ГПУ у викритті Спілки Визволення України і Спілки Української Молоді.

З Богом за Україну!
Президія С.Р. СБУ

До цього листа залучаємо:

Рецензія Д. Армстронга на книжку Г. Костюка (в англійській і українській мовах), відбитка з "Архіпелаг ГУЛаг" про Спілку Визволення України, відбитка статті М. Лівницького про "Спілку Визволення України", відбитка про "підсудного" К. Туркала з брошури "Петлюрівщина перед пролетарським судом", Вінніпег, Канада, 1930 року, відбитка "К. Туркало і судовий процес СБУ-СУМ; "Місія України" ч. 3 (12), 1961 року.

КОНСПІРАТИВНА ЗУСТРІЧ?

На початку 1974 року був на відвідинах українських громадян в Австралії п. М. Лівницький, президент УНР в екзилі. Про його зустрічі з громадянством широко писала українська преса в Австралії, як напр. "Вільна Думка". Орган УНДС "Мета", що появляється в Німеччині та є фактично пресовим органом УНР в дії та ДЦ УНР, присвятив відвідинам президента, його зустрічам з представниками різних організацій, багато місця. Були докладні дописи про це в українській пресі ЗСА й Канади.

Показовим є факт, що хоч М. Лівницького зустрічали й вітали, поряд інших представників, також члени КУ СБУ в Австралії, на прийнятті президента в Сідней привітання від СБУ склав п. В. Буряк, але про це немає згадки в жодних опублікованих звітах?

Також промовчано зустріч президента з представниками Крайової Управи СБУ, яка відбулася в Сідней й тривала три години. Представники СБУ на чолі з головою КУ СБУ п. П. Клименком поінформували М. Лівницького про їхні погляди на сучасний стан в УНР в дії та її складових частин, про стан української громади в Австралії, про повоєнне бажання СБУ вступити в члени УНР в дії на відповідних умовах, про фальшування на сторінках "Енциклопедії Українознавства", про русифікацію американців українськими викладачами в американських учбових закладах.

Під час обміну думками М. Лівницький між іншим заявив, що СБУ може бути прийнята до УНР в дії, якщо співпрацюватиме зі всіма фракціями, що входять до її складу, маючи на думці УРДП, бо в першій своїй заяві Головна Управа СБУ вимагала усунення УРДП, як партії з орієнтацією на "кадри" з КПУ й комсомолу.

Він визнав, що СБУ єдина політична організація на чужині, яка дошкільно критикує українські політичні середовища з позицій української безкомпромислової самостійності й що СБУ є бичем, що зганяє сон з очей збайдужілим.

В справі фальшувань в "Енциклопедіях Українознавства", президент сказав, що ВО УНР в дії неодноразово звертав увагу редакції на ці фальшування.

Нові книжки

"МЕЧ СВЯТОСЛАВА"

Вийшла друком нова книга **Івана Манила-Дніпряка "Меч Святослава"** (Літературні твори. Зоряність... Кипень... Загибель Росії й Китаю... Сполучені Штати України і приєднання Сибіру до Аляски — до США, як наслідок 3-ої світової війни). Книга викликала найкращі відгуки й рецензії! Вид-во "Волосожар", — 1973. Ціна 2 долари. Замовлення та гроші (можна готівкою в конверті) висилайте на адресу:

**Mr. I. Manylo, Cumberland Rd.
Millville, N. J. 08332, USA**

Іван Манило-Дніпряк

ДЕРЖИМОРДА

Що за славний день сьогодні,
Що за радість для народу, —
Вся Америка стрічає
Держиморду, держиморду...

Він приїхав не з Венери,
Він прилинув не із Марса,
Тільки всюди в вічі пає
Карла Маркса, Карла Маркса...

Він зробив ще більше лиха,
Ніж в Гоморі і в Содомі...
Тільки ж чом його вітають
В Білім Домі, в Білім Домі?!

Тиснуть руку йому радо,
Дипломати й різні сноби.
Держиморда ж обіцяє:
"Ми вас вгробим! Ми вас вгробим!"

Як не ви, то ваші діти
Приймуть Маркса, мов друзяку.
Коли ж ворог не здається —
В Сибіряку, в Сибіряку!"

Що за славний день сьогодні!
Очманіли верховоди
І вітають держиморду
Під статую Свободи.

(З книги "Пеани і кпини")

ЗАБРОНЗОВАНИЙ СКРИПНИК

У видавництві "Сучасність" (власність ОУНз) в Німеччині, в 1972 році появилoся видання, автора Івана Кошелівця "Микола Скрипник" (343 стор.).

Особа Миколи Скрипника, українця з походження, нащадка запорозьких козаків, припечатана в Україні навіки, як руйнника української національної культури та фізичного ліквідатора української інтелектуальної еліти в ім'я "світової революції" під керівництвом червоної Москви на чолі з Леніном.

Але доки ця "революція" мала "визріти", М. Скрипник, як випробуваний більшовик-ленінець "працює" в червоно-московських органах терору т. зв. ЧК (теперішніє КГБ), під безпосереднім керівництвом Фелікса Дзержинського, як завідувач найголовнішого її відділу — по боротьбі з контрреволюцією.

Від 1917-го до 1927-го року він займається цією роботою на різних теренах ССРСР, але найбільше на Україні. З липня 1921 року Скрипник очолює в УСССР комісаріат внутрішніх справ (тепер МВД), а з квітня 1922 р. стає народним комісаром юстиції УСССР, якому підлягають суди, прокуратура, тюрми, концтабори, розстріли, вивози ворогів советської влади на Сибір і т.п., аж до 1927 року.

Від 1927 року М. Скрипник, вже народний комісар освіти УСССР!

І не треба дивуватися, що людина, яка постійно займалася справами фізичної ліквідації ворогів советського режиму, опинилася на найвищому щаблі "культурного будівництва" підсоветської України. Москва знала кому можна довірити цей комісаріат!

І якраз оцій "діяльності" М. Скрипника, І. Кошелівець і присвятив три чверті своєї книжки "Микола Скрипник", поставивши собі за ціль забронзувати його — змалювати Скрипника хоч і інтернаціоналістом, але одночасно й великим українським патріотом в його "пролетарському вигляді", запеклим ворогом українського "буржуазного націоналізму" й ворогом Сталіна, з яким нібито постійно сперечався у справах національного й соціально-економічного статусу УСССР в союзі ССРСР.

Все це "підкріплене" різними цитатами з писань і промов самого М. Скрипника й у читача, необізнаного з тогочасною підсоветською дійсністю може скластися про М. Скрипника саме таке вражіння, як це хоче йому приписати І. Кошелівець.

Але людині, яка була сучасником М. Скрипника і знає його, як натхненника судового процесу проти СВУ-СУМ-у та причетного до ліквідації української національної еліти, ліквідації Української Автокефальної Православної Церкви, в розгромі Всеукраїнської Академії Наук, в здешаткуванні українських письменників і поетів, яких саме за його урядкування в комісаріаті освіти було найбільше винищено в застінках ГПУ (КГБ), та в погромі українських педагогічних сил в учбових закладах УСССР, як

"буржуазних націоналістів" — відразу впадає в очі, що саме про ці речі, І. Кошелівець нічого не згадує.

Про Спілку Визволення України та ролю в тому М. Скрипника, І. Кошелівець, ніби між іншим (стор. 212) пише:

"Київських академіків зневажали, але Єфремов публікував монографії про українських класиків 19-го віку, і ще в 1928 році виходили з його коментарями твори Т. Шевченка.

І коли його в 1929 році ДПУ вирвало з української культури, Скрипникові не лишалося нічого іншого, як приєднатися до хору тих, що ганьбили СВУ".

А насправді М. Скрипник, як про це пише Н. Павлушкова ("СВУ-СУМ", Збірник ч. 2, 1964 р., стор. 59):

"Як старий чекіст фактично керував слідством, давав ГПУ вказівки, на які саме питання треба звертати особливу увагу. На допитах Скрипник надзвичайно цікавився справами УНР, підсовував Єфремову, для підпису заяву, що він осуджує Петлюру та УНР, і за це обіцяв йому своє заступництво. Вихваляв лояльність М. Грушевського до советського уряду..."

Така насправді роля М. Скрипника була в справі СВУ. Що ж до ліквідації УАПЦ, то про це І. Кошелівець взагалі не згадує, як так само мовчить про відношення Скрипника до колективізації українського селянства, а в зв'язку з цим запроторення на Сибір 3-х мільйонів "куркулів" з родинами з метою їх фізичного винищення, як "клясових ворогів".

Немає ніякої згадки про будь-яке відношення М. Скрипника до голодової змори українського селянства в 1932-1933 роках?

Могильна мовчанка, так ніби це для І. Кошелівця така незначна дрібниця, якою М. Скрипникові не треба було навіть поцікавитись?

Якщо все це промовчано, то для якої ж цілі І. Кошелівець написав книжку про М. Скрипника?

Для якої цілі й кому потрібна забронзувати людину, яка крім величезної школи ніякої користі не принесла своєму народові?

На це питання не важко відповісти, якщо звернути увагу на чию "допомогу" І. Кошелівець "справся" у своїй праці над особою М. Скрипника.

На початку книжки І. Кошелівець скаржить на труднощі своєї дослідницької праці і на брак джерел. Але при допомозі "цілого гурту людей" йому вдалося подолати труднощі. Хто ж вони ці люди?

І. Кошелівець називає двох: **Григорія Костюка** і **Юрія Лавріненка**. Вже ці двох, вказують на те, що це ягоди з того самого поля, що й І. Кошелівець. До них ще тільки додати Івана Майстренка й тоді справа стає ясною.

Всі вони є сучасниками М. Скрипника й активними "будівничими" УСССР. Це "кадри з КП(б)У й комсомолу",

які опинившись на еміграції створили УРДП*) й заходилися біля забронзовування московських коляборантів — українських комуністів, таких, як Хвильовий, Скрипник, Шумський, Волобуєв і інших.

Забронзовуючи їх, вони цим самим забронзовують і себе, а поряд з цим паплюжать Спілку Визволення України й Спілку Української Молоді, називають їх агентурою ГПУ (КГБ).

В 1953 році Ю. Лавріненко видав в Нью-Йорку в англійській мові книжку "Українські комуністи та советсько-російська політика по відношенню України, в якій малює українських комуністів — українськими патріотами!

Тим, що пригадували Ю. Лавріненкові його вислужництво перед Москвою, він відповів в газеті "Сучасна Україна" з 14-го жовтня й 1-го листопада 1953 року статтю "З власного досвіду", у якій признався, що до комсомолу вступив у 1924 році, а пізніше перейшов до комуністичної партії.

У 1954 році в Нью-Йорку появилася в англійській мові, видана американським східно-європейським фондом праця Івана Майстренка про "Боротьбізм", яка має підзаголовок "Розділ з історії українського комунізму". Це видання фірмують шість американських університетів. Автор І. Майстренко у цій своїй "праці" (яка доречі не підписана його прізвиськом?) дякує д-ру А. Даліну (відомий американсько-жидівський москвофіл) за те, що "піддав" йому цю тему, дякує УВАН, а зокрема одному з її науковців проф. В. Міяковському, проф. д-ру Решетареві, д-рам Ю. Луцькому та І. Рудницькому, а між ними й відомим хвильовистам Ю. Лавріненкові й Г. Костюкові та іншим.

З цього бачимо, що І. Майстренко, крім двох своїх однопартійців (Ю. Лавріненко й Костюк), з якими він творив УРДП, заручився також підтримкою солідних науковців українців, і американських наукових установ, щоб перепачкувати свою "наукову працю" про "український комунізм", який, до речі, науковець з Торонтського Університету в передмові до цього фальсифікату порівнює з тітовщиною в Югославії, що не відповідає правді, бо Тіто був відносно самостійною хоч і комуністичною силою на своїй землі, тоді коли українські комуністи-боротьбісти ніякої підтримки з боку українського народу не мали, а тому й мусіли перетворитися на звичайну московську агентуру й закінчили вони своє існування, не лишивши по собі жодного сліду!

А у писаннях про колективізацію Іван Майстренко такої думки ("Вперед", жовтень 1957 р):

"Плюсом є те, що терором 30-х років сталінізм 'навіки ліквідував дрібну селянську власність" і, що "зникнення в СРСР дрібного селянського господарства треба вважати великим прогресом".

*) УРДП — Українська Революційна Демократична Партія.

Але проте, що цей "прогрес" коштував українському народові мільйонові жертви, щоб у 70-их роках купувати хліб у "капіталістичних акул", майстренкам байдуже!

Та найбільш підлою писаниною, треба уважати видачу в англійській мові книжку "Сталінське панування в Україні", автора Григорія Костюка (голова об'єднання українських письменників "Слово"), яка появилася в Нью-Йорку в 1960 році.

Тут він пише про СВУ й СУМ, як "неіснуючі організації", а "вигадані" ГПУ (КГБ) для того, щоб винищити "стару українську інтелігенцію".

Цей викрут він робить для того, щоб "пояснити" чому Москва почала винищувати українських комуністів, таких, як Скрипник, бо їм, мовляв, закинута коляборація з "українськими буржуазними націоналістами".

Однак в одному місці (стор. 144) Г. Костюк зробив правильний висновок, а саме:

"Українські комуністи зробили непростиму політичну помилку, повіривши в большевицьку гарантію щодо "права на самовизначення", без ніякої спроби забезпечити це право будьякими ефективними способами, дозволивши собі бути цілковито залежними від московських большевиків і не створили власного уряду, так вони самі викреслили незалежність України. По-друге, вони тісно співпрацювали з московськими большевиками, а тому ізолювали себе від маси українського народу і стратили його довіря".

Начитавшись згаданої попереду літератури московських запроданців, скерованої на забронзовування українських комуністів, Б. Кордюк, голова політичної ради ОУН-закордонем ще в 1957 році в "Українському Самостійнику" ч. 3 писав:

"... появилася здоровий відрух нації у специфічній формі націоналізму на ЗУЗ, а також українського націонал-комунізму на східних землях. Одні й другі провадили боротьбу з безпосереднім ворогом, з Польщею або Росією, вони спиралися на власні сили нації!"...

Можна було сподіватися, що Б. Кордюк, як голова політичної ради організації, яка претендує на якийсь провід у "визвольній боротьбі", за 15 років, від написання цієї нісенітничі, порозумнішас, але де там... У матеріялах Конгресу Української Вільної Політичної Думки, Збірник ч. 1, 1972 р., Богдан Кордюк в статті "З минулого в майбутніх" на стор. 28 пише:

"У міжвоєнному часі політичний опір і боротьбу визначили передусім українські націоналісти на західних землях і українські комуністи самостійники на східних землях..."

І ті, і ті, покладались на сили ВЛАСНОГО НАРОДУ й принесли найбільші жертви..."

Або: "Теза Багряного, "наші кадри в комсомолі" була в засаді правильною..."

І який же безперспективний отой конгрес "вільної думки", якщо беруть у ньому участь стовідсоткові невігласи в підсоветській дійсності на Україні.

До них не доходить навіть те, що пишуть про українських комуністів самі комуністи, що український народ з ними не був!

Або що це за українські комуністи-"САМОСТІЙНИКИ"?

Де їх викопав Б. Кордюк?

А насправді було так, що українські комуністи, спираючись на сили Росії, допомагали Москві виконувати її плани щодо національного, політичного й економічного поневолення українського народу. Розкуркулювання, голодова змора, колективізація, вивози на Сибір і т. п., все це dokonane руками українських місцевих комуністів і комсомольців з наказу Москви!

Інж. О. Бойдунік — провідний член ОУН — А. Мельника, згадуючи про Київ 1941 року, у статті "Де правда?" ("Українське Слово" ч. 914 за 1959 рік, Париж) пише:

"Будучи у 1941 році в Києві, я зустрічався також з питанням Хвильового. "Українське Слово" (яке до речі редагували українці із західних земель, прим. наша) у статтях ставилося прихильно до Хвильового. З того приводу до мене, як "західника" в Президії УНРади в Києві, якої я був секретарем, звертались із запитом (деякі з тих, що питали, є сьогодні на еміграції в ЗДА): як це так, що Ви із заходу вважаєте Хвильового героєм... а ми вважаємо, що Хвильовий зрадник...".

Із захопленням німцями України у 1941 році, місцеві комуністи й комсомольці, ті, що допекли своїм землякам, розбіглися, щоб не потрапити їм на очі, а ті, що залишилися на місцях у переважній більшості разом з "безпартійними большевиками" (часто залишеними НКВД з диверсійними завданнями), користуючись з неорганізованості українських самостійницьких місцевих сил, відразу були опанували у багатьох селах і містах адміністративно-господарський апарат. Ніби служачи німцям, вони створювали нестерпні умовини життя місцевому населенню, репресованих і розкуркулених, які повертались до рідних осель тероризували, як і за московської окупаційної влади, а провідний український національний елемент винищували німецькими руками, як українських націоналістів — однаково переслідуваних, як Москвою так і Берліном!

Але де, коли і в який спосіб проявили себе українські комуністи й комсомольці під німецькою окупацією, як українські патріоти, як це твердить Б. Кордюк?

Відновлений на чужині СВУ довелося добре попрацювати, щоб унешкідливити пропаганду забронзовувачів московських вислужників на терені Українського Конгресового Комітету Америки.

В 1959 році, з нагоди відвідин Хрущова у ЗСА, УККА був видрукував цілу низку пропагандивних матеріалів в англійській мові, про злочини Хрущова в Україні. І до одного з найбільших його злочинів, УККА зарахував знищення у 1937 році "62 членів і 40 кандидатів ЦК КП(б)У й 17 членів уряду України, як "ворогів народу й "буржуазних націоналістів"...

Отже, навіть не "уряду" УССР, а таки уряду України без лапок?

А насправді Москва знищила своїх колаборантів, які допомогли Сталінові довести Україну до повної національної й господарської руїни.

Щойно політична акція СВУ, СЗСУ-СП й частково Гетьманської Організації та політичних в'язнів советських тюрем і концтаборів, під назвою "На суд української еміграції націонал-комунізм-хвильовизм та їх пропагандистів", яку було перепроваджено в ЗСА й Канаді в 1959-1960 рр., загальмувала, а пізніше й цілковито спаралізувала похід московських вислужників на опанування української еміграції із західних земель України культом Хвильового, Багряного і Скрипника.

Видання "Микола Скрипник" І. Кошелівця є дальшою спробою в тому напрямку.

Але найбільшої шкоди наробили забронзовувачі скрипників в українській вільній науці в т. зв. "Енциклопедіях Українознавства", головним редактором яких є д-р В. Кубійович.

Всі ці енциклопедії у мовній, національній, культурній, історичній і політичній основі є ненаукові й пофальшовані на користь Москви.

В цій справі Спілці Визволення України не пощастило виправити заподіяну шкоду, бо її заходи в цьому напрямку зустрілися зі спротивом, а то й суцільним бойкотом усіх без винятку українських політичних середовищ від "лівих до правих".

Не дивлячись на те, що в справах фальшувань в "ЕУ" в органі СВУ "Місія України" ч. 4 (27), 1970 р., ч. 1 (29), 1972 р., ч. 1 (30), 1973 р., ця справа насвітлена всебічно й поставлено домагання перед УККА вжити своїх впливів щодо спростування фальшувань, а то й написання нових гасел, але, як ми вже згадували попереду, ніхто в УККА цього домагання СВУ, активно не підтримує, а пресовий орган УНСоюзу, в особі редактора А. Драгана, на кожному кроці вихвалює "ЕУ" на сторінках "Свободи" та називає це видання "одним із найбільших досягнень Наукового Т-ва ім. Т. Шевченка".

Чим можна пояснити таке ганебне ставлення українських самостійницьких середовищ, які протестують проти московської русифікації України, а під самісіньким носом не бачать ворожої роботи?

Мабуть тим, що підняли своєю пропагандою на недосяжну височину тих, які компромітують українську науку й самостійницький напрямок енциклопедій, а тепер хоч це й усвідомлюють, то не наважуються їх викривати, щоб не скомпромітувати себе. А УНСоюз, як видавець англійського видання "ЕУ" думає лише про те, щоб повернути витрачені 300 тис. доларів.

Тим-то злочинна роль у виданні протиукраїнських "ЕУ" на тлі тотальної русифікації українського народу на рідних землях у ще більшій мірі падає на тих, які про це знають, але мовчать!

В ім'я правди треба сказати, що крім СВУ цю справу, несміливо й боязко піднімали й деякі інші організації,

як напр. Т-во правників у ЗСА, але крім переписки і то лише в питанні "УССР-УНР" та "мирного" полагодження справи з В. Кубійовичем, який "обіцяє" щось "спростувати" далі не йшло.

Справжнім актом обвинувачення щодо "ЕУ" треба вважати циклоstileве видання під назвою "У чийому інтересі?" (стор. 72) 1950 р.

Все, що тут написано про "ЕУ" є справжнім присудом щодо антинаукового й протиукраїнського змісту основних гасел енциклопедії. Як нам відомо, це видання було вислане на 50 адрес українських науковців, членів НТШ і УВАН, але всі ці люди не виявили відваги припинити диверсію у самому її зародку.

Характеристичним є те, що сучасники Скрипника, а саме Ю. Лавріненко, Г. Костюк і І. Вовчук у своїх "свідченнях" з рамени УККА, перед Конгресовою Комісією у Вашингтоні в 1959 році, в справі народобвиства в Україні, ні словом не згадали про Спілку Визволення України й Спілку Української Молоді?

Забув про це й "націоналіст" І. Вовчук?

Немає про СВУ й СУМ і у свідченнях перед Комісією Ч. Керстена, яка провадила подібну справу на доручення Конгресу ЗСА, в 1954 році.

Так Москві при допомозі забронзовувачів її вислужників, вдалося приховати свої злочини супроти справжніх жертв комуно-московського терору в Україні, а з "кадрів КП(б)У й комсомолу" зробити на еміграції "українських націоналістів".

Яскравою ілюстрацією до цього твердження може бути особа західньоукраїнського журналіста Р. Рахманного (Канада), який в українському католицькому часописі "Наша Мета" з 11-го квітня 1959 року, в статті "Пропаща сила" писав:

"Партія УРДП об'єднала у своїх лавах українських емігрантів зі східних обастей, і нині її члени є відповідником західньоукраїнських націоналістичних (в ширшому розумінні) партій".

Степан Глід

"ОСТАННЯ ТАЄМНИЦЯ"

Британський лорд Бетел розповідає в своїй книжці "Остання таємниця" — мученицьку історію, яку, в своїй передмові до тієї книжки, проф. Тревор-Ропер справедливо назвав трагедією.

Лорд Бетел описує всю ту історію з великою увагою, дбайливістю й точністю, покликаючись на новодоступні державні документи, на свідчення західніх старшин і бувших советських громадян, які пережили страшну трагедію репатріації "на рідину" й лишилися живими.

Він пише в своїй "Останній таємниці", що за три роки, від часу висадки американців і британців у Нормандії (6-го червня 1944 р.) до травня 1947 року, британський і американський уряди передали понад 2 мільйони росіян, українців, балтійців і козаків Советам. Ті всі, що були в німецьких уніформах, як, наприклад, 50.000 козаків, які боролися проти советів і югославських партизанів, а пізніше проти їхньої волі були перекинуті на французький фронт проти британців і американців, клясифікувалися ними як зрадники.

Лорд Бетел пише, що не тільки ті, що були в німецьких уніформах, а й багато цивільних людей протиставилися й чинили великий опір проти репатріації. І їхній опір, як він пише, часто був сильним, прямо несамовитим.

Британські й американські вояки іноді били дрючками й кололи багнетами людей, серед яких було багато жінок і дітей, силуючи їх сідати на потяги й вантажні авта, якими вони відвозили їх у советські руки. І він стверджує в тій книжці, що багато чоловіків і жінок, під час того насильства вивезення, покінчили самогубством зразу на місці, а після передачі советчикам, британські й американські вояки часто чули за советською лінією кілька хвилин стрільбу з скорострільів, цебто советчики розстрілювали частину людей відразу після передачі. А ті, які залишилися живими, як нам було відомо — пише лорд Бетел — пізніше були розстріляні чи повішені в ССР. Тисячі їх заслано в тюрим й концтабори, де величезне число їх, згідно зі звітами, згинуло з голоду, холоду й надлюської праці.

Проф. Тревор-Ропер у передмові пише, що наслідки рішення про репатріацію тепер нас потрясають, але в той час — ні, бо в той час ми багато не знали. Таке самовиправдання нас, втікачів від московського терору, ще більш потрясає й приголомшує, бо вже від кінця війни минуло майже 30 років, уже багато більше довідалися за той час британський і американський уряди про червоно-московський терор над окупованими й поневоленими Москвою народами й цілими націями. На очах британсько-

го й американського урядів відбулося задушення Москвою мадярської, чехо-словацької, німецької і польської революцій. Тепер відбувається мордування Москвою людей у тюрмах, концтаборах і божевільнях за релігійні, національні й політичні переконання. Навіть за домагання людського життя і людських прав. А британський і американський уряди й далі пактують з московськими душогубами. А через 30 років британський і американський уряди знову скажуть: “та ж ми нічого не знали”. І їх за ці злочини ніхто не покарає.

Південну Африку Захід переслідуює за її расову дискримінацію, і навіть не допускають її спортсменів на олімпійські грища, а в Москву, яка не тільки переслідуює, а й мордує свої поневолені народи за їх расові, національні, релігійні, політичні й культурні прагнення, весь Захід збирається їхати на олімпійські грища. Там, мабуть, тільки Південної Африки й Родезії не буде. І британці й американці знову скажуть: “та хіба ж ми знали, що Москва когось расово переслідуює?” Так само, вони добре знали, що вони роблять, коли видавали на смерть людей червоної Москві, а тепер намагаються руки вмити від того всього, теж, “не знаючи” того, що людської крові не можна змити.

Далі лорд Бетель пише, що коли Сталін перший раз вимагав повернути всіх советських громадян, то західні уряди мали кілька ілюзій про долю тих людей, але вони догадувалися, що десь дві третіх їх власних людей, цебто британських і американських військовополонених, які були в німецьких таборах, знаходяться у московських руках. І він пише, що ті відомості, які ми мали від самого Сталіна й загрози натяки від інших росіян — говорили нам, що коли ми не передамо росіянам советських в'язнів, то наші власні люди ще довго не побачать своїх рідних. І це було тим, що спонукало британський і американський уряди піти на таємну умову, 7-12 лютого 1945 року в Ялті, — повернути червоным росіянам усіх “советських” громадян.

Як бачимо, те ж “гуманне” виправдання: **“наші власні люди ще довго не побачать своїх рідних”**. Але ж колись таки побачать і побачили, раніше чи пізніше, а ті люди, яких вони видали советам вже ніколи не побачать своїх хатів. Що за порівняння?! І чи західніх військовополонених теж було 2 мільйони в руках советчиків!?

Чи ж можуть справді гуманні люди робити таке порівняння?

І аж у 1952 році, пише лорд Бетель, американський уряд, за підтримкою британського уряду, вирішив, що то не добре репатріювати людей, які не хочуть повертатися до Советського Союзу й хочуть лишитися поза комуністичним табором.

На “виправдання”, що британці й американці “не знали”, можна подати ще один приклад:

З першого дня висадки в Нормандії, американці й британці — звільняли з німецьких таборів усіх советських в'язнів і військовополонених, і вони не тільки могли йти, куди вони хотіли, а й совети знову творили з них військово одиниці на територіях окупованих британцями, американцями й французами, на випадок війни з ними. І британці й американці те все бачили й знали. Також вони знали, що червоні москалі не випустили ні одного їхнього військовополоненого, звільнивши їх з німецьких таборів. І аж через 8 місяців їм, сліпим і твердолобим, Сталін сказав, що він може вимінати їхніх полонених за втікачів з Советського Союзу. Не полонених на полонених, бо західні союзники Сталіна вже не мали советських полонених, а на втікачів з-під комуністичного терору. І британці й американці тоді підписали таємну умову, яку їм продиктував Сталін: видати всіх советських громадян.

Книжка лорда Бетеля “Остання таємниця” ще не є останньою таємницею, але тільки однією з багатьох трагедій написаних сатанічною війною, з вини злочинців, союзників комунізму.

ЧИ РОСІЙСЬКІ Й ЖИДІВСЬКІ СЕЛА ВИМИРАЛИ З ГОЛОДУ В УКРАЇНІ?

В “Свободі” з 11-го серпня 1973 року в інформації (на першій сторінці): “Американська преса інформує про протестаційний виступ братів Строцьких”, читаємо твердження, що його опублікував Кемденський щоденник (місто біля Філадельфії) “Кур'єр Пост” з 7-го серпня 1973 року, нібито зі слів Романа Строцького.

“Роман вияснив, що протест мав на меті виявити спротив проти — за його словами — вбивства сім мільйонів ЖИДІВ і українців”...

Мова тут про замордованих голодом 7-ми мільйонів українців у 1932-33 роках в Україні.

(Закінчення на стор. 36)

» Україна для українців « (Забутий ювілей)

В 1974 році сповнилося 60 років, від часу заснування "Союза Визволення України", який народився у вирі Першої Світової Війни. Створений у Львові 4-го серпня 1914 року, Союз був фактично продовженням політичної діяльності Революційної Української Партії (РУП).

У виданні "Союза Визволення України" — "Самостійна Україна — РУП", ч. 1, Вецляр, Німеччина, 1917 року (Табір військово-полонених українців з російської, царської армії) в передмові написано:

"Питання права нашого народу на самостійне існування може бути розв'язане лише силою" й що:

"Самостійну Україну відбудувати можна буде лише тоді коли на Україні знову заревуть гармати, а дула їх будуть звернені проти північного опиря, що здушив все наше життя".

Тому, що це були передреволюційні часи в Росії 1917 року, в згаданій передмові читаємо:

"Непримиримий, смертельний ворог українського народу — царський бюрократизм — більше не існує. В огні світової пожежі, підпаленої захланною царською політикою, в реві гармат звалили з себе народи Росії тяжку мару, яка душила нас протягом століть. Московський нарід перебрав державну керму в свої руки. Ми твердо віримо, що московський нарід в своїй державній політиці пірве з московською традиційною політикою "собіранія земель" ... що московський нарід... не змагатиме нас і далі держати..., а відкриє нам змогу самим порядкувати в нашій хаті.

Ми стоїмо за мирне співжиття зі всіма народами в світі, не лише з московським і польським, але гуртуємо наші сили, щоб бути готовими відстояти своє право на вільне життя від усіх, хто гадає, що ми, наше покоління, родившись у ярмі, маємо в ярмі й сконати".

(Закінчення зі стор. 35)

Ми не знаємо чи дійсно таку провокацію утнув танцюрист Роман Строцький у своїй ведмежій прислузі Україні, але стверджуємо, що в "Свободі" з приводу загибелі 7-ми МІЛЬЙОНІВ ЖИДІВ в Україні від ГОЛОДУ, мабуть немає жодного сумніву, бо ж ніде його не висловлено, ні в згаданому числі, ані в наступних днях.

Але рекорд щодо "вимирання" москалів в Україні під час голодової змори 1933 р. поставив п. Іван Овечко, редактор "Вільного Світу" ("Канадський Фармер") в числі за 10-те вересня 1973 року. Тут в статті "Що правда, то правда" з підзаголовком "До 40-річчя голодомору в Україні п. І. Овечко пише:

"Отримав я оце лист від пильного читача і передплатника нашої газети, який пише: "Вельмишановний Пане Редакторе Овечко... Я маю відомості, що Ви народилися й жили на півдні України, де є московські села. Я Вас дуже просив би, щоб Ви заперечили неправдиву версію, яка в журналі "Місія України" ч. 1 за 1972 рік твердить таке:

"І характеристично, що ні російські ні жидівські села на Україні, які були засновані ще за царських часів, коли українське село вмирало з голоду в 1933 році, вони зовсім не потерпіли. Ніхто в російських і жидівських селах на Україні в 1933 році з голоду не вмер!".

Далі п. Овечко подає свої коментарі про те, що "і росіяни і болгари" поряд українців, також вмирали з голоду. Про жидів він нічого сказати не може, бо їхніх

сел на півдні України не було (мова тут про південну Україну над Озівським морем).

В зв'язку з заявою п. І. Овечка далі твердимо, що в жидівських і російських селах, наприклад, на Херсонщині в 1933 році **НІХТО З ГОЛОДУ НЕ ВМЕР**.

Автор Р. Л. Суслик у "Сумних спогадах" про 1933 рік на Полтавщині на стор. 29 пише:

"На Харківщині, а також по річці Аймар (Старобільщина) і по річці Донець (Донецчина) масмо села з московським населенням. На землях бувших запорожців досить маємо колоній — німецьких, болгарських, грецьких та московських. В цих селах з чужинецьким населенням в 1933 році хоч і було дуже прикро з хлібом, але смертей від голоду не було. Навіть навпаки, українці за коштовні речі мали змогу діставати там кусник хліба".

Як тільки у "Вільному Світі" появилася "спростування" п. І. Овечка, Редакція "Місії України" одержала інформації від земляка п. І. Овечка, який твердить, що в неукраїнських селах на Мелітопольщині голоду не було. Сантимент п. І. Овечка до росіян, його земляк, пояснює тим, що мати редактора РОСІЯНКА і навіть на еміграції не навчилася розмовляти українською мовою. В цьому земляк пересвідчився, коли в 1958 році відвідав п. І. Овечка у Трентоні в стейті Нью-Джерзі, куди він приїхав з Бразилії.

Два брати земляка одружені на росіянках і це врятувало їх від "розкуркулєння" та виселєння на Сибір.

"Інформаційний Бюлетень ч. 1 (38), 1974 р.

Місія України, ч. 1 (31), 1974 р., ч. 1 (32), 1975 р.

Від написання цього проминуло пів століття. І кожний бачить, що “віра в московський нарід”, черговий раз помстилася на українцях. Бо цей нарід, незалежно від режиму в його імперії є сліпим знаряддям московських імперіялістів, як царів так і комуністів, для гноблення та фізичного винищення народу українського і всіх інших, що опинилися, цим разом під чоботом комуністичної Росії.

В т. зв. Українській Радянській Енциклопедії, том 13, стор. 359, в гаслі “Союз Визволення України”, московські колоніялісти пишуть: *“Союз Визволення України” — організація українських буржуазних націоналістів австро-німецької орієнтації... “СВУ” очолювали агенти німецького імперіялізму, буржуазні націоналісти В. Дорошенко, А. Жук, М. Меленевський, О. Скоропис, М. Залізняк. Розраховуючи на поразку Росії в першій світовій війні “СВУ” ставив своїм завданням відірвати Україну від Росії... З цією метою “СВУ” допомагав командуванню австро-угорської армії створити українські буржуазно-націоналістичні військові формування, видавав пропагандистську буржуазно-націоналістичну літературу. “СВУ” вів прогерманську агітацію серед військово-полонених українців, схилиючи їх до думки про відокремлення від Росії...”*

В журналі “Всесвіт” ч. 10 за жовтень 1973 року (УСРР, Київ), з нагоди наближення 60-ліття заснування “Союзу Визволення України”, надруковано статтю Віталія Чередниченка “За кулісами так званого СВУ”, в якій, як і в УРЕ, аж роїться від прокльонів під адресою “українських буржуазних націоналістів”, які намагалися “відірвати Україну від Росії” та негативне наставлення до діяльності СВУ “товариша” Леніна, який, мовляв, добачав у ній зраду інтересів “робітників різних країн”.

Як в УРЕ, так і в згаданій статті, немає ніодного слова про те, що українці, насамперед добачали в революції в Росії 1917 року, скинення понад двохстолітнього московського ярма та відновлення Української Держави.

Й сучасні червоно-московські колоніялісти ставлять собі за ціль знищення української нації!

Нижче передруковуємо з брошури “Самостійна Україна — РУП”, як там названо “про-

мову”, яка хоч і написана 58 років тому, в багатьох випадках не втратила своєї актуальності і в наш час.

Вкінці промови є заклик:

“Усі, хто на цілій Україні не за нас, ті проти нас. Україна для українців! Нехай кожен з нас пам’ятає, що слава і перемога — це доля борців за народню справу. Вперед! І хай кожен з нас пам’ятає, що коли він бореться за нарід, то мусить дбати за весь нарід...”

На жаль, ті які опинилися в проводі української національної стихії в 1917 році, були “задивлені” в соціалізм-інтернаціоналізм та поділили український нарід на “буржуїв” і “пролетарів”. Цим звели українські національні стремління до соціальних проблем, які використали московські соціаль-імперіялісти й загарбали знову Україну.

Тут вияснюємо, що “Союз Визволення України” немає ніякого пов’язання зі “Спілкою Визволення України”, що діяла підпільно вже під советами в т. зв. УСРР, а яку очолював академік Сергій Єфремів та яку відновлено на еміграції після Другої світової війни в 1952 році.

Редакція “Місії України”

Кінець XIX віку визначився явищами, що характеризують новий зворот в історії людства. Ці явища свідчать про те, що п’ятий акт великої історичної трагедії, званої “боротьбою націй”, вже почався і закінчення наближається. Ті явища — це збройні повстання поневоленних націй проти націй — гнобителів. На наших очах відбулися криваві повстання Вірмен, Кретьян-Греків, Кубинців і нарешті Боєрів. Коли подивитись на ту більше чи менше гостру боротьбу — у її перших фазах — яку провадять поневолені народи Австрії, Росії та Туреччини проти націй-панів; на той смертельний антагонізм, який існує між німцями й французами, англійцями й росіянами, коли зважити, яку страшну масу регулярного війська утримують ворожі поміж себе нації, то стане зовсім очевидним, що всесвітнє питання вже зовсім достигло, хоч і далеко стоїть від необхідного, дійсного та справедливого розв’язання. Проте шлях до розв’язання єдино можливий, певний і щасливий показали нації, що вже повстали проти чужого панування, в якій би

формі політичного керівництва воно не виявлялося.

Ми визнаємо, що наш нарід теж перебуває в становищі поневоленої нації.

Отже, коли справедливо, що нація з огляду на міжнародні відносини хоче вилитись у форму незалежної, самостійної держави; коли справедливо, що тільки держава одноплемінного національного змісту може дати своїм членам нічим необмежену змогу всебічного духового розвитку й досягнення найкращого матеріального добробуту; коли справедливо, що пишній розквіт індивідуальности можливий тільки в державі, для якої плекання індивідуальности є метою, — тоді стане зовсім зрозумілим, що державна самостійність є головною умовою існування нації, а державна незалежність є національним ідеалом в сфері міжнаціональних відносин.

Отже, виникає питання, чи національне визволення можливе для нас?

П'ятий акт драми ще не наступив для нашої нації: вона переживає ще й досі довгий і важкий антракт у своїй історії: за завісою щось діється, йде якась пильна праця, від часу до часу гремить грім, але завіса ще не піднялася. Антракт власне починається з 1654 року, коли українська республіка з'єдналася з московською монархією політичною унією. З того часу українська нація політично й культурно помалу завмирає, старі форми життя зникають, республіканська свобода нівечиться, нація знесилюється, гине, але потім знов відроджується, з під попілу старовини виникає ідея нової України, ідея, що має перетворитись в плоть і кров, прибрати конкретні форми. З часу Переяславської конституції минуло сьогодні 247 років, незабаром Росія справлятиме 250-літній ювілей цієї події.

Коли доводиться нам іти на свої збори під допитливими поглядами цілої фаланги державних шпигунів, коли українцеві не вільно признаватись до своєї національности, і коли любити батьківщину рівнозначно, що бути державним зрадником, тоді зовсім до речі виникає повне обурення питання, яким правом російський царський уряд поводить з нами на нашій власній території, наче з своїми рабами?

Яким правом відносно нас, тубильців своєї країни, видано закон з 17 травня 1876 р., що засуджує нашу національність на смерть? На

підставі якого права в усіх урядах нашої країни урядовцями є виключно росіяни (москалі) або змоскалізовані ренегати? На ґрунті якого права з наших дітей готують по школах заклятих ворогів і ненависників нашого народу? Чому навіть в церкві панує мова наших гнобителів? Яким правом російський уряд здерті з нас гроші витрачає на користь російської нації, плекаючи й підтримуючи її науку, літературу, промисловість і т. д.? І нарешті найголовніше, чи має право царський уряд взагалі видавати для нас закони, універсали та адміністраційні засади?

Чи становище царського уряду відносно нас є становищем права чи тільки сили, насилля? Відомо, що ми добровільно прийшли до політичної унії з московською державою і заступником її — царським урядом. Ця добровільність, на думку наших ворогів, забороняє нам нарікати на несправедливість того, що нам діється, бо ніби самі того хотіли, самі обрали собі той уряд. Це твердження примушує нас розглянути природу й характер угоди з 1654 року.

Держава наших предків з'єдналася з московською державою "як рівний з рівним" і як "вільний з вільним", каже тодішня формула. Цебто, дві окремі держави, цілком незалежні одна від другої щодо свого внутрішнього устрою, схотіли з'єднатися для осягнення певних міжнародніх цілей.

Виникає питання, чи після з'єднання цих двох держав обидві вони зникли, а замість їх почала існувати третя держава, наступниця тих двох? Чи, навпаки, не дивлячись на з'єднання обидві держави існують поруч себе? І коли так, то який вплив мало з'єднання на обидві держави з погляду міжнароднього права? Сучасна наука міжнароднього права вчить, що держава може бути як простою, так і складною. Вона каже, що дві або кілька держав можуть об'єднатися і сформувати "спілку держав". Спілка держав — це така форма об'єднання, при якій шанування і підлягання спільним інституціям не тільки не виключає внутрішньої і зовнішньої самостійности об'єднаних держав, але навпаки, оберігання тієї самостійности стає метою тих об'єднаних держав. Держави — члени спілки, зберігають право міжнародніх стосунків поруч із заступництвом цілої спілки. Всі вони мають право окремо зав'я-

зувати конвенції та посилати послів, аби тільки їх міжнародні стосунки не мали на меті шкодити інтересам цілої спілки або окремих членів. Така спілка цілком можлива не тільки між державами, що мають однаковий політичний устрій, але й з різними формами державного усрою, і не перестає існувати навіть тоді, коли в одній з держав змінюється форма правління, або вмирає пануюча династія. Цим особливо "спілка держав" відрізняється від так званої "реальної унії держав", яка може існувати тільки між монархічними державами і раз-у-раз може скоротити своє існування, коли б вимерла династія. Спілка держав виникає із взаємної згоди держав, що стають до спілки.

Якже з'єдналася держава московська з державою українською? Шляхом погодження, а погодження те окреслилось у формі т. зв. "перяславських статей".

Перяславський контракт так формулював взаємні і спільні відносини держав (наводимо головні пункти, надаючи їм характер сучасних висловів):

1) Законодавча і адміністраційна влада належить гетьманському урядові без участі і втручання царського уряду;

2) Українська держава має своє окреме самостійне військо;

4) Особа неукраїнської національності не може бути в уряді української держави. Виняток становлять контрольні урядники, що дглядають певність збирання данини на користь московського царя;

6) Українська держава має право вибирати собі голову держави по власній уподобі, лише повідомляючи про це царський уряд;

13) Незломність стародавніх прав, як світських так і духовних осіб, і не втручання царського уряду до внутрішнього життя української республіки;

14) Право гетьманського уряду до вільних міжнародних стосунків з чужими державами.

Аналізуючи ці постанови Переяславської Конституції, приходимо до висновку, що в ній є всі ті прикмети, які характеризують "спілку держав". Таким чином, головніший закид, який роблять нам наші суперечники, намагаючись довести нам безнадійність наших намагань, закид, ніби ми ніколи не мали держави і тому не маємо за собою історичної підстави,

— є тільки доказом неутцтва й незнання ані історії, ані права. За весь час свого історичного існування наша нація з найбільшими зусиллями намагається вилитись у форму держави самостійної й незалежної. Коли навіть поминути удільні часи, де окремі галузі нашої нації склали окремі держави, то перед нами виникає і литовсько-руське князівство, де геній нашого народу був культурним фактором, і найголовніше галицько-руське королівство, спроба з'єднати всі галузі, всі гілки нашого народу в одну суцільну державу, спроба повторена далеко пізніше Богданом Хмельницьким і ще раз — Іваном Мазепою.

Таким чином українська держава в тій формі, в якій вона сформована і уконституційована Хмельницьким, є справді державою з погляду міжнародного права. Суперечники наші ще закидають нам і те, що українська республіка, сформована Переяславською умовою, не була самостійною державою, бо платила "данину" царському урядові. Коли й так, то все ж навіть з їх погляду українська республіка була напів незалежною державою на зразок Болгарії, колись Сербії та інших балканських держав. Але півнезалежні держави відзначаються тим, що не мають права міжнародних стосунків з зовнішнього боку: тим часом Переяславська Конституція надавала це право українській державі. Якже проте розуміти ту "данину", що платила українська республіка московській монархії. Годі розв'язати це питання з погляду сучасної науки міжнародного права, бо вона не знає і не уявляє собі такої держави, яка б маючи атрибути самостійної, платила "данину", як з другого боку не може припустити, щоб півнезалежна держава користалась правом засилати послів. Це дасться пояснити тільки тоді, коли згідно з текстом конституції ми уявимо, що "данина" давалася не державі московській, а московському цареві, як протекторові особливого роду, бо українська держава від спілки з московською виразно бажала тільки "протекції", а не підданства. З цього погляду та "данина" має значення вкладки до спільної скарбниці, призначеної для міжнародних стосунків спільної ваги. Такий характер стверджується ще й тим, що українська держава не була завойована московською монархією, або придбана дипломатичним шляхом, як Польща, а з'єднується

з московською монархією, не поступилася ані одним з своїх державних або республіканських прав, і устрій московської монархії для української держави був зовсім байдужий. Переяславська конституція була стверджена обома контрагентами: народом українським і царем московським на вічні часи. Московські царі не виконали своїх зобов'язань по конституції 1654 року і поводяться тепер з нами так, наче Переяславська конституція ніколи й не існувала. Вони роблять з нами так, наче наша нація зреклася своїх державних прав, віддалася на ласку російським імператорам і згодилася поділити однакову долю з росіянами, що самі обрали собі царів. Але наш нарід не сам, не через свій уряд ніколи не давав такої згоди і ніколи не зрікався прав, що належаться йому по Переяславській Конституції. Тому Переяславська умова є обов'язкова для обох контрагентів: московської монархії і української республіки на підставі засади, що ніяка умова не може бути знищена або змінена однобічною волею одного контрагента без виразно висловленої згоди другого. *Тому "Єдина неделімая Россія" для нас не існує!* Для нас обов'язкова тільки держава московська, а всеросійський імператор має для нас менше ваги ніж московський цар. Так каже право! Та в дійсності ніякої ваги не має Переяславська Конституція, бо всеросійські імператори є наші необмежені пани, а Переяславська Конституція тільки "історичним актом" та й годі. Як же з погляду права віднести до такого знуцання над правом? Коли один з контрагентів, каже право, переступив контракт, то другому контрагентові лишається на вибір: або вимагати від свого контрагента виконання контракту в тому розмірі й напрямку, в якому він був прийнятий обома ними, або узавши контракт зламаним у всіх його частинах, зірвати всякі стосунки з контрагентом.

І тоді вже є панування сили, а не вплив права.

Наші суперечники можуть відповісти нам, що хоч справді контракт був повернений у нівець насиллями, облудою й підступом одного з контрагентів, але другий контрагент вже згубив не тільки право розпоряджатися своєю долею, але навіть право протестувати, бо своїм довговіковим мовчанням він освятив неправні вчинки, і те, що було придбане крив-

дою, на підставі задавнення зробилося правним. Тому вже пізно шукати колишні права.

Але в тім міркуванні не має ані крихітки правди. *Перше:* не може бути придбане на підставі задавнення те, що захоплене грабінницьким або злочинським шляхом. *Друге:* розуміння про задавнення не може відноситись до поневолення свободи. Задавнення може мати вагу тільки в правних відносинах, але не в безправних; а такі відносини московської монархії до української республіки. В міжнаціональних відносинах задавнення може мати місце тільки відносно тих націй, що вже вимирають, що вже не мають життєвої сили, бо доки нація живе, доки відчуває себе живою і сильною, доти нема місця для задавнення. Але крім того розмова про задавнення не може грати ніякої ролі, бо наш нарід своїми повсякчасними протестами проти панування Москви (Дорошенко, Мазепа, Кирило-Методієвське братство, Шевченко, селянські повстання 80-х років і т. д.) перервав течію задавнення, давши напрям розв'язати суперечку про обов'язковість Переяславської Конституції тим способом, який може вважатися єдино дійсним і серйозним, цето, силою. Та навіть коли б ми не бачили в нашій історії безупинних протестів, то й тоді наше власне існування є протестом проти насилля не тільки над нами, але й над нашими предками; воно перериває течію задавнення, воно накладає на нас обов'язок розбити пута рабства, щоб — спадкоємці Богдана Хмельницького — Ми, по праву могли користатися нашою спадщиною!

II.

Але коли ми маємо досить правних підстав для повернення Переяславської Конституції і визволення зграбованої волі, то чи так стоїть питання про фізичні й матеріальні засоби для осягнення нашої мети?

Наші суперечники кажуть, що логіка подій, напрям і течія життя з непереможною силою прямують до повного вимирання, до повного винародовлення нашої нації.

Над нами висить чорний стяг, а на ньому написано:

"Смерть політична, смерть національна, смерть культурна для української нації?"

Це не є самі слова: зміст їм відповідає.

Коли в української держави відібрано право бути державою, то деякі члени колишньої республіки позбулися всіх елементарних політичних прав людини. Колишній український республіканець має менше прав ніж теперішній найостанніший московський наймит. Уряд чужинців розпоряджається на території колишньої української республіки ніби в завоюваній свіжо країні! — висмоктує останні сили, висмикнує ліпших борців, здирає останній гріш з бідного народу. Урядовці з чужинців обсіли Україну й зневажають той люд, на кошт якого живуть. Непокірливі тубільці зневажаються невимовно, а небезпечні з них засилаються на Сибір. Законами російської імперії зневажається право совісти, погорджується право свободи особистої, ганьбиться навіть недоторканість тіла. Колишній протектор української республіки перемінився тепер на правного тирана, який має необмежене право над життям і смертю кожного з українців. *Царський закон з 17 травня 1876 р. наложив заборону на саму мову спадкоємців Переяславської Конституції і вона вигнана з школи й суду, церкви й адміністрації. Потомство Павлюка, Косинського, Хмельницького й Мазепи вже позбавлене права мати літературу, свою пресу: йому наказано навіть у сфері духовій працювати на свого пана. Таким чином українська нація платить “данину” не тільки матеріальними добрами, але навіть психіку та інтелект її експлуатують на користь чужинців. І не тільки панує над Україною цар-чужинець, але й сам Бог зробився чужинцем і не знає української мови. Освіта занедбана, культура знівечена і темрява панує скрізь по Україні. І через 247 років по Переяславській Конституції “вільний і рівний” українець відіграє ще гіршу роль ніж колишній ілот, бо від ілота не вимагали принаймні інтелектуальної “данини”, бо від ілота не вимагали любови й прихильності до своїх гнобителів, бо ілот розумів свій гніт, українець же тільки: відчуває його. Така то є логіка подій і такі її наслідки. І от посеред таких тяжких обставин ми зійшлися разом, ми згромадилися в одну сім’ю, перейняли великим болем та жалем до тих страждань, що вщерть наповнили нашу душу і — хай наперекір логіці подій ми виписали на своєму прапорі: “Одна, єдина, нероздільна, вільна, самостійна Україна від гір карпатських аж по кавказькі”.*

Чи не захоплюємось ми!?

Чи не є цей наш ідеал однією з тих пишних, святих ілюзій, якими живе людскість, на які сподівається, та які розпливаються зараз, як тільки хочемо їх здійснити?

Може наша пристрасна любов до України підказала нам думку безглузду, безпідставну?

І чи можемо ми надіятись на симпатії широкого українського суспільства?

І, головне, чи здійснення цього бажання буде щасливе для нашої нації?

Здебільшого, як головний аргумент проти нашого права на національне існування, проти нашого права на державну самостійність — подають те, що ми не маємо історичної традиції, не маємо минулого. На цьому аргументі не спинятимемось тому, що помилковість його вже доведено нами попередньо, також і через те, що відсутність державно-історичного минулого не може мати ніякого значення для великої бадьорої нації, що відчула свою силу і хоче скористати своїм “правом сильного”. Для нас далеко важніший другий аргумент — це закид, що наша нація безсила, некультурна й інертна. Хіба може, кажуть нам, темна незорганізована, розбита маса, неодушевлена ніякою ідеєю — творить історію при сучасних обставинах життя? Хіба та маса відчуває національний або політичний гніт? Горстка божевільних може тільки смішити, але не викликати симпатій навіть серед інтелігенції, бо ціла українська інтелігенція охоче без протесту йде шляхом винародовлення, а за нею й культурніші одиниці з народу. Та й врешті, хіба українська національність не є тільки різноманітністю російської? Коли б навіть було доведено, що ми тільки різноманітність російської нації, то й тоді *нелюдські відносини росіян до нас освячують нашу до них ненависть і наше моральне право убити насильника, обороняючись від насилля. Кров, коли вона пролита братньою рукою, ще більше благає про помсту, бо то кров брата! Нехай вчені докажуть, хто був кому родичем, — ображене почуття нації і кривда цілого народу гидують визнати моральні зв’язки з російською нацією!* Тому ми можемо розглядати тільки засоби і способи боротьби.

І так, ми не культурні. Це безперечно правда: наша нація не культурна. Власне, культурність її є історична, бо вона завмерла на тім рівні, на яким вона була ще в XVII ст. Це

правда, що наша нація в загальній культурності з часу конституції 1654 р. поступила дуже мало вперед, а з багатьох поглядів вона мусіла вернутись до нижчих форм життя, як політичного, так і соціального. Всі ті релігійно-культурні рухи, що були наслідком високої освіченості й хвилювали наше суспільство у XVII віці, обіцяли статись джерелом не тільки свободи совісти, але й свободи політичної. Усі ті рухи були задавлені силоміць, були знівечені навіть елементарні політичні права, як право особистої свободи (панщина), і нація кинена в безодню темряви. Тоді була вбита стародавня культурність української нації, культурність так інтесивна, що кількома своїми промінями вона змогла покликати до життя і могутності націю наших сучасних господарів.

Еге! Тепер наші маси некультурні, але в самім факті нашої некультурності ми знаходимо найліпший, наймогутніший, найінтенсивніший аргумент і підставу до того, щоб політичне визволення нашої нації поставити своїм ідеалом! Бо хіба можливий для нашої нації поступ і освіта доти, доки нація не матиме права розпоряджатись собою і доки темрява є способом держати нашу націю в неволі? Доки ми не здобудемо собі політичних і державних прав, коли ми не матимемо змоги поладити стан речей у себе вдома до нашої вподоби, бо інтерес наших господарів є цілком протележний нашим інтересам, бо розплющення очей у рабів є небезпечне для панів. Це останнє завдання мусить взяти на себе національна інтелігенція. Це її право і її обов'язок.

А в історії української нації її інтелігенція раз-у-раз грала ганебну й соромітну ролю. Зраджувала, ворохобила, інтригувала, але ніколи не служила своєму народові, ніколи не уважала своїх інтересів в інтересах цілої нації, ніколи не хотіла добачати спільности тих інтересів.

На очах історії сильна, освічена і культурна інтелігенція України прийняла в XVI і XVII віках польську національність, і всі оті Четвертинські, Чарторийські, Вишневецькі та Тишкевичі — плоть від плоті нашої і кість від костей наших. Тоді сильним і могутнім замахом український нарід породив нову інтелігенцію. Ця друга прийняла російську національність протягом XVIII і XIX в. і всі оті Безбородьки, Прокоповичі, Яворські, Прошинські, всі оті Гоголі, Гнідичі, Потапенки, Короленки — і "ім же

ність числа" — всі вони наша кров. Нарід знову лишився без інтелігенції; інтелігенція покинула його в найгірші, найтяжчі часи його існування. Чи можемо зрівняти війну, пошесть, навіть, з оцим масовим відступництвом інтелігенції? І війна і пошесть — вони косять без розбору і вчених і темних, бідних і багатих; відступництво забрало квіти нації — найкультурнішу її верству.

Це були такі дві страти, що не можна знайти їм рівні в історії якої-небудь іншої нації. Але український нарід здобув у собі досить сили, щоб навіть серед найгірших обставин політичних, економічних та національних створити собі *нову третю інтелігенцію*. Еволюція українського інтелігента третьої формації ще не закінчилась, але характеристична його прикмета служіння своєму власному народові відбилася в ньому з повною силою. Отже, коли третя інтелігенція має органічні зв'язки з українською нацією, коли вона є заступником українського народу, єдино свідомою частиною української нації, то стерно національного корабля належить їй. Годі через те казати, ніби маса українського суспільства не має спільного з останньою формацією своєї інтелігенції — українська інтелігенція є само суспільство в мініятурі, стремління суспільства — це стремління інтелігенції, пориви інтелігенції — це пориви й симпатії цілого суспільства.

А коли це так, то ми запитуємо: "Коли українська інтелігенція є, коли вона — заступник суспільства, коли вона бореться, то чому ми не чуємо про цю боротьбу, не бачимо наслідків її і навіть нічого не знаємо й про те, за що власне бореться нова інтелігенція?"

Годі ось тут докладно відповісти на всі оті питання. Одно можна сказати, що первозвісника сучасного політичного українства — Шевченка не зрозуміло ані його покоління, ані близькі до нього. Коли Шевченко своїми стражданнями й смертю освятив шлях боротьби за волю політичну, національну та економічну українського народу, то близькі до нього покоління з так званого українофільського табору на своїм прапорі написали: "Робім так, щоб ніхто, ніде не бачив нашої роботи!" Ці покоління "білих горлиць" своїм псевдопатріотизмом деморалізували українське суспільство на протязі півстоліття. Налякані стражданнями Шевченка, а почасти й прикростями, яких зазнали його товариші, ці покоління виплекали

цілий культ страхополохства, виробили цілу релігію лояльності; ці покоління своїм нечуваним сервілізмом своєю безідейністю, своєю незвичайною інертністю відіпхнули від себе цілий ряд рухів молоді, що стояла на українсько-національному ґрунті. Ці покоління зробили український рух чимсь ганебним, чимсь смішним, чимсь обскурантним! Ці покоління надали українофільству характер недоношеної розумом етнографічної теорії. Ці покоління самі найліпше назвали себе українофілами, цебто людьми, що симпатизують Україні. Вони не хотіли навіть звати себе українцями. Тактика і політика українофілів довела до того, що ціла молода Україна з відразою від них відсахнулася, симпатій же старої України вони не змогли собі приєднати. Таким чином українофіли лишилися без потомства і сучасна молода Україна вважає себе безпосереднім спадкоємцем Шевченка, а її традиції йдуть до Мазепи, Хмельницького та короля Данила, минаючи українофілів. Між молодістю Україною й українофілами не має ніяких зв'язків — крім однієї страшної й фатальної риси — своєю кров'ю заплатити за помилки попередників.

Третя українська інтелігенція стає до боротьби за свій нарід, до боротьби кривавої й безпощадної. Вона вірить в свої і національні сили, і вона виконає свій обов'язок. Вона виписує на своєму прапорі ці слова: "Одна, єдина, нероздільна, вільна, самостійна Україна від Карпат аж по Кавказ". Вона віддає себе на службу цьому великому ідеалові і доки хоч на одним клапті української території пануватиме чужинець, доки українська інтелігенція не покладе зброї, доки всі покоління українців йтимуть на війну. Війна провадитиметься усіма засобами, і боротьба культурна вважається також відповідною, як і боротьба фізичною силою. Потреба боротьби впливає з факту нашого національного існування. Нехай наша історія сумна й невідрадна, нехай ми некультурні, нехай наші маси темні, подурені, ми все ж існуємо і хочемо далі існувати. І не тільки існувати як живі істоти, ми хочемо жити як люди, як громадяни, як члени вільної нації. Нас багато — цілих 30 мільйонів. Нам належить майбутнє, бо зовсім не можливо, щоб 1/30 частина всієї людности, ціла велика нація могла зникнути, могла бути задушеною, коли вона спроможна воювати з цілим світом! Ми

існуємо, ми відчуваємо своє існування і своє індивідуальне національне "Я". Наша нація у своєму історичному часто була не солідарною між окремими своїми чатинами, але тепер увесь квіт української нації по всіх частинах України живе однією думкою, однією мрією, однією надією: "Одна, єдина, нероздільна, вільна, самостійна Україна від Карпат аж по Кавказ". Тепер ми всі солідарні, бо зрозуміли, через що були в нас і Берестечки і Полтава. Ми відродилися з ґрунту наскрізь напоеного кров'ю наших предків, що лягли в боротьбі за волю України, ми виссали з молоком наших матерів стародавню любов нашої нації до батьківщини і її свободи і ненависть до насилля над нами. Як не можна спинити річку, що зламавши кригу на весні бурхливо тече до моря, так не можна спинити нації, що рве свої кайдани, прокинувшись до життя. Наша нація ступила на новий шлях життя, а ми мусимо стати на її чолі, щоб вести до здійснення великого ідеалу. Але ми мусимо пам'ятати, що ми тільки оповіщаємо його силу, ми тільки його посланці. Цей великий — увесь нарід український.

Але як партія бойова, партія, що виросла на ґрунті історії і є партією практичної діяльності, ми зобов'язані вказати ту найближчу мету, яку ми маємо на оці. Ця мета — повернення нам прав, визначених Переяславською Конституцією 1654 року з поширенням її впливу на цілу територію українського народу в Росії. Ми виголошуємо, що ми візьмемо силою те, що нам належить по праву, але забрано в нас теж силою. Наша нація довго нездужала, але тепер вже стає до боротьби. Вона добуде собі повну свободу і перший ступінь до неї: Переяславська Конституція.

Ми розуміємо, що боротьба буде люта й довга, що ворог безпощадний і дужий. Але ми розуміємо й те, що це вже остання боротьба, що потім вже ніколи не настане слухний час до нової боротьби. Ніч була довга, але ранок наблизився і ми не допустимо, щоб проміння свободи усіх націй заблищало на наших рабських кайданах: ми розіб'ємо їх до схід сонця свободи! Ми в останнє виходимо на історичну арену, і або поборемо, або вмремо... Ми не хочемо довше бути євнухами, не хочемо довше зносити панування чужинців, не хочемо біль-

(Закінчення на стор. 46)

ЖЕРТВИ ПРОВОКАЦІЙНОЇ ГІСТЕРІЇ

(До "спростування" І. Овечка)

В "Місії України" ч. 1 за 1972 рік, в статті "В 40-річчя голодомору" є таке твердження:

"І характеристично, що ні російські, ні жидівські села на Україні, які були засновані ще за царських часів, коли українське село вмирало з голоду в 1933 році, зовсім не потерпіли.

Ніхто в російських і жидівських селах на Україні в 1933 році з голоду не вмер!"

В зв'язку з цим тижневик "Вільний Світ" (видання "Канадійського Фармера") за 10-те вересня 1972 року, в статті "Що правда то правда", надрукував відповідь свого редактора Івана Овечка "пильному читачеві", який просив його заперечити твердження СВУ. Про це І. Овечко пише:

"Отримав я оце лист від пильного читача і передглатника нашої газети, який пише: Вельмишановний Пане Редакторе Овечко... Я маю відомості, що Ви народилися й жили на півдні України, де є московські чи російські села. Я Вас дуже просив би, щоб Ви заперечили неправдиву версію, яка в журналі "Місія України" ч. 1 за 1972 рік твердить таке: "...", і далі він цитує те, що ми подали на початку цієї статті.

У своїй відповіді І. Овечко заперечує твердження СВУ й пише, що "і росіяни й болгар" поряд українців, "вмирили з голоду", бо хтож, мовляв, буде розбиратися в тому, чи ця людина українець чи росіянин. Про жидів він нічого сказати не може, бо їхніх сел на півдні України не було.

Кругість І. Овечка та фальшування фактів полягає в тому, що в "Місії України" мова йде про сідільні російські й жидівські села, а не про окремих мешканців росіяни, жидів чи болгар в українських селах.

Щоб викрити ці фальшування, у виданні СВУ "Інформаційний Бюлетень" ч. 1 (38), 1974 р., була надрукована відповідь "Чи російські й жидівські села вмирили з голоду в Україні?", з цитуванням тверджень земляка І. Овечка, який прочитавши у "Вільному Світі" відповідь "пильному читачеві", написав до редакції "Місії України" листа, у якому ствердив, що і в неукраїнських селах на Мелітопольщині голоду не було.

Сантимент І. Овечка до росіян, земляк І. Овечка пояснює тим, що його мати з походження росіянка, і навіть на еміграції не навчилася розмовляти українською мовою. В цьому він пересвідчився, коли в 1958 році відвідав І. Овечка в Трентоні (Стейт Нью Джерзі), який щойно переїхав до ЗСА з Бразилії.

Для ширшої інформації в цій справі, на іншому місці цього журналу містимо передрук статті з "Інформаційного Бюлетеня" ч. 1 (38), 1974 року "Чи російські й жидівські села вмирили з голоду в Україні?".

В зв'язку з цією статтею, Головна Управа СВУ одержала від п. І. Овечка листа з датою 2-го квітня 1974 року, в якому він, ні слова не згадуючи про суть справи, пише

про "образу" його матері, яку в бюлетені СВУ названо "росіяню".

Увесь зміст його листа — це погрози судами, шантаж і провокація проти СВУ та нахвалання, що він "там де слід" "доведе документально", що його мати не росіянка, а українка. Вкінці І. Овечко "визначає" 10-ти денний термін, щоб ГУ СВУ в українській пресі "перепросила" й "покалась" за "нанесену образу його матері".

На цей лист, редакція "Інформаційного Бюлетеня" 13-го квітня 1974 року вислала на адресу І. Овечка відповідь: "2. Ми не розуміємо, чому це Вас так вразило, що Вашу матір названо росіяню? Нам цілком байдуже, навіть коли б вона була "туркенею"? Моваж не про неї, а про те, що Ви фальшуєте відомі й давно доведені факти, що в російських селах ніхто з голоду в 1932-1933 роках не потерпів".

І далі:

"Якщо Ваша мати не росіянка, хоч підкреслюємо, що це немає ніякого відношення до Ваших фальшувань по-суті, то напишіть нам спростування і ми його помістимо".

З цього видно, що коли б п. І. Овечко не переслідував свої саморекламні цілі, нащо він великий майстер, то вся ця справа про "образу" його матері закінчилася б мирно і спокійно.

Але І. Овечко вибрав інший шлях. Переконавшись, що його шантаж і погрози не мають ніякого магічного впливу на ГУ СВУ, він розіслав до української преси й окремих громадян своє власне "спростування", яке інакше не можна назвати, як провокацією проти Спілки Визволення України. І вчинив цю галасливу й провокаційну містерію І. Овечко — викладач російської мови в Університеті Північного Колорадо з метою відвернути увагу українського громадянства від дійсної причини його занепокоєння — втрати авторитету серед його поклонників, як "публіциста-мораліста", "поета й письменника", а тепер ще й "пана доктора".

В тижневику "Америка" (Орган українських католиків "Провидіння") з 12-го червня 1974 року, під галасливим наголовком "В обороні правди і честі людини", а в дужках ("Спростування тверджень СВУ") і у "Вільному Світі" ("Канадійський Фармер") з 10-го червня 1974 року, під наголовком "Про НКВД, СВУ і мою рідну матір" і про це саме в "Новому Шляху" (Канада), появилися згадані провокації.

Редакції, які це надрукували, свого часу одержали бюлетень СВУ ч. 1 (38), 1974 року, і мали повну можливість (Якби хотіли!) перевірити чи надіслане їм "спростування" І. Овечка відповідає і варте тієї гістерії, яку зчинив його автор?

Але відповідальні за пресу цього не зробили й тому впали жертвами хитро спрепарованої дезінформації І. Овечка, який замість того, щоб відповісти на закиди СВУ по суті, сховався за спиною своєї мами. Саморекламний

патріот, як видно вирішив з хворої голови, що це для нього нагода "повалити" СВУ. Бути невдоволеним з СВУ у нього є чимало причин.

Як викладач російської мови, хоч він рекламує свій фах, як "викладач слов'янських мов", І. Овечко у "Вільному Світі" з 8-го вересня 1969 р. в статті "Ворожа мова" — Абсурдний новотвір" розписався про те, що ось мовляв, російську мову називають ворожою, а це "нісенітниця". Вся ця "абсурдна" писанина була скерована на те, щоб "виправдати" свій фах викладача російської мови. Чи ж один Овечко є викладачем російської мови? Але інші хоч про це мовчать і не роблять на цьому "українського патріотизму".

За цю писанину, І. Овечко одержав від СВУ (Див. "Місія України" ч. 2 (25), 1970 р.) порцію холодної води на голову... Були ще й інші випадки, коли "безпартійний", як це любить хвалитися Овечко "конфронтував" УРДП з СВУ, нічого в порушуваних ним питаннях не розбираючись.

Отож, замість того, щоб відповісти, в яких російських селах на Мелітопольщині росіяни вимерли з голоду й назвати ці села по імені, що є дуже важливе для майбутнього дослідника, а про свою маму, ні в кого не питаючи й нічого не вимагаючи від нікого, вислати спростування до преси, що вона **УКРАЇНКА**, І. Овечко далі строчив до ГУ СВУ листи, в яких шантажував, погрожував судами й "компромітацією" СВУ за "ОБРАЗУ" його МАТЕРІ, ні слова не згадуючи про наші домагання.

Просто непомічалось в голові, щоб людина, яка рекламує себе "українським патріотом" не цікавилась жертвами голодоморства в Україні, а зчинила провокаційну гістерію довкола національної приналежності своєї матері.

Це правда, що І. Овечко надіслав до ГУ СВУ "проект" свого власного спростування про те, що його мати не росіянка, але до цього був дочеплений шантаж, що ось це "спростування" має бути подане від редакції бюлетеня і ГУ СВУ і то на "видному" місці в українській пресі, не пізніше 30 днів від дати одержання.

Спочатку була думка відповісти Овечкові стилем листа запорожців до турецького султана, але потім секретар написав йому охолоджуючого, вирвані місця якого Овечко цитує у своїм "спростуванні".

І тут хочемо нагадати Овечкові, що тоді коли він був у своєму селі поліцаєм (за німецької окупації), то брат і батько секретаря ГУ СВУ були в УПА й загинули, його сестра була вислана на каторжні роботи в Сибір на 25 років, а він сам був довголітнім підпільником.

Це що секретар "вимагав" у п. Овечка якогось підтвердження, що його мати українка, прийшло вже в останній фазі переписки тому, що в міжчасі, земляк п. Овечка, Іван Ручка довідавшись про шантаж, написав листа до ГУ СВУ, в якому категорично, з бажанням навіть посвідчити на суді доводив, що мати Овечка така росіянка.

Чому редакція бюлетеня мала б довіряти п. Овечкові, а не п. І. Ручці? Тим більше, що в поведінці Овечка, СВУ вбачала провокацію.

І тому було вирішено: якщо Овечко надішле якесь підтвердження, тоді не зважаючи на заперечення п. І. Ручки подати спростування, що мати Овечка по національності українка.

В одному з листів до ГУ СВУ п. І. Овечко твердить, що він ніякого Ручки не знає.

То, як тоді п. І. Ручка потрапив до п. Овечка в Трентоні, коли цей останній приїхав до ЗСА з Бразилії?

"І коли", пише п. І. Ручка у своєму листі до "Америки" й "Вільного Світу" з приводу "спростування" І. Овечка: "я приїхав у 1958 році до Трентону в Нью Джерзі та запитав у І. Овечка "чому він заарештував був при німцях, розкуркуленого поворотця Островерка", то у відповідь почув, що "в Америці расова нерівність, соціальна несправедливість, жорсткий капіталізм і жадливе висискування, а тому я їду назад до Бразилії, тут немає майбутнього для еміграції".

"На мої повторні запитання про поведінку п. І. Овечка при німцях він викручувався переходячи на інші теми...".

Так пише п. І. Ручка у своєму листі-копії до ГУ СВУ з датою 21-го червня 1974 року.

Ї знову запитуємо: Якщо п. Овечко не знав п. Ручку з дому, то чому він приймав його у себе в Трентоні, а не показав відразу на двері?

Та для СВУ перебування п. Овечка під советами, чи під німцями немає ніякого значення.

Ми лише домагаємось від нього правди, а не крутійства в справі вимирання росіян під час голодової змови у 1933 році на Мелітопольщині.

Але в Овечка "правдою" є лише те, що служить його саморекламі та шкурним інтересам. І ми схильні припускати, що про зчинений ним гістеричний галас, довкола "маминої національності", вона сама нічого не відає і не знає.

В листі секретаря ГУ СВУ від 23-го квітня 1974 року, який Овечко цитує у своєму "спростуванні" є рядки, які Овечко пропускає. Секретар пише:

"...для чого ж лопитися у відкриті двері? Висилайте нам копію цього її документа і ми опублікуємо наше перепрошення з виразним підкресленням її патріотичного вчинку, яка в такому похилому віці боронить свою національну приналежність, не в приклад іншим, що їх хоч турком називай їм байдуже".

Чи це не ознака того, що СВУ "скапітулювала" перед Овечкиним шантажем? І він, очевидно так про це й подумав, пропускаючи мимо вуха наше становище, що його мати немає ніякого відношення до того, чого СВУ домагається.

Але жертвою Овечкиної провокаційної гістерії впади не лише деякі редактори в гонитві за нагодою "вдарити" по СВУ, але й Український Вільний Університет у Німеччині.

ЗА А. БІЛИНСЬКИМ — ІЛЬНИЦЬКИЙ І ГАЙВАС

В Українському Літературно-Мистецькому Клубі, 11-го жовтня 1974 року, ред. В. Душник ("Український Квартальник" УККА) зробив доповідь "Американська закордонна політика й Україна".

Іншими доповідачами були ред. Р. Ільницький (середовище ОУН-з) і п. Я. Гайвас (ОУН-м).

Доповіді відбулися з ініціативи Управи Спілки Українських Журналістів в Нью-Йорку, однак виступи Р. Ільницького і Я. Гайваса так налякали голову СУЖА ред. І. Кедрин-Рудницького, який не наважився подати до преси "геніяльні" розумування згаданих двох бувших націоналістів, а тепер, як виявилось викінчених опортуністів, наслідувачів д-ра А. Білинського з "Українського життя" в Чикаго.

Ми не будемо тут зупинятися на доповіді ред. В. Душника, який подав історичні моменти американської закордонної політики аж до наших днів. Він негативно оцінював теперішню політику американського уряду щодо т. зв. політики відпруження зі советами.

Натомість Р. Ільницький розповівши про те, що на рідних землях (Галичина) він був активним членом ОУН, заявив, що тепер він свої погляди змінив і вважає, що для України в теперішній ситуації найкращий вихід є відпруження між ЗСА і ССРСР. Він переконаний, що тільки шляхом еволюції можна покращати долю українського народу та діждатися користі для України.

Він обстоює свої погляди, що "кульобмін" між ЗСА і ССРСР є також корисним для України, як також відвідини рідних в Україні та листування й висилка пакунків скріплюють зв'язки еміграції з Україною.

На закінчення Р. Ільницький ще раз підкреслив, що лише співіснування ЗСА і ССРСР можуть принести користі українському народові.

Таке наставлення доповідача виключало думку про "визволення" України з московського рабства.

Тому нічого він не сказав про те, а щож робити з такими людьми, як Мороз, Караванський, Гель, чи сотки інших, які живуть в Україні і, як знаємо, не йдуть на московську шибеницю добровільно.

Доповідь Р. Ільницького виглядала на розумування людини відірваної від сьогоднішніх процесів в Україні.

Доповідач Я. Гайвас хоч не погоджувався з Р. Ільницьким щодо "користей" від політики відпруження і зробив висновок, що "детант" є лише на користь Москви, але в інших питаннях цілком підтримував погляди Ільницького й теж підкреслив, що лише політика співіснування з Москвою буде корисною для українського народу на рідних землях.

В частині запитів, які після доповідей заповів головуючий ред. І. Кедрин-Рудницький, з-поміж 50-ти присутніх зголосився лише ред. О. Калиник, який запитав п. Р. Ільницького: Чи йому щось відомо про тотальну русифікацію українського життя в УССР; про перемішування українського населення з іншими національностями; про вивози українців за межі України й то прискіпшеними заходами?

При цьому він навів приклад з преси комуністичного Китаю, де написано, що з України від 1970 року вивезено 5 мільйонів українців.*

Як довго, запитав ред. О. Калиник, триватиме Ваше "співіснування" з Москвою, коли українська нація вже сьогодні смертельно загрожена?

Певно, що була русифікація і вивози українського населення і в попередні роки, але тоді це відбувалося таємно, а сьогодні є постановою ЦК КПСС про створення т. зв. "советського народу", а тому русифікація є політикою уряду й комуністичної партії й жорстокі присуди в Україні тим, що виступають проти нищення української нації є доказом того, що Москва провадитиме свою народобивчу політику безоглядними засобами, спираючись на українських комуністів типу щербицьких, як це було за Скрипника.

На жаль, інших дискусантів не знайшлося, бо виступи двох "націоналістів" так усіх приголомшили, що ніхто не вірив своїм вухам те, що почув від тих, які пнуться до керми українським політичним життям на чужині, а конкретно в УККА.

Я. Гайвас пописується на сторінках "Свободи", як "експерт" у політичних справах, а Р. Ільницький, як дорадник, що має робити й куди та за ким іти українській еміграції.

Такі “кадри” постачають ОУН!

Після виступу ред. О. Калиника, доповідач Р. Ільницький заявив, що йому нічого невідомо про вивіз 5 мільйонів українців від 1970 року. Щож до іншого, то треба було розуміти так, що коли б на Україні не залишилося й українського сліду, то він, Р. Ільницький, і далі стоятиме на своїй “платформі еволюції”.

Розгублений голова СУЖА, ред. І. Кедрин-Рудницький, підсумовуючи обох опортуністів ізрік таку мудрість:

“Русифікацію в Україні Москва провадить тому, що український народ немає національного гонору, як це мають інші народи, які протиставились асиміляції. Коли б український народ мав цей національний гонор, то Москва б не наважилася на русифікацію”...

Так голова СУЖА розбирається в підсовєтських справах.

Важко розтлумачити людям, які ніколи під сокетами не були, що вживання української мови в Україні рівнозначне з українським “буржуазним націоналізмом”.

Доповіді, які зробили Р. Ільницький і Я. Гайвас, якраз йдуть по тій дорозі, яку осуджує голова СУЖА. Ці особи закликають українців до відречення від національної чести і гонору.

Л. Суслик

МОСКОВСЬКІ ОПОЗИЦІОНЕРІ У ВІЛЬНОМУ СВІТІ

Майже кожного опозиціонера, що прибув із СРСР у вільний світ, українська еміграція зустрічає приязно. А це тому, що майже всі вони перебували в тюрмах і кацетах Москві, і в своїх спогадах, прилюдних виступах і зустрічах з українцями, подають якусь вістку і за українців, що знаходяться серед політв'язнів СРСР.

Москва випускає за кордон москалів та жидів, і як самі вони підкреслюють у своїх спогадах і публікаціях, вони не є інтернаціоналістами, а майже всі заявилися патріотами Росії, та ще й з імперським душком. Радигін і Шіфрін є виключенням, але для непізнання суті, і таких треба було випустити.

Преса вільного світу твердить, що кремлівські тоталісти змушені були випустити обмежене число своїх опозиціонерів під тиском громадської думки вільного світу, і то через те, що ті особи стали відомі й авторитетні у

цілим світі своїми антикомуністичними творами і стійкістю перед терором, зокрема А. Солженіцин.

Але ж чому тоді, не менш відомих у світі своїми творами, авторитетом і своєю стійкістю супроти кремлівських заправил як от: Мороз, Сверстюк, Чорновіл, Караванський, Шумук, або ні в чому не винний Юрко Шухевич та інші українці, московські душоуби нікого з них не випускають у вільний світ?

Це свідчить, що не тільки тиск громадської світової думки змусив кремлівських шовіністів випустити за кордон своїх московських опозиціонерів. Можна твердити, що цьому спричинилися найбільше українці. А саме тим, що десятки років, українці настирливо і правдиво інформували світ, про московську невідому державну систему, про масові вбивства-геноцид, злиденний рівень життя працюючого люду, і взагалі про нелюдсько-жорстоке ставлення москвинів до поневолених ними народів, та що московський імперіялізм, прикриваючись комуністичною ідеєю, прагне здійснити своє історичне стремління: стати 3-м Римом.

Далебі, хоч і поволі, але ця правдива українська інформація про советську Росію зацікавлювала все ширші кола політиків, науковців, публіцистів і взагалі людей доброї волі у вільному світі. Добре прислужилися, пізнати брутальне лице Москви, і твори наших патріотів в Україні, що були перекладені на світові мови. Очевидно, це й наполошило Москву, що врешті-решт політична думка в світі зможе пізнати правдиве стремління московського ненажерливого імперіялізму-комунізму щодо підбою вільного світу.

Таку невідому для московського імперіялізму ситуацію, треба якщо не ліквідувати, то принаймні злагіднити, підірвати до неї довір'я.

Для ясности, треба мати на увазі, що після революції 1917 р. авторитет не комуністичної, а “цивілізованої й босоногої” Росії, репрезентувала й захищала у вільному світі, дореволюційна царська аристократія, яка масово виїждувала у світ і мала вона широкі зв'язки серед сильних світу цього. Але протягом понад 50 років часу вона вимерла, або через старість стала не діяльна.

Очевидно, кремлівські верховоди, враховуючи таку некорисну для Росії ситуацію вирішили створити у світі такий міт, що в праг-

ненні москвинів існує і не комуністична Росія, а демократична, яка бореться з тиранією й комунізмом, а через це й страждає найбільше від усіх народів в ССРСР. То ж майте до Росії виrozumіння й чекайте доки вона здемократизується. Для цієї ролі найкраще надаються знані тепер у світі московські опозиціонери.

СКРИПНИКІВСЬКЕ ОХВІСТЯ

В 1975 році українці в розсіянні відзначають 50-річчя заснування Спілки Визволення України під Советами й 45-річчя судової розправи над її провідним складом.

В Українській Вільній Академії Наук (УВАН) у ЗСА і в Об'єднанні Українських Письменників "Слово" є ще живі свідки, які в 30-тих роках бачили на власні очі винищення українських інтелектуалістів, як "буржуазних націоналістів" за справу СВУ-СУМ-у.

Але у звіті з Конференції УВАН, на якій схвалено постанову про ювілейне відзначення 25-ліття заснування цієї наукової установи у ЗСА ("Свобода" з 19-го березня 1975 року) між багатьма плянами й ювілейними датами на 1975 рік, немає жодної згадки про знищених Москвою діячів української науки й культури, а між ними й найвизначнішого літературознавця й політичного діяча академіка С. О. Ефремова, якому в наступному році сповняється 100 років з дня народження.

І треба підкреслити, що за ВСІ 25 років існування УВАН у ЗСА, НЕ ВІДБУЛОСЯ жодної наукової конференції присвяченої знищеному цвітові української інтелектуальної еліти під Советами?

Але комуніст Іван Майстренко, "зумів" прочитати доповідь у стінах цієї УВАН про українських "націонал-комуністів" та про їхній "позитивний" вклад в українську справу в УССРСР!

На П'ятому З'їзді Письменників "Слово", який відбувся в Нью-Йорку 22-23 березня 1975 року, проф. Ю. Шевельов-Шерех запропонував відзначити жалобою "30-річчя варварського виселення кримських татар з Криму...".

А відомо ж, що на лаві підсудних у справі СВУ-СУМ-у були й визначні українські письменники, яких Скрипник, Любченко, Хвильовий, Сосюра й інші комуністи називали "скаженими псами".

З цього виявляється, що скрипниківське охвістя, яке опинилося на еміграції, цупко тримає у своїх руках середники української культури з метою забронзовувати запродавців Москви, до яких самі належали, й цілковите промовчування тих, яких фізично зліквідовано за український патріотизм.

Як довго ще "татарські люди" верховодитимуть в УВАН і в "Слові"?

ВИДАВНИЧІ ПЛЯНИ СПІЛКИ ВИЗВОЛЕННЯ УКРАЇНИ

I. В зв'язку з 50-річчям заснування СВУ та 45-річчям судової розправи над провідним складом Спілки Визволення України й Спілки Української Молоді в Харкові в 1930 році, заплановано видання матеріалів в англійській мові про СВУ й СУМ у підсоветській Україні.

За такими матеріалами, часто звертаються до відновленої СВУ на еміграції американські наукові установи, бібліотеки й політичні організації. Вони потрібні також для ознайомлення української молоді в англійськомовному світі, з незаперечною історичною правдою про боротьбу українських патріотичних сил проти комуністично-московської окупації України та з її вислужниками, українськими комуністами, які допомагали Москві в ім'я "здобутків жовтня" винищувати фізично українську інтелектуальну еліту, як "буржуазних націоналістів".

Видання появиться під назвою:

"НАЦІЯ НАД КЛІЯСАМИ — ДЕРЖАВА НАД ПАРТІЯМИ"

II. Буде перевидана книжка д-ра В. Наддніпрянца "Українські націонал-комуністи. Їх роля у визвольній боротьбі України 1917-1956 роках".

Це єдина праця на еміграції, у якій показана антинаціональна діяльність українських комуністів в т. зв. УССРСР. Це якраз приховують у своїх писаннях бувші московські вислужники, які в наслідок Другої Світової Війни опинилися поза ССРСР. Попереднє видання зникло з полиць українських книгарень, а тим часом, московські вислужники себе забронзовують, а СВУ й СУМ, що діяла в підсоветській Україні називають "агентурою ГПУ".

III. "ЗА ВІРУ В БОГА" — Спогади в'язня Соловків Ілька Приймака.

З Канади СВУ одержала спогади, мабуть останнього, при житті українця — в'язня Соловків, який під опікою Божого Провидіння пережив страхіття сталінсько-московського пекла, дістався до Канади й описав усе ним бачене й пережите.

Ціна цього числа \$1.00 у ЗСА й Канаді.

І. Приймак був запроторений на Соловки за релігійні переконання, якраз в часі колективізації, тобто руйнування українського села, коли тисячі українських селянських родин вивозили з України на заслання в північні області Росії. Його родина, дружина й діти теж були вивезені в сибірську Тайгу й там загинули в глибоких снігах.

Очевидно, що для здійснення намічених плянів потрібні фінансові засоби, які можуть бути придбані лише через пожертви членів і симпатиків СВУ й цілого українського громадянства.

Зацікавлених просимо писати, як також надсилати пожертви на адресу:

A.L.U. (S.V.U.) Inc.
P.O. Box 38, Greenpoint Station
Brooklyn, N. Y. 11222, U.S.A.

“ЩЕДРИК” ЗАВОЮВАВ АМЕРИКУ

Кілька років тому в ЗСА, перед Різдвяними Святами і на саме Різдво, можна було чути в радіо чи в телевізії українську щедрівку, відомого “Щедрика”. Правда, в англійській мові його зміст дещо змінено.

А вже в 1974 році, наш “Щедрик” лунав на всіх перехрестях!

Деякі телевізійні програми “Щедрика” сценізували. Однак дивно це виглядало, коли замість наших колядників із зіркою, а хлопців і дівчат у кожущках, його співали англійці чи шотландці в смокінгах і в ціліндрах.

На грамофонних платівках з колядками, де є “Щедрик” зазначено, що це український “каролс” (колядка).

Не обійшлося й без спроби росіян, на одній і з телевізійних передач привласнити нашого “Щедрика”, але це їм не вдалося. Про це свідчать тексти на грам. платівках.

Між іншим у Різдвяній програмі театру Радіо Ситі в Нью-Йорку в 1974-му році три місяці, на закінчення виступу хору з колядками, співали “Щедрика”.

**В 50-РІЧЧЯ ЗАСНУВАННЯ СПІЛКИ
ВИЗВОЛЕННЯ УКРАЇНИ
Й
45-РІЧЧЯ СУДОВОЇ РОЗПРАВИ
пропонуємо монументальне видання
під назвою
СПІЛКА ВИЗВОЛЕННЯ УКРАЇНИ
Й
СПІЛКА УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ
Збірник ч. 2
(Велика вісімка, 270 сторінок)**

В цьому виданні опубліковано документальні матеріали і спогади учасників про СВУ й СУМ у підсоветській Україні; про найвизначніших діячів цих організацій; матеріали, що безпосередньо чи посередньо відносяться до діяльності СВУ-СУМ-у, або мають зв'язок з їх національно-визвольною боротьбою під московськими советами й діяльністю відновленої СВУ на еміграції; про підпільну діяльність СВУ-СУМ-у через Всеукраїнську Академію Наук в УССР та опанування ними з середини, багатьох відтінків життя у підсоветській Україні; про співпрацю СВУ з Українською Автокефальною Православною Церквою; про ганебну роль українських комуністів, а зокрема М. Скрипника т. зв. наркома освіти УССР у винищуванні української, національної, інтелектуальної еліти, а зокрема у приготуванні й переведенні судового монстер-процесу в Харкові у 1930 році проти провідного складу СВУ й СУМ-у; про незавидну роль історика М. Грушевського, який з еміграції повернувся до УССР, очолив Всеукраїнську Академію Наук та співпрацював з українськими комуністами.

Опубліковане в Збірнику ч. 2, дасть змогу читачам, а зокрема українській молоді, пізнати героїчне минуле Співки Визволення України й Співки Української Молоді та їх діячів, велетнів українського інтелектуального світу, що його в особі найвизначніших представників української національної культури, знищила червона Москва при активній співучасті комуністів українського роду.

Опубліковані матеріали є актом обвинувачення проти усіх тих, які на еміграції намагалися протиставити криваві “здобутки жовтня” в УССР, визвольній боротьбі українського народу за українську суверенну державу, а зокрема знецінити, а то й окомпромітувати підпільну діяльність СВУ й СУМ-у.

Ціна одного примір. з пересильною в ЗСА — \$3.00
Замовлення з належністю (чек, моні ордер)
слати на адресу:

A.L.U. (S.V.U.) Inc.
P.O. Box 38, Greenpoint Station
Brooklyn, N. Y. 11222, U.S.A.